

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
THE AUDIOVISUAL COUNCIL OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46, Tel.: (+37322) 277551, fax: (+37322) 277471,
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md, <https://consiliuaudiovizual.md>

APROBAT
Decizia Consiliului Audiovizualului
nr. 251 din 11 octombrie 2024

RAPORT

cu privire la rezultatele controlului modului de reflectare a alegerilor prezidențiale și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024 de către furnizorii de servicii media audiovizuale ale căror declarații au fost aprobate de Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova

30 septembrie – 06 octombrie 2024

Scopul controlului: A determina măsura în care programele audiovizuale monitorizate corespund rigorilor juridice, precum și angajamentelor asumate prin Declarația politicii editoriale a furnizorului de servicii media în reflectarea alegerilor prezidențiale și a referendumului.

Obiectul controlului: programele de știri și actualități și emisiunile de promovare electorală.

Serviciile media audiovizuale supuse controlului:

- 1) „Moldova 1” – serviciu media audiovizual public național, programul informativ „Mesager” difuzat la ora 21:00 și emisiunile de promovare electorală;
- 2) „TV-Găgăuzia” – serviciu media audiovizual public regional, programul informativ „Știri” difuzat la ora 21:30;
- 3) „PRO TV Chișinău” – serviciu media audiovizual privat național, programul informativ „Știrile Pro TV Chișinău” difuzat la ora 20:00 și emisiunile de promovare electorală;
- 4) „ATV” – serviciu media audiovizual privat regional, programul informativ „Новости” difuzat la ora 17:30;
- 5) „Exclusiv TV” – serviciu media audiovizual privat național, programul informativ „Știri” difuzat la ora 22:40 și emisiunile de promovare electorală;
- 6) „Jurnal TV” – serviciu media audiovizual privat național, programul informativ „Jurnalul orei 19” difuzat la ora 19:00 și emisiunile de promovare electorală;
- 7) „TVC 21” – serviciu media audiovizual privat național, programul informativ „News Digest” difuzat la ora 19:55 și emisiunile de promovare electorală;
- 8) „TV8” – serviciu media audiovizual privat național, programul informativ „Știri” difuzat la ora 19:00 și emisiunile de promovare electorală;
- 9) „TVR Moldova” – serviciu media audiovizual privat național, programul informativ „Telejurnal” difuzat la ora 18:00 și emisiunile de promovare electorală;
- 10) „Cinema 1” – serviciu media audiovizual privat național, programul informativ „Buletin informativ” difuzat la ora 18:00 și emisiunile de promovare electorală;
- 11) „N4” – serviciu media audiovizual privat național, programul informativ „Obiectiv” difuzat la ora 21:00 și emisiunile de promovare electorală;
- 12) „SOR TV” – serviciu media audiovizual privat regional, programul informativ „Știri” difuzat duminica la ora 17:00;
- 13) „Drochia TV” – serviciu media audiovizual privat regional, programul informativ „Buletin de știri” difuzat la ora 19:15;
- 14) „Media TV” – serviciu media audiovizual privat local, programul informativ „Știri” difuzat la ora 18:00;
- 15) „Axial TV” – serviciu media audiovizual privat național, programul informativ „Știri” difuzat la ora 21:00 și emisiunile de promovare electorală;
- 16) „TV Elita” – serviciu media audiovizual privat regional, programul informativ „Știri – Fiți la curent” difuzat la ora 21:00;
- 17) „Studio L” – serviciu media audiovizual privat regional, programul informativ „Știri” difuzat la ora 19:05;
- 18) „R Live TV” – serviciu media audiovizual privat național, emisiunile de promovare electorală;
- 19) „Canal Regional” – serviciu media audiovizual privat național, emisiunile de promovare electorală.

Perioada de control: 30 septembrie – 06 octombrie 2024

Indicatorii: calitativi/cantitativi, inclusiv frecvența și durata subiectelor electorale, caracterul conflictual/neconflictual al subiectelor, prezența protagoniștilor în subiecte cu caracter electoral, frecvența și durata intervențiilor concurenților electorali/participanți la referendum, atitudinea reporterului/prezentatorului etc.

Metodele principale aplicate:

- **analiza de conținut:** pentru a determina conformitatea/neconformitatea programelor monitorizate cu rigorile juridice;
- **analiza comparată:** pentru a determina evoluția/involuția fiecărui serviciu media audiovizual în reflectarea alegerilor/referendumului;
- **analiza și sinteza:** pentru a genera date relevante care să constate starea de fapt în reflectarea alegerilor de către subiecții supuși controlului.

Categoriile de protagoniști:

- Actori politici;
- Concurenți electorali;
- Cetățeni de rând;
- Experți independenți;
- Organe electorale;
- Organe de stat;
- Participanți la referendum.

Abrevieri

Ap – actor politic

Cel – concurenți electorali

Cr – cetățean de rând

E – expert independent

Oe – organ electoral

Os – organ de stat

Pr - participant la referendum

CA – Consiliul Audiovizualului

SMA – Serviciu media audiovizual

Acasă – Partidul Reîntregirii Naționale „ACASĂ”

ALDE – Partidul Politic „Alianța Liberalilor și Democraților pentru Europa”

AUR – Partidul Politic „ALIANȚA PENTRU UNIREA ROMÂNILOR”

Bl. „Împreună” – Blocul Electoral „ÎMPREUNĂ”

CEC – Comisia Electorală Centrală

CUB – Partidul Politic „Coaliția pentru Unitate și Bunăstare”

MRM – Partidul Politic „MIȘCAREA RESPECT MOLDOVA”

PAS – Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”

PCRM – Partidul Comuniștilor din Republica Moldova

PDCM – Partidul Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”

PR – Partidul Politic Partidul „RENAȘTERE”

PSDE – Partidul Politic Partidul Social Democrat European

PSRM – Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”

PVE – Partidul Politic „Partidul Verde Ecologist”

PVM – Partidul Politic „Partidul pentru Viitorul Moldovei”

Bl. „Victorie” – Blocul Electoral „Victorie”

PPN – Partidul Politic „NOI”

VP – Partidul Politic „VOINȚA POPORULUI”

CoE – Consiliul Europei

GUV – Guvernul Republicii Moldova

PARL – Parlamentul Republicii Moldova

PREZ – Președinția Republicii Moldova

MAEIE – Ministerul Afacerilor Interne și Integrării Europene

MAN – Partidul Politic „Mișcarea Alternativa Națională”
PDA – Partidul Politic „Democrația Acasă”
CA Chișinău – Curtea de Apel Chișinău
WatchDog – Asociația WatchDog
SIS – Serviciul de Informație și Securitate
Promo-Lex – Asociația Promo-Lex
IGP – Inspectoratul General de Poliție
CNA-Centrul Național Anticorupție
P „Șansă” – Partidul Politic „Șansă”
PA - Procuratura Anticorupție
MAI - Ministerul Afacerilor Interne
CEDO - Convenția Europeană a Drepturilor Omului

ALEGERI PREZIDENȚIALE ȘI REFERENDUMUL REPUBLICAN CONSTITUȚIONAL DIN 20 OCTOMBRIE 2024

Prin Decizia nr. 234 din 20 septembrie 2024, Consiliul Audiovizualului (în continuare – CA) a dispus inițierea unui control privind respectarea de către serviciile media audiovizuale de televiziune, care au declarat că vor reflecta alegerile, a propriei declarații privind politica editorială pentru alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024, a art. 89 și 90 din Codul electoral nr. 325/2022 și a Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137/2023 (în continuare – *Regulament CEC*). Controlul dispus vizează programele de știri și actualități, emisiunile de promovare electorală și dezbaterile electorale.

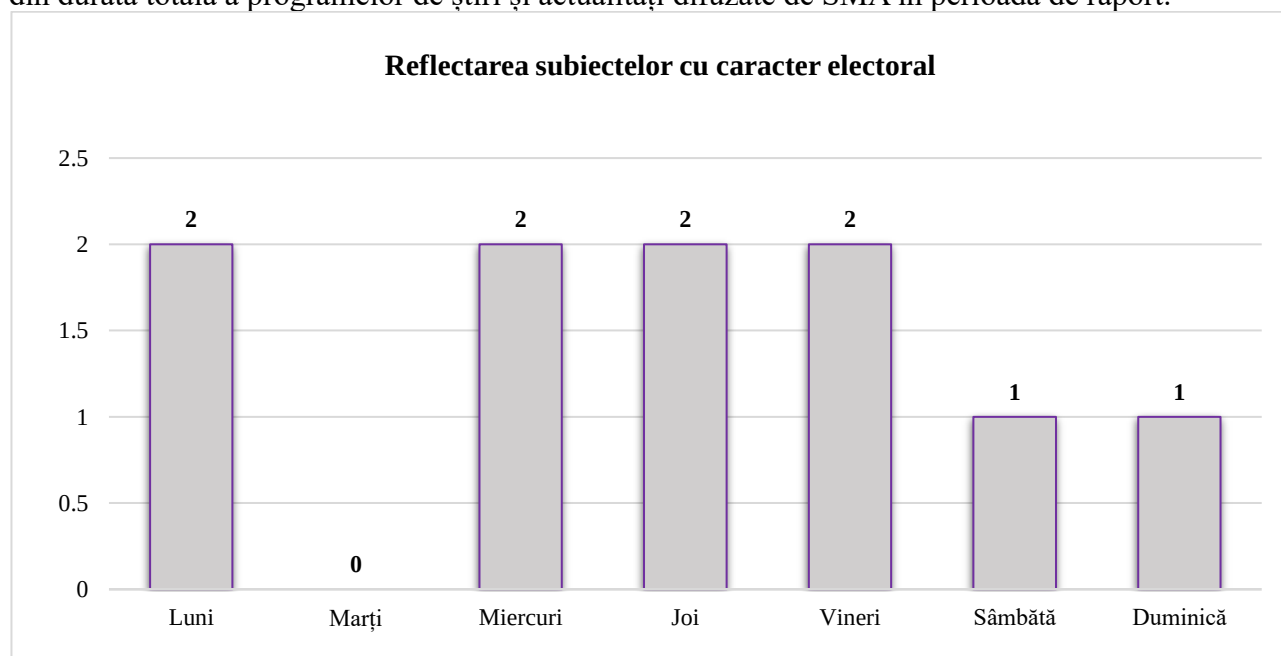
Astfel, în conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din CSMA, ale art. 90 alin. (15) și (16) din Codul electoral nr. 325/2022, CA a efectuat controlul serviciilor media audiovizuale de televiziune „Moldova 1”, „TV-Găgăuzia”, „Pro TV Chișinău”, „Canal Regional”, „ATV”, „Exclusiv TV”, „Jurnal TV”, „TVC 21”, „TV8”, „TVR Moldova”, „Cinema 1”, „N4”, „SOR TV”, „Drochia TV”, „Media TV”, „Axial TV”, „TV Elita”, „Studio L” și „R Live TV”, la capitolul respectării prevederilor art. 89 și 90 din Codul electoral nr. 325/2022 și ale Regulamentului CEC, în baza înregistrărilor captate de la un operator IPTV (Moldtelecom) stocate pe serverul CA.

1. „Moldova 1”

I. Program de știri și actualități

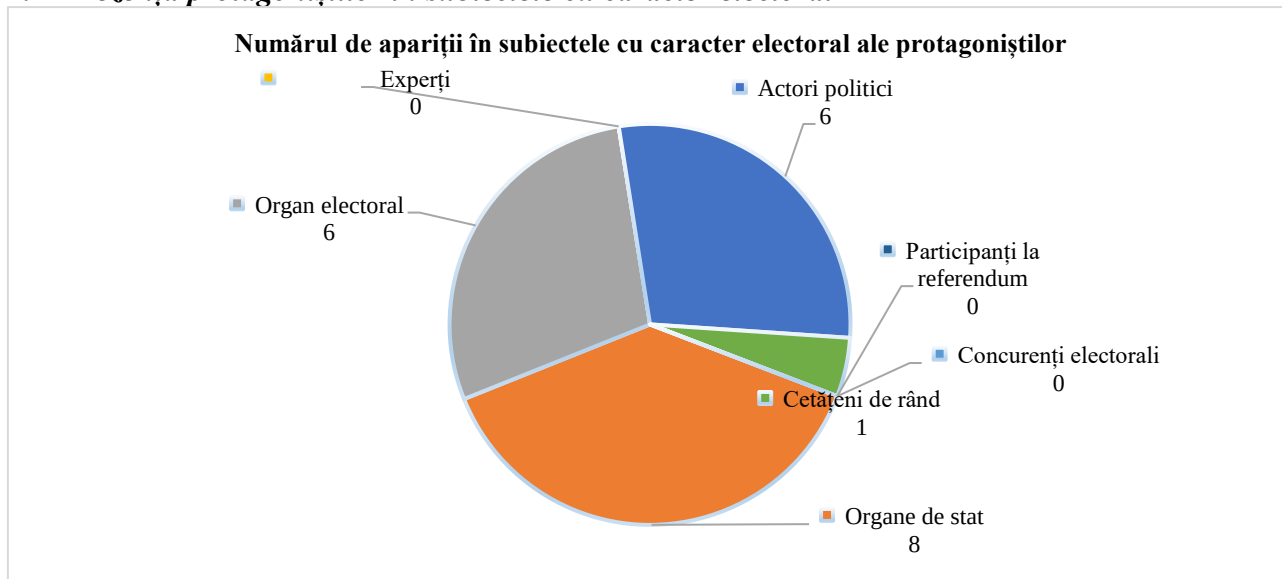
1. *Reflectarea campaniei electorale*

În perioada 30 septembrie – 06 octombrie, serviciul media audiovizual „Moldova 1” a difuzat, în programul de știri și actualități „Mesager”, de la ora 21:00, 10 subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 19 min. 55 sec., ceea ce constituie 8% din durata totală a programelor de știri și actualități difuzate de SMA în perioada de raport.

„Moldova 1” a avut o repartitie uniformă a subiectelor cu caracter electoral de luni până vineri, excepție fiind ziua de marți când nu a difuzat nicio știre electorală. Sâmbătă și duminică a fost reflectată câte o știre.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 4 categorii de protagoniști: actori politici, cetățeni de rând, organe de stat și organele electorale.

De cele mai multe apariții au beneficiat organele de stat (8 ori), urmate de actorii politici (2 ori) și un organ electoral (2 ori). Cele mai puține apariții au avut cetățenii de rând (1 dată). Dintre actorii politici au fost reflectați I. Șor, V. Climenco, P. Șansă, PR. În calitate de organe de stat au fost reflectate următoarele instituții: Guvernul, Centrul de Comunicare Strategică, Inspectoratul General al Poliției și Procuratura Anticorupție. În calitate de organ electoral a fost prezentă CEC. Concurenții electorali și participanții la referendum nu au fost reflectați.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „Moldova 1” nu a reflectat niciun concurent electoral.

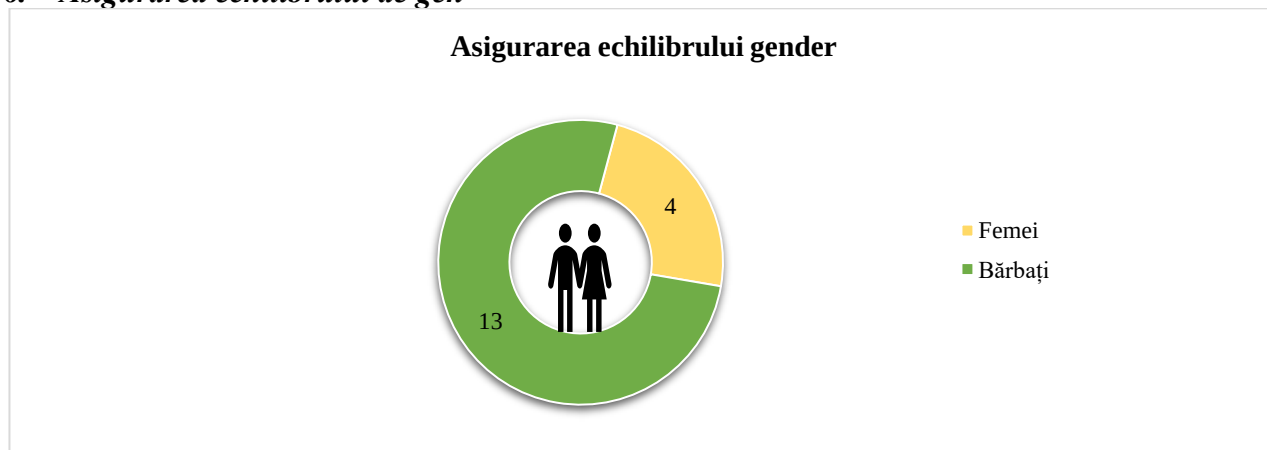
4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, „Moldova 1” nu a reflectat niciun participant la referendum.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, „Moldova 1” a reflectat 2 subiecte electorale conflictuale, ambele fiind prezentate echilibrat.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 13 bărbați și 4 femei.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele abordate de „Moldova 1” au fost relevante și au vizat procesul electoral: protestele la CEC, încercări de destabilizare a RM, secțiile de votare în Rusia, certificatul cu drept de vot, finanțarea ilegală a partidelor și coruperea masivă a alegătorilor, votarea la domiciliu și TRM începe dezbaterile electorale.

8. *Atitudine autor*

Având în vedere faptul că serviciul media a difuzat informații generale, fără prezența concurenților electorali și a participanților la referendum, atitudinea autorului programului a fost neutră și nepărtinitoare.

9. *Accesibilitate*

„Moldova 1” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

Toate subiectele electorale difuzate de către serviciul media audiovizual de televiziune „Moldova 1” au fost incluse în rubrica „Electorală-2024”.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024 „Moldova 1” a difuzat 9 emisiuni de promovare electorală, dintre care 6 au vizat alegerile prezidențiale, iar 3 – referendumul constituțional.

Rezultatele controlului pentru perioada 20-26 septembrie sunt prezentate, schematic, în tabelul de mai jos:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație SMA
Moldova 1	26.09	13.45	A. Stoianoglo	P	fără devieri
	26.09	13.50	M. Sandu	P	fără devieri
	26.09	13.55	R. Usatîi	P	fără devieri

În perioada de referință, Moldova 1 a difuzat emisiuni de promovare electorală în afara prime-time-ului. Emisiunile de promovare electorală au fost difuzate în cadrul rubricii: „Mesaj de promovare electorală”.

În perioada monitorizată, FSM public național „Teleradio Moldova” a anunțat că a respins, pe 23 septembrie, emisiunea de promovare electorală prezentată spre difuzare de Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM).

Rezultatele controlului pentru perioada 27 septembrie - 04 octombrie sunt prezentate, schematic, în tabel:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație SMA
Moldova 1	30.09	13.45	I. Vlah	P	fără devieri
	02.10	13.45	V. Furtună	P	fără devieri
	04.10	13.45	T. Ulianovschi	P	fără devieri
	01.10	13.43	PAS	R	fără devieri
	03.10	13.45	AUR	R	fără devieri
		13.48	PSDE	R	fără devieri

În perioada a doua, Moldova 1 a difuzat emisiuni de promovare electorală în afara prime-time-ului. Emisiunile de promovare electorală au fost difuzate în cadrul rubricii: „Mesaj de promovare electorală”.

III. Dezbateri electorale

În perioada de raport, „Moldova 1” nu a organizat dezbateri electorale.

II. Concluzii

Este de menționat că în comparație cu perioada de control 20-29 septembrie, când „Moldova 1” a difuzat, în programul de știri și actualități „Mesager”, de la ora 21:00, 47 subiecte cu caracter electoral, volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral fiind de 01 oră 02 min. 46 sec, în perioada 30 septembrie – 06 octombrie a difuzat 10 subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral în această perioadă a fost de 19 min. 55 sec.

Totodată, rezultatele controlului au atestat că „Moldova 1” în perioada 20-29 septembrie a reflectat 11 concurenți electorali și 6 participanți la referendumul republican constituțional din cei 15 înscriși de CEC, dar în perioada 30 septembrie – 06 octombrie nu a reflectat niciun concurent electoral și niciun participant la referendum.

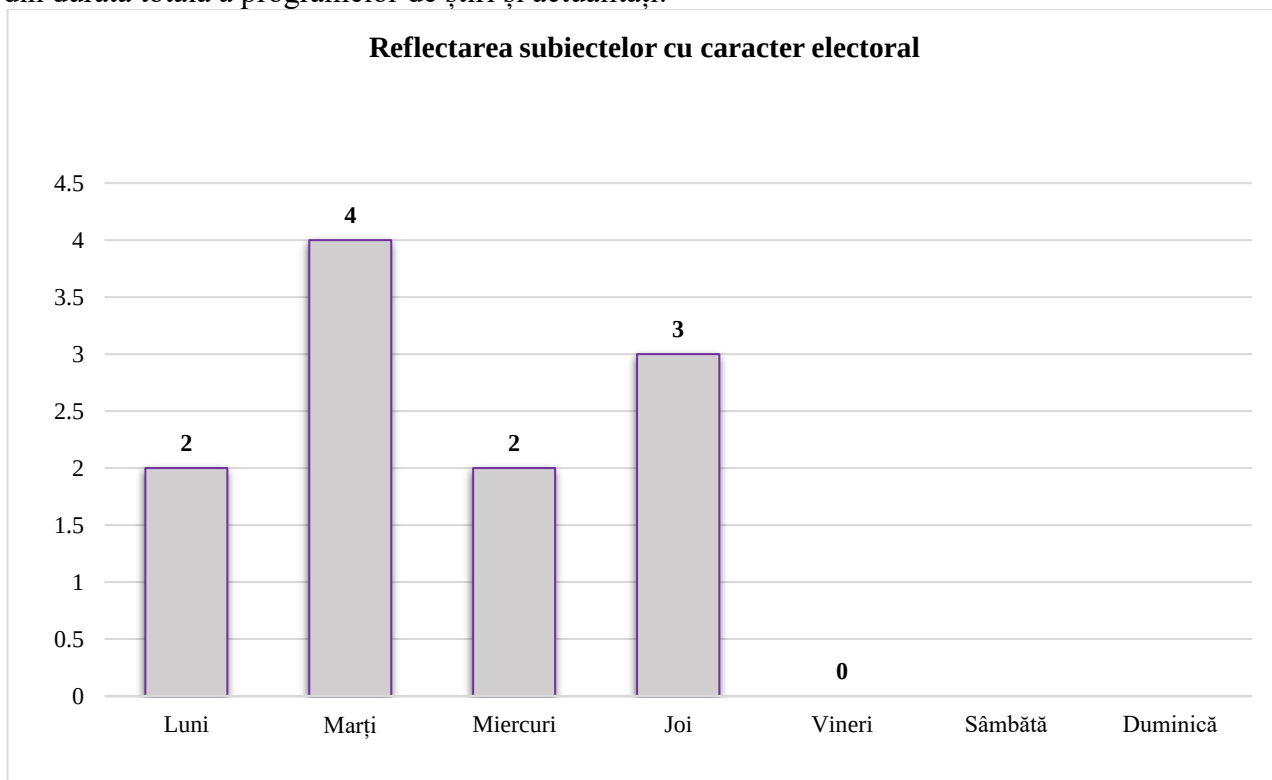
2. „TV-Găgăuzia”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

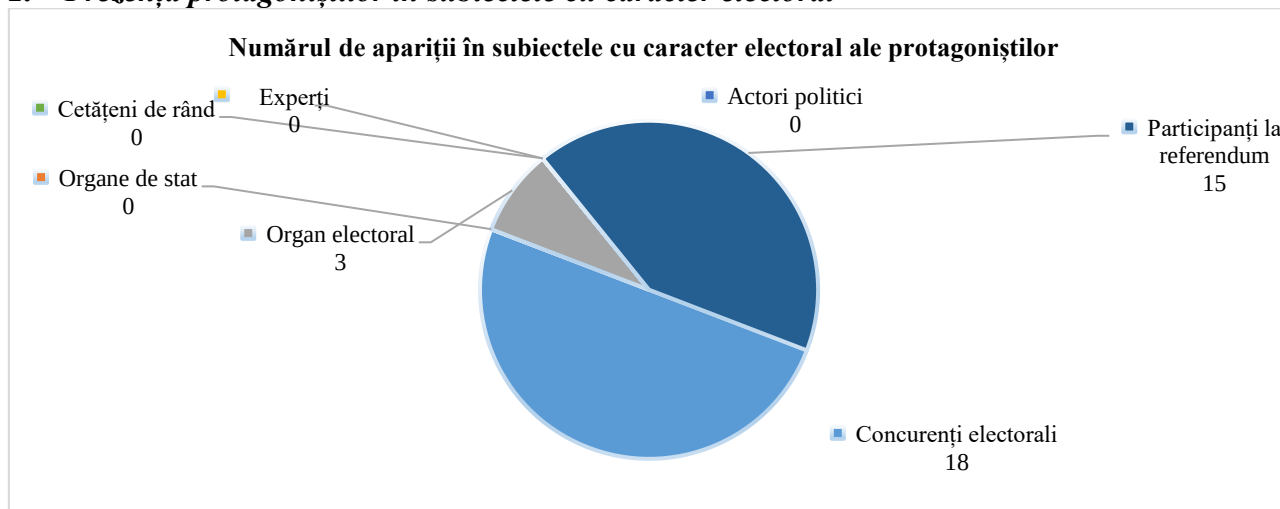
În perioada de control, serviciul media audiovizual „TV-Găgăuzia” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știri”, de la ora 21:30, 11 subiecte cu caracter electoral.

Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 15 min. 58 sec., ceea ce constituie 9% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„TV-Găgăuzia” a avut o repartiție neuniformă a subiectelor cu caracter electoral. Cele mai multe subiecte au fost difuzate pe data de 01 octombrie. Totodată, în ziua de vineri, pe data de 04 octombrie nu a fost difuzat niciun subiect electoral.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

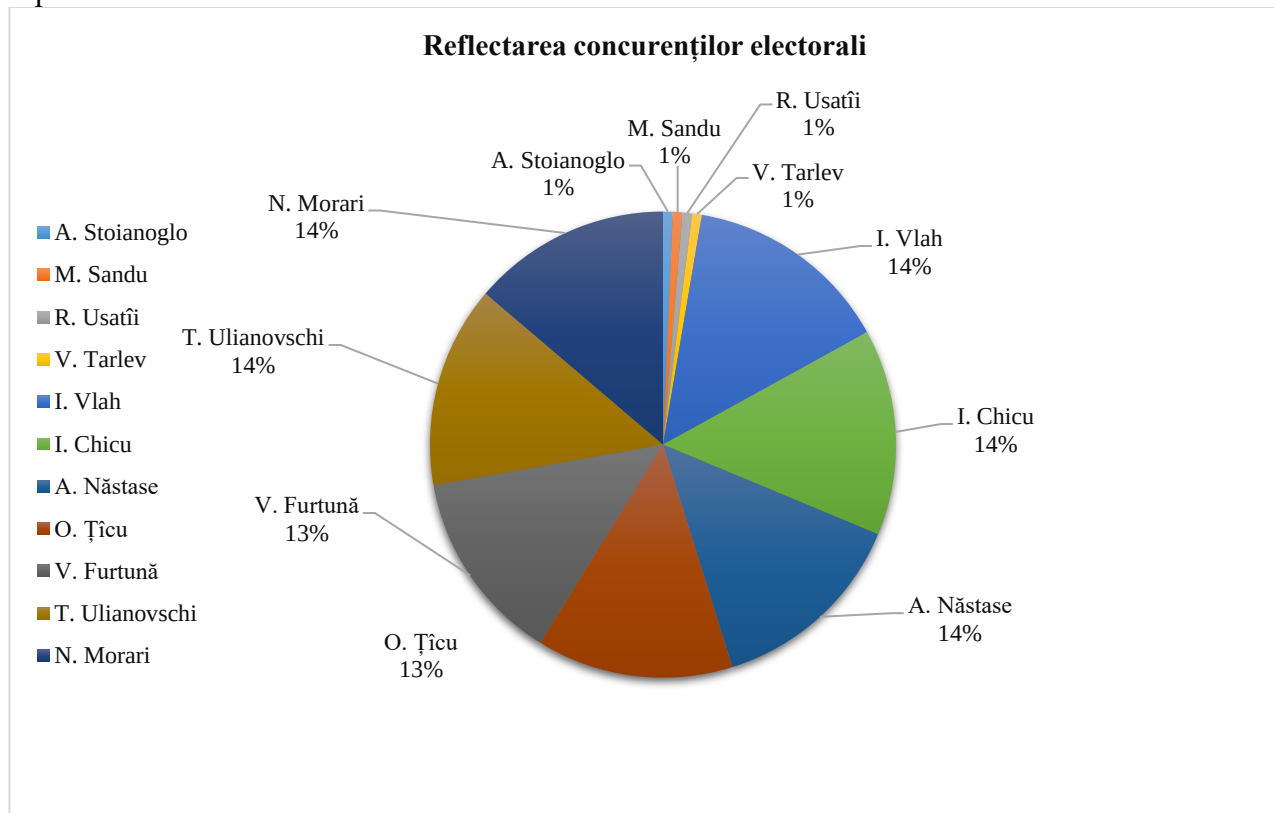

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 3 categorii de protagoniști: concurenți electorali, participanți la referendum și un organul electoral.

De cele mai multe apariții au beneficiat concurenți electorali (18), urmați de participanți la referendum (15), iar cele mai puține apariții le-a avut organul electoral (3). Cetățeni de rând, actori politici, organe de stat și experți nu au fost reflectați.

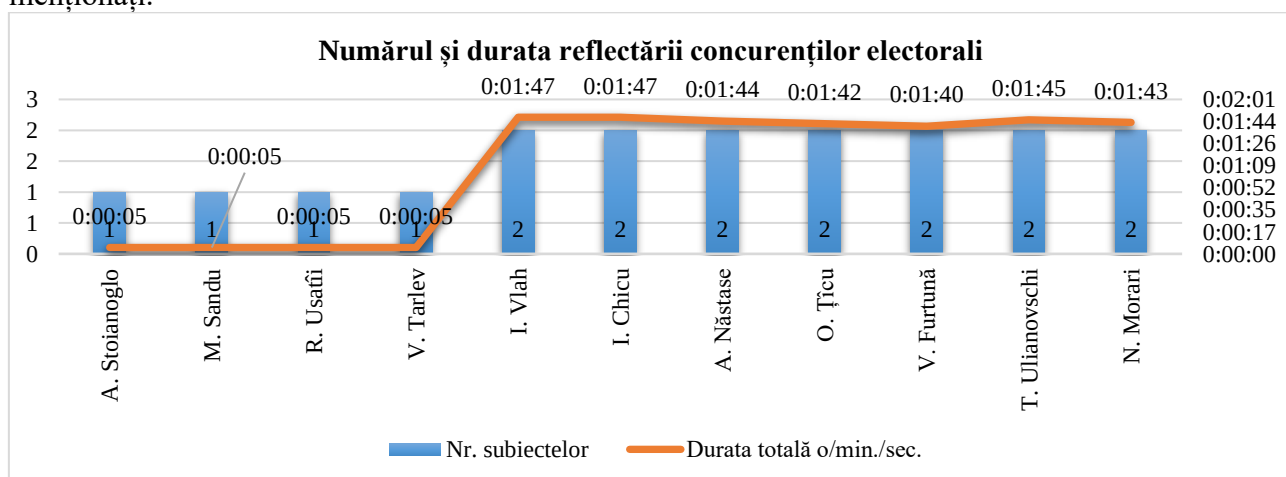
3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „TV-Găgăuzia” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp concurenților electorali, după cum urmează:

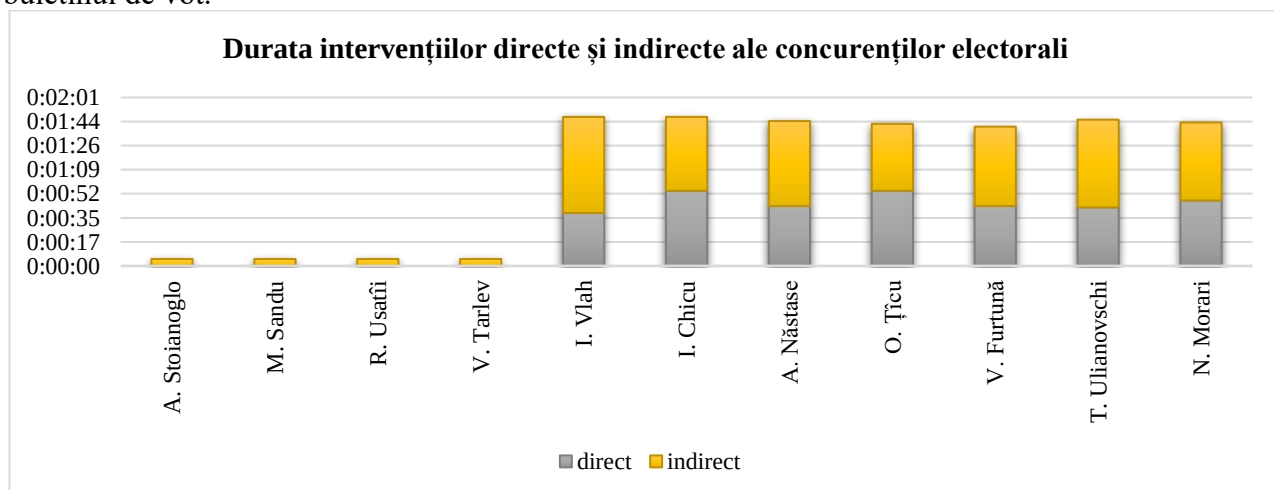

Nume concurent electoral	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	1	00:00:05
M. Sandu	1	00:00:05
R. Usafii	1	00:00:05
V. Tarlev	1	00:00:05
I. Vlah	2	00:01:47
I. Chicu	2	00:01:47
A. Năstase	2	00:01:44
O. Țicu	2	00:01:42
V. Furtună	2	00:01:40
T. Ulianovschi	2	00:01:45
N. Morari	2	00:01:43
TOTAL		0:12:28

Astfel, „TV-Găgăuzia” a reflectat proporțional, ca durată, 7 concurenți electorali, care s-au lansat în campania electorală. Totodată, lansarea a 4 concurenți electorali a fost reflectată pe data de 24 septembrie, respectiv, în perioada de raport, 30 septembrie – 06 octombrie 2024, aceștia au fost doar menționați.

Lansarea a patru concurenți (A. Stoianoglo, M. Sandu, R. Usafii și V. Tarlev) a fost mediatizată pe data de 24 septembrie, astfel, în perioada de raport, cei patru au fost doar menționați, având câte 5 sec. fiecare, într-un singur subiect care a vizat ordinea stabilită de CEC în buletinele de vot. Ceilalți participanți (I. Vlah, I. Chicu, A. Năstase, O. Țicu, V. Furtună, T. Ulianovschi și N. Morari) au fost reflectați în câte 2 subiecte, un subiect de lansare în campanie și altul care s-a referit la ordinea în buletinul de vot.

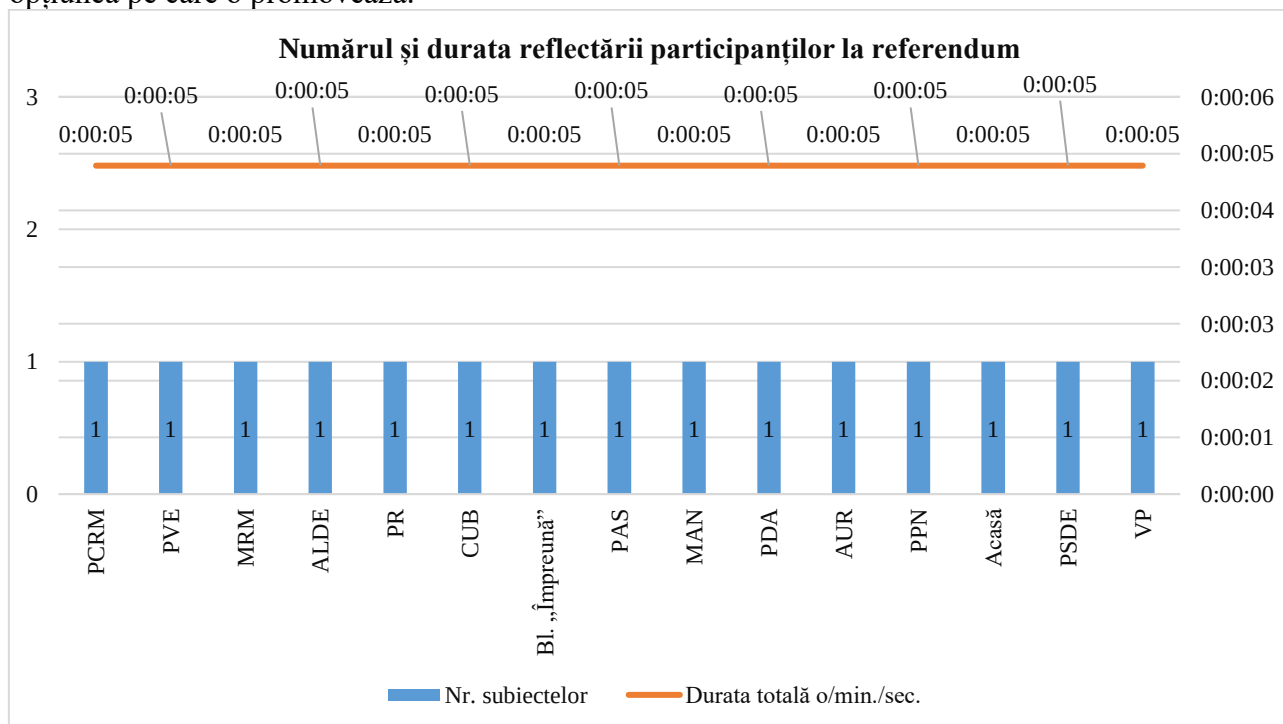
Majoritatea concurenților electorali au beneficiat de apariții atât directe, cât și indirecte, cu excepția concurenților A. Stoianoglo, M. Sandu, R. Usatii și V. Tarlev, care au avut doar apariții indirecte.

4. Reflectarea participanților la referendum

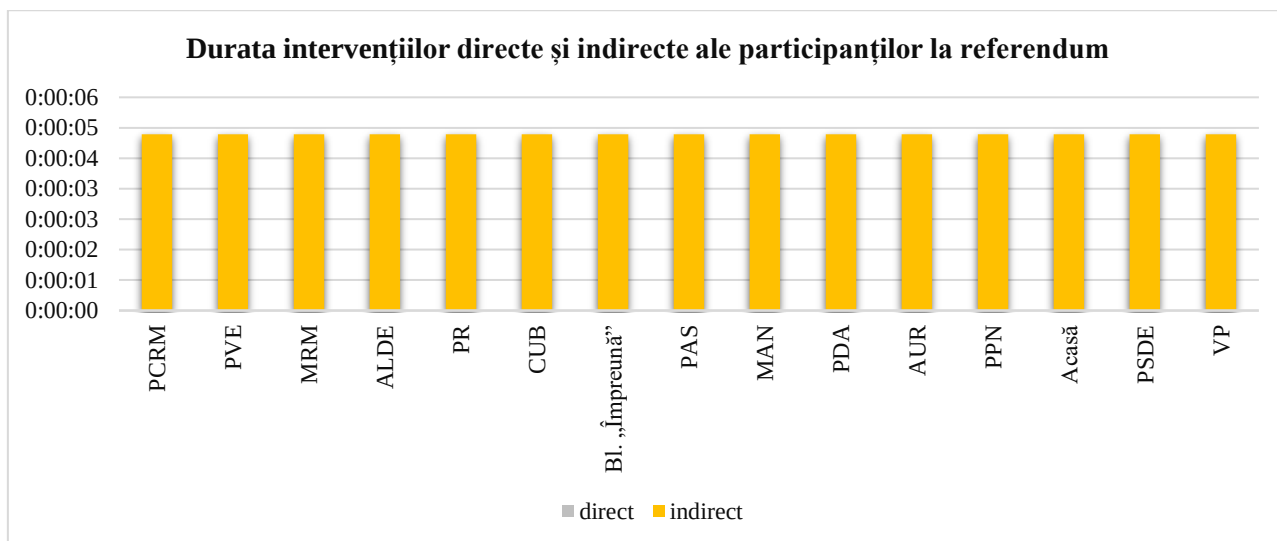
În perioada de raport, „TV-Găgăuzia” a reflectat 15 participanți la referendum. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp participanților la referendum, după cum urmează:

Nume concurent electoral	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
PCRM	1	00:00:05
PVE	1	00:00:05
MRM	1	00:00:05
ALDE	1	00:00:05
PR	1	00:00:05
CUB	1	00:00:05
Bl. „Împreună”	1	00:00:05
PAS	1	00:00:05
MAN	1	00:00:05
PDA	1	00:00:05
AUR	1	00:00:05
PPN	1	00:00:05
Acasă	1	00:00:05
PSDE	1	00:00:05
VP	1	00:00:05
Total		01:15

În perioada de control, volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 01 min. 15 sec. Toți participanții au beneficiat de câte 05 sec. într-un subiect despre participanții înregistrați și opțiunea pe care o promovează.

Toți participanții au fost reflectați într-un subiect, cu o durată de 05 sec. fiecare, fiind doar menționați.

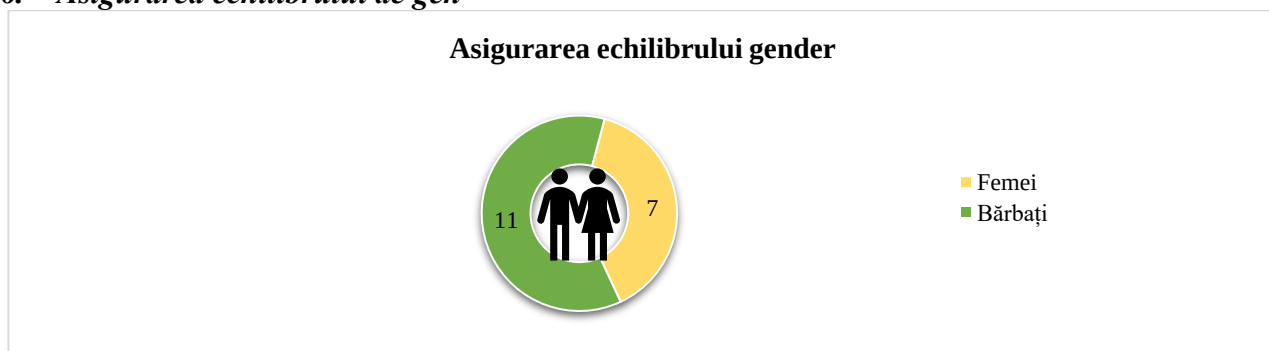

Toți participanții au fost reflectați doar în mod indirect.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „TV-Găgăuzia” nu a reflectat niciun subiect electoral conflictual.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a 11 bărbați și 7 femei.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele abordate de „TV-Găgăuzia” au fost relevante și au vizat procesul electoral: lansarea concurenților electorali, ordinea de înscriere a concurenților electorali, numărul secțiilor de votare, participanții la referendum înscriși la CEC și tirajul buletinelor de vot.

8. *Atitudine autor*

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali/participanții la referendum reflectați.

9. *Accesibilitate*

„TV-Găgăuzia” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

Toate subiectele electorale difuzate de către serviciul media audiovizual de televiziune „TV-Găgăuzia” au fost incluse în rubrica „Electorală-2024”.

II. Dezbateri electorale

În perioada de raport, „TV-Găgăuzia” nu a organizat dezbateri electorale.

III. Concluzii

În concluzie, dacă în prima perioadă monitorizată au fost mediatizați 4 concurenți electorali, din cei 11 înregistrați în cursa pentru alegerile prezidențiale, atunci în perioada 30 septembrie – 06 octombrie, SMA a reflectat toți concurenții electorali, inclusiv 7 cu oferirea timpului egal pentru prezentare a platformei electorale, alți 4 fiind nominalizați. La fel, dacă în perioada anterioară nu a fost reflectat niciun participant la referendum, în a doua săptămână au fost menționați toți participanții la referendum și opțiunea pe care o promovează. De asemenea, în perioada 30 septembrie – 6 octombrie, deși a fost mai scurtă, a crescut numărul de subiecte cu caracter electoral de la 8 la 11, și timpul total alocat subiectelor cu caracter electoral a crescut de la 13 min. 56 sec. la 15 min. 58 sec.

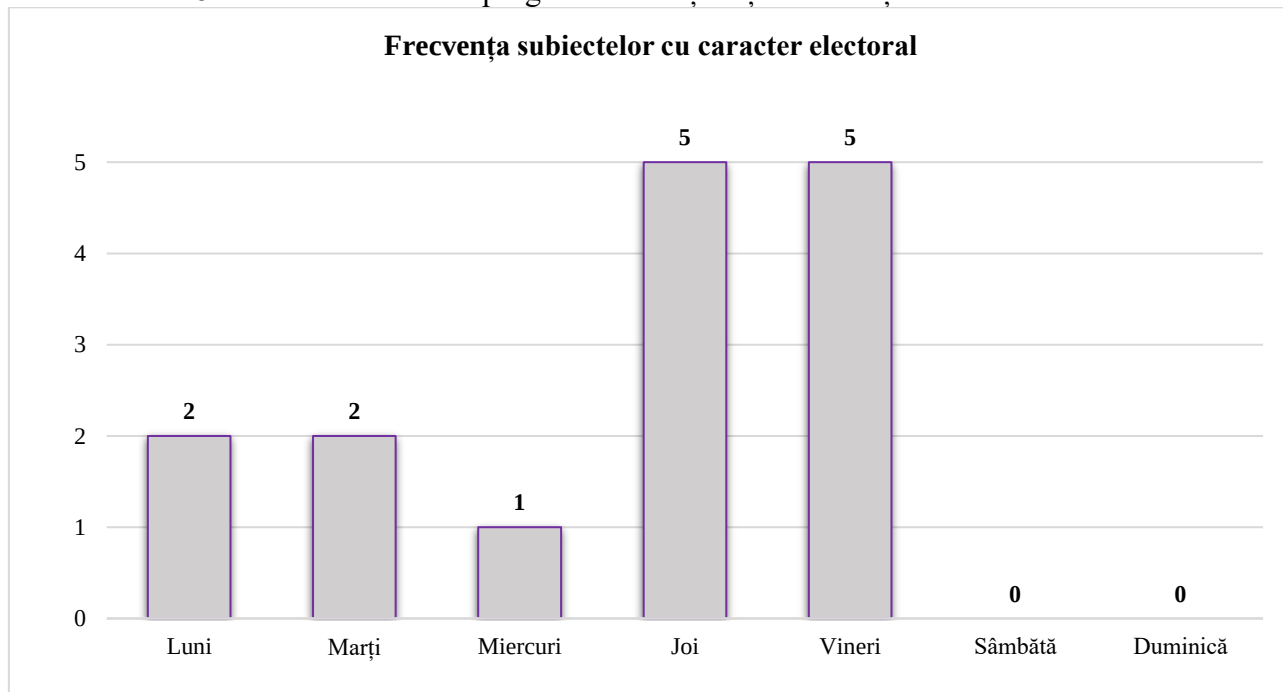
Totodată, este de specificat că, în perioada 30 septembrie – 06 octombrie, majoritatea serviciilor media, care s-au angajat să reflecte alegerile prezidențiale și referendumul republican constituțional, au reflectat subiectul cu caracter electoral care a vizat declarațiile șefului Inspectoratului General de Poliție, Viorel Cernăuțeanu, și ale șefei Procuraturii Anticorupție, Veronica Dragalin, care s-au referit la dezvăluiri despre finanțarea ilegală a partidelor politice și coruperea masivă a alegătorilor. „TV-Găgăuzia” nu a reflectat aceste informații de interes public și relevante în contextul alegerilor prezidențiale și referendumului republican constituțional, prezentate de IGP și PA, limitându-se la reflectarea unor știri neutre și neconflictuale.

3. „PRO TV Chișinău”

I. Program de știri și actualități

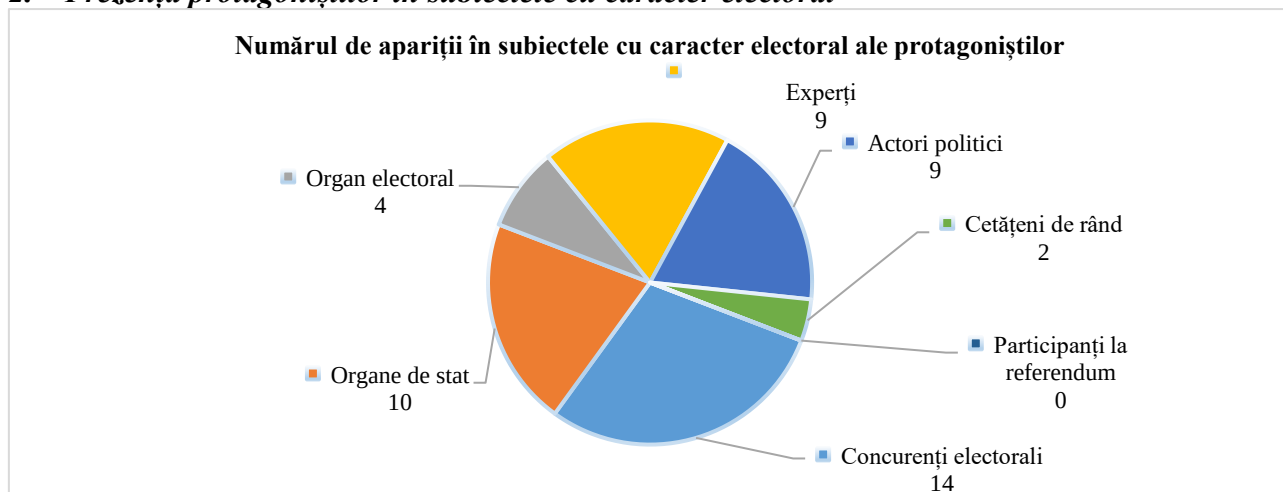
1. *Reflectarea campaniei electorale*

În perioada 30 septembrie-06 octombrie 2024, serviciul media audiovizual „PRO TV Chișinău” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știrile PRO TV Chișinău”, de la ora 20:00, 15 subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 39 min. 56 sec., ceea ce constituie 18% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„PRO TV Chișinău” a avut o repartitie neuniformă a subiectelor cu caracter electoral difuzate. Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate joi și vineri, câte 5 subiecte, luni și marți câte 2 subiecte, miercuri un singur subiect, iar sâmbătă și duminică, SMA nu a difuzat subiecte cu caracter electoral.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

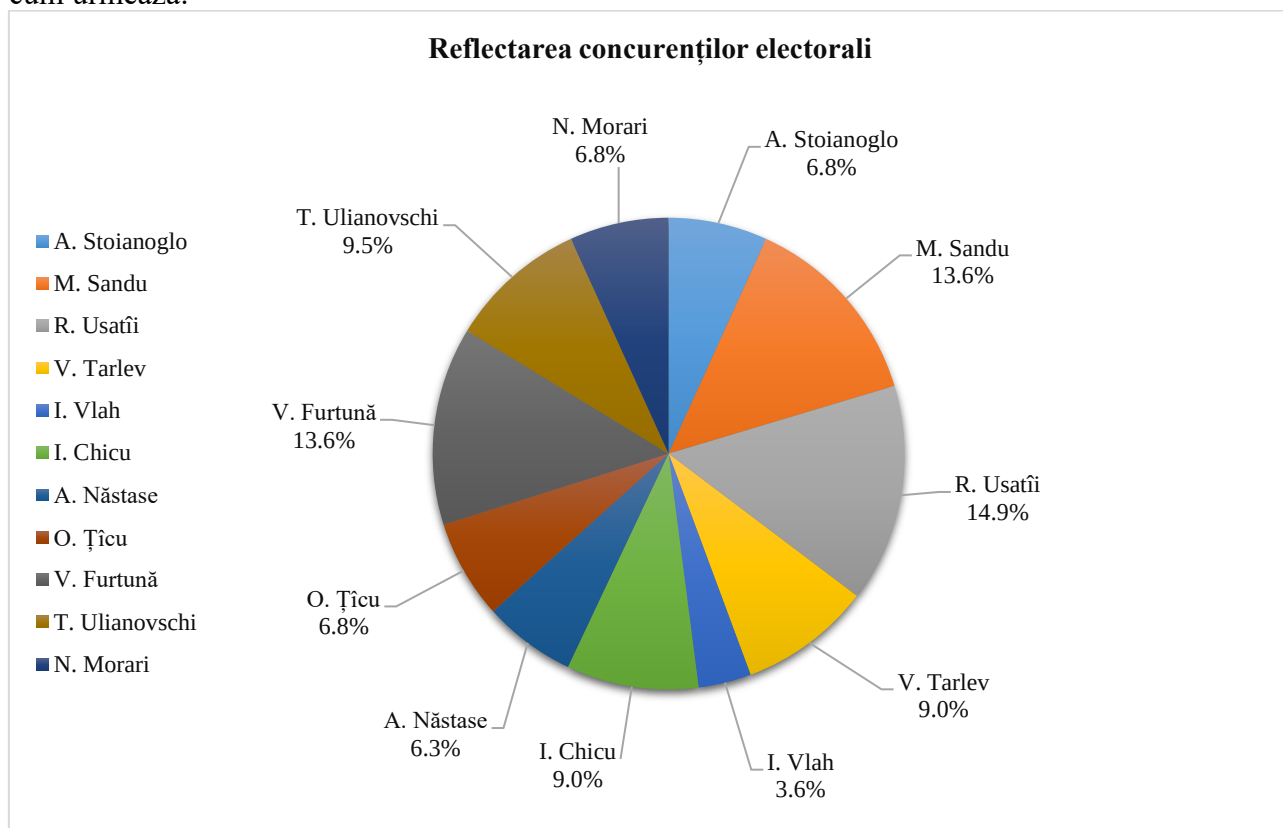

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 6 categorii de protagoniști, preponderent concurenții electorali (14 ori), urmați de organele de stat (10 ori), actorii politici și experții de câte 9 ori, organul electoral (4 ori), cetățenii de rând (2 ori), iar participanții la referendum nu au fost reflectați. Organele de stat reflectate au fost MAEIE, IGP, Procuratura Anticorupție, CNA. Dintre actorii politici au fost reflectați PSRM, PAS, PDCM, Ilan Șor, deputat în Parlamentul European, Bl. „Victorie”, în calitate de experți s-au pronunțat Promo-Lex, WatchDog, istoricul Armand Goșu, inițiativa civică „Cetățeni pentru Europa”, iar organul electoral reflectat fiind CEC.

De cele mai multe apariții au beneficiat concurenții electorali, iar cele mai puține apariții le-au avut cetățenii de rând.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de control, „PRO TV Chișinău” a reflectat toți concurenții electorali înregistrați de CEC. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp concurenților electorali, după cum urmează:

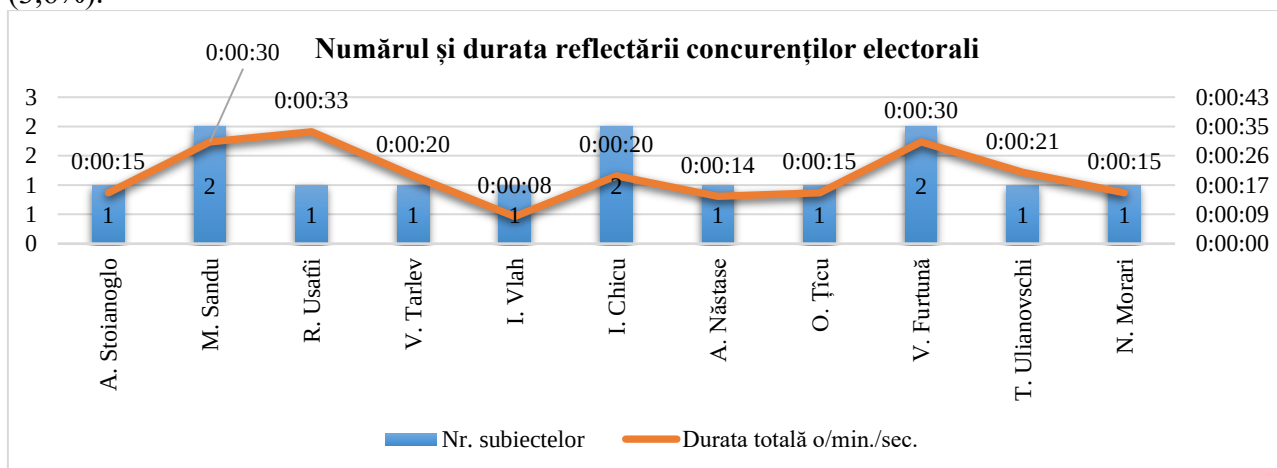

Nume concurent electoral	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	1	0:00:15
M. Sandu	2	0:00:30
R. Usafii	1	0:00:33
V. Tarlev	1	0:00:20
I. Vlah	1	0:00:08
I. Chicu	2	0:00:20
A. Năstase	1	0:00:14
O. Țicu	1	0:00:15
V. Furtună	2	0:00:30
T. Ulianovschi	1	0:00:21
N. Morari	1	0:00:15

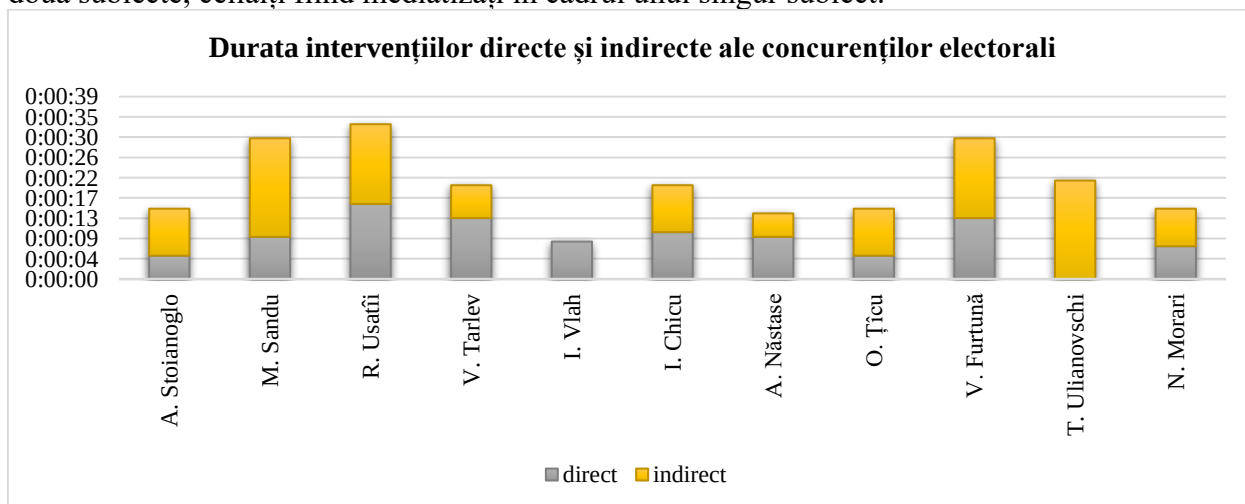
TOTAL

00:03:41

În perioada de control, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 03 min. 41 sec. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat R. Usafii cu 33 sec. (14,9%), urmat de M. Sandu și V. Furtună cu câte 30 sec. (13,6%), iar de cel mai puțin timp de reflectare a beneficiat I. Vlah cu 08 sec. (3,6%).

Concurenții electorali au fost reflectați cu oferirea timpului pentru prezentarea activităților electorale, unii fiind reflectați și în cadrul unui subiect despre încălcările atestate de Asociația „Promo-Lex” privind campania electorală. Totodată, M. Sandu, I. Chicu și V. Furtună au fost reflectați în cadrul a două subiecte, ceilalți fiind mediatizați în cadrul unui singur subiect.

Majoritatea concurenților electorali au beneficiat de apariții atât directe, cât și indirecte, cu excepția I. Vlah care a avut doar apariții directe și T. Ulianoschi a avut doar apariții indirecte.

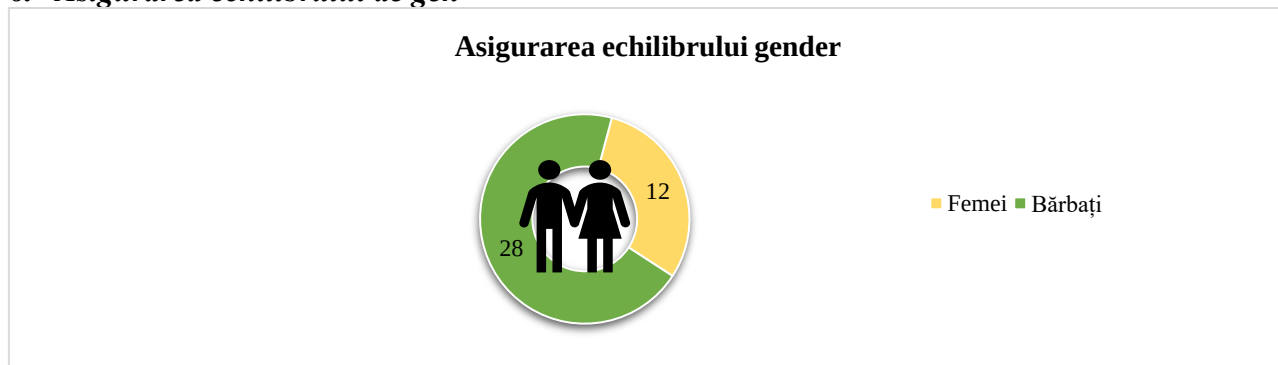
4. *Reflectarea participanților la referendum*

În perioada de control, SMA nu a reflectat participării la referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „PRO TV Chișinău” a reflectat 4 subiecte electorale conflictuale, toate fiind prezentate echilibrat.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a 12 femei și 28 de bărbați.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele electorale abordate de „PRO TV Chișinău” au conținut teme relevante, deoarece au fost știri de interes public prin care s-a vorbit despre promisiunile concurenților electorali, secțiile de votare în Rusia, mituirea alegătorilor, încălcările electorale atestate de Asociația Promo-Lex, etc.

8. *Atitudine autor*

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali.

9. *Accesibilitate*

SMA a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin vociferarea în limba română și rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

În data de 01.10.2024, în cadrul programului de știri și actualități, rubrica „Electorală 2024” a fost evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice doar la final.

II. Emisiuni de promovare electorală

Rezultatele controlului pentru perioada 20-26 septembrie 2024 sunt prezentate, schematic, în tabelul alăturat:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație SMA
PRO TV Chișinău	26.09	13.50	A. Stoianoglo	P	fără devieri

SMA a difuzat emisiunea de promovare electorală în afara prime-time-ului (ora 13.50.) și a fost încadrată la rubrica „Emisiune de promovare electorală”.

Rezultatele controlului pentru perioada 27 septembrie-04 octombrie 2024 sunt prezentate, schematic, în tabelul alăturat:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație SMA
PRO TV Chișinău	03.10	13.49	T. Ulianovschi	P	fără devieri
		13.54	N. Morari	P	fără devieri
	04.10	12.50	V. Furtună	P	fără devieri
		13.44	R. Ușatîi	P	fără devieri
		13.49	I. Vlah	P	fără devieri

Astfel, în perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024, „PRO TV Chișinău” a difuzat 6 emisiuni de promovare electorală, toate au vizat alegerile prezidențiale.

III. Dezbateri electorale

În perioada de control, „PRO TV Chișinău” nu a organizat dezbateri electorale.

IV. Concluzii

Comparativ cu perioada 20-29.09.2024, SMA a reflectat mai puține subiecte electorale (diminuare de la 35 la 15 subiecte). La fel s-a diminuat și timpul de reflectare a subiectelor, în prima perioadă acesta constituind 01 oră 24 min. 29 sec., iar în cea de-a doua perioadă – 39 min. 56 sec. Totodată, prezența concurenților electorali, ca timp de reflectare, în prima perioadă a constituit 35 min. 00 sec., iar în cea de-a doua – 03 min. 41 sec., fiind înregistrat un decalaj temporal în contextul mediatizării atât a subiectelor electorale, cât și a concurenților electorali.

De asemenea, în perioada 20-29.09.2024 în care SMA a difuzat în cadrul programelor de știri și actualități două subiecte electorale conflictuale fără a fi echilibrate cu principalele puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada 30.09-06.10.2024 SMA a reflectat 4 subiecte electorale conflictuale, toate fiind prezentate echilibrat.

Un alt aspect relevant ține de încadrarea subiectelor electorale în rubrica „Electorala 2024”. Dacă în prima perioadă au fost difuzate două subiecte în afara rubricii, în perioada II subiectele au fost încadrate în rubrică, cu excepția faptului că în data de 01.10.2024, în cadrul programului de știri și actualități de la ora 20:00, rubrica „Electorala 2024” a fost evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice doar la final, în acest context fiind relevante pct. 38 din Regulamentul CEC, care prevede: „În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorala – 20_”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final”.

Potrivit art. 90 alin. (1) din Codul electoral: „În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală”.

4. „Canal Regional”

I. Program de știri și actualități

În perioada de control, „Canal Regional” nu a difuzat programe de știri și actualități.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20-26 septembrie 2024, SMA nu a difuzat emisiuni de promovare electorală. Rezultatele controlului pentru perioada 27 septembrie-04 octombrie 2024 sunt prezentate, schematic, în tabelul alăturat:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație SMA
Canal Regional	03.10	19.04	O. Țicu	P	fără devieri
		19.09	V. Tarlev	P	fără devieri
	04.10	18.36	T. Ulianovschi	P	fără devieri

Astfel, în perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024, „Canal Regional” a difuzat 3 emisiuni de promovare electorală, și toate au vizat alegerile prezidențiale.

III. Dezbateri electorale

În perioada de control, „Canal Regional” nu a organizat dezbateri electorale.

IV. Concluzii

Comparativ cu perioada 20-29.09.2024 în care serviciul media audiovizual „Canal Regional” a difuzat programe de știri și actualități cu reflectarea subiectelor electorale, în perioada 30.09-06.10.2024 programele de știri și actualități au lipsit.

De menționat că, în Declarația privind reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024, SMA nu s-a angajat să difuzeze programe de știri și actualități.

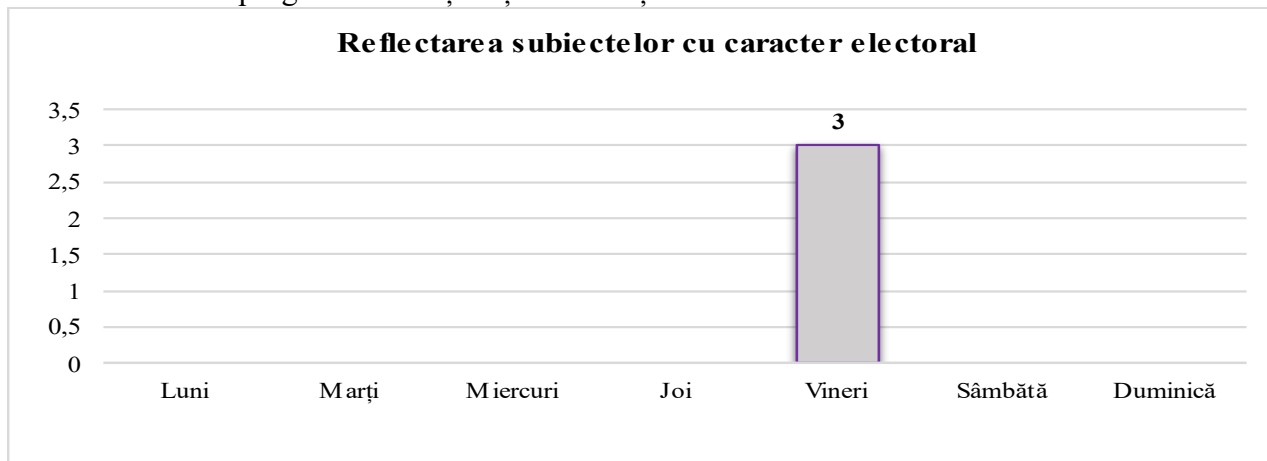
5. „ATV”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

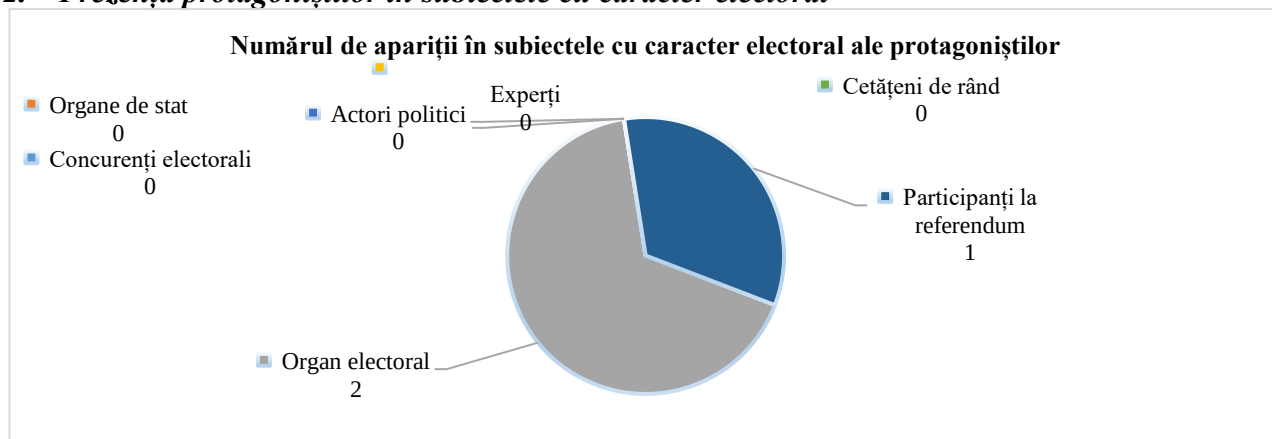
În perioada de control, serviciul media audiovizual „ATV” a difuzat, în programul de știri și actualități „Новости ATV”, de la ora 17:30, 3 subiecte cu caracter electoral.

Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 03 min. 18 sec., ceea ce constituie 14% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„ATV” s-a angajat să reflecte programele de știri și actualități în fiecare zi de vineri, respectiv, în data de 04 octombrie, au fost reflectate 3 subiecte cu caracter electoral.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 2 categorii de protagoniști: participanți la referendum și organ electoral.

De cele mai multe apariții a beneficiat organ electoral (2).

Concurenți electorali, cetățeni de rând, actori politici, organe de stat și experți nu au fost reflectați.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „ATV” nu a reflectat niciun concurent electoral.

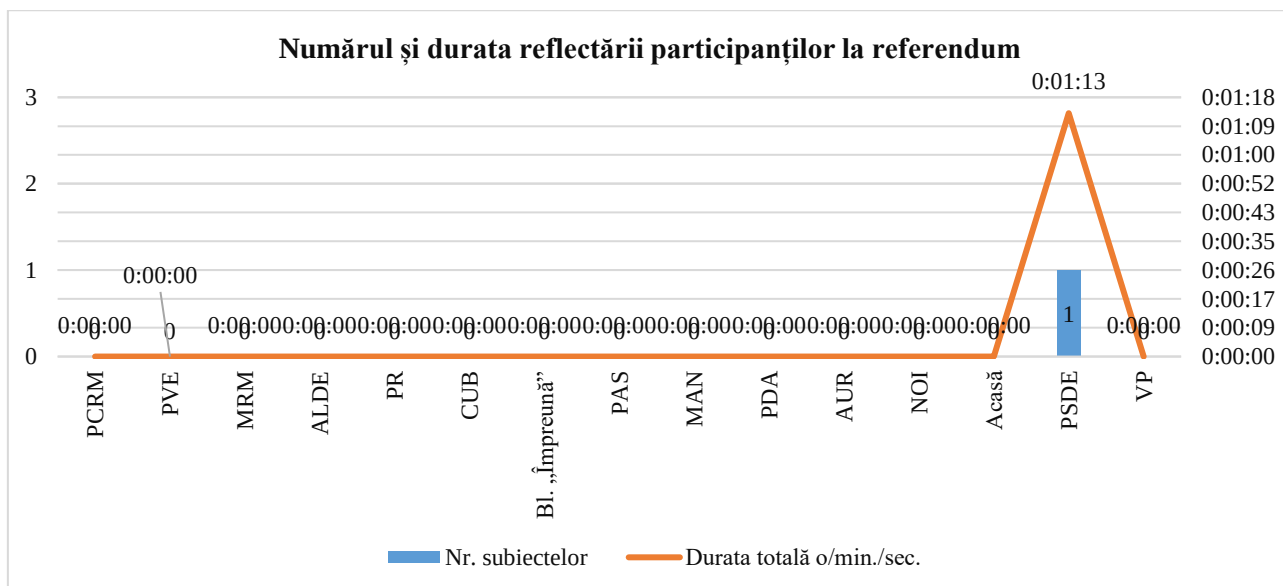
4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, „ATV” a reflectat un participant la referendum din cei 15 înregistrați de CEC.

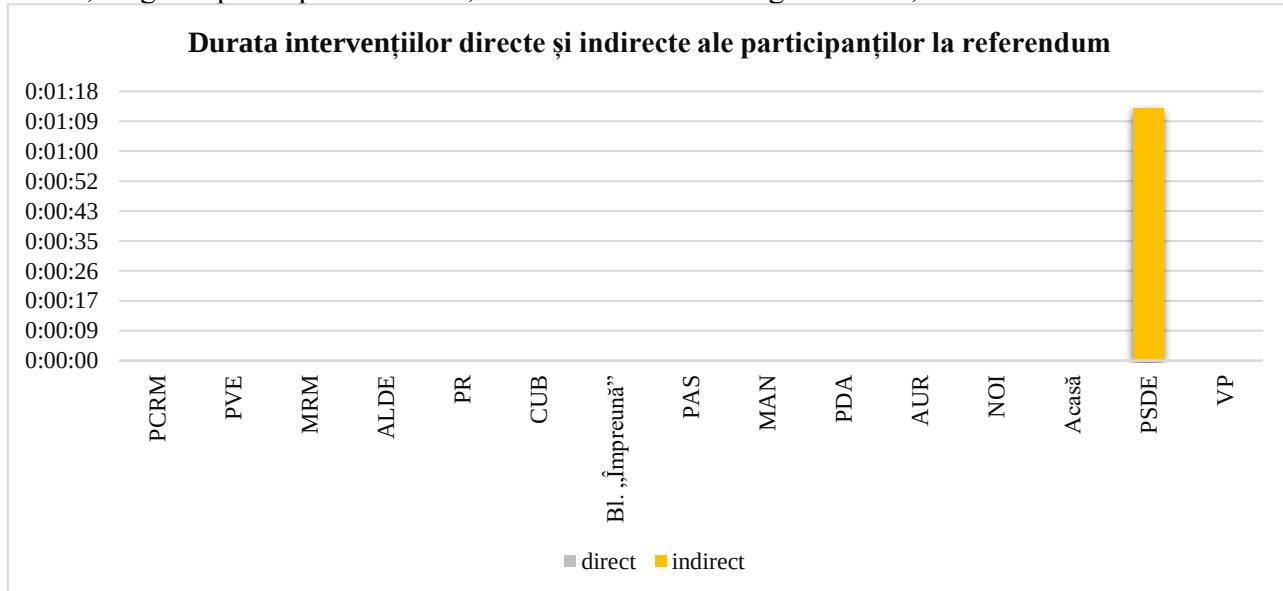
În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp participanților la referendum, după cum urmează:

Participant la referendum	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
PCRM	-	-
PVE	-	-
MRM	-	-
ALDE	-	-
PR	-	-
CUB	-	-
Bl. „Împreună”	-	-
PAS	-	-
MAN	-	-
PDA	-	-
AUR	-	-
NOI	-	-
Acasă	-	-
PSDE	1	00:01:13
VP	-	-
Total		0:01:13

În perioada de control, volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 01 min. 13 sec. Singurul participant reflectat, PSDE, a fost mediatizat într-un subiect.

PSDE, singurul participant reflectat, a fost vizat într-un singur subiect, cu durata de 01 min. 13 sec.

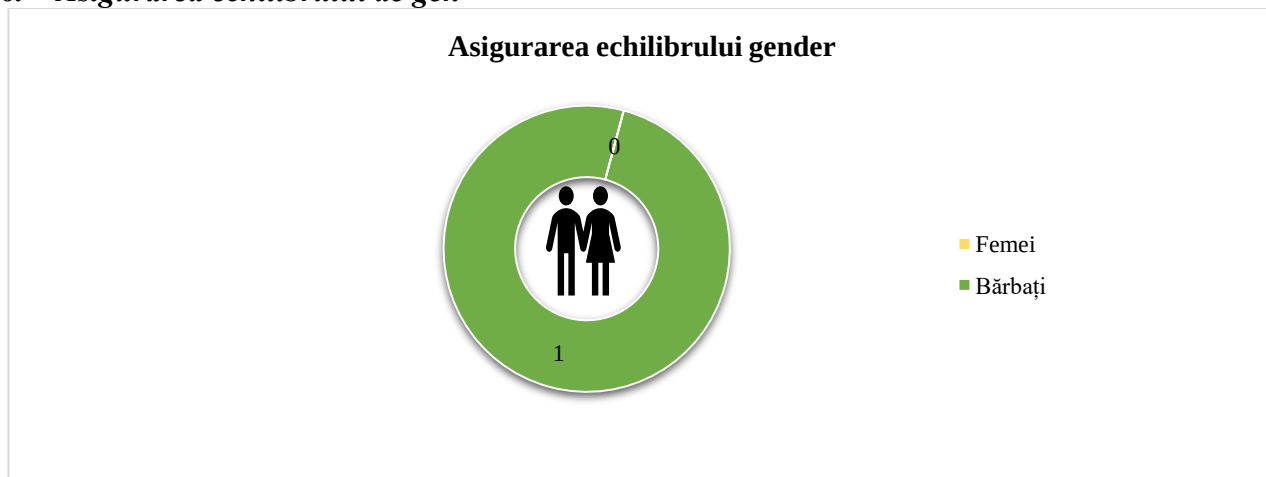

PSDE a fost reflectat doar indirect.

5. *Reflectarea subiecților electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „ATV” nu a reflectat niciun subiect electoral conflictual.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a unui singur bărbat.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele abordate de „ATV” au fost relevante și au vizat procesul electoral: îndemnul CEC de a verifica corectitudinea datelor în listele electorale, solicitarea certificatului pentru drept de vot și îndemnul PSDE către cetățeni să susțină opțiunea „da” la referendum.

8. *Atitudine autor*

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de participantul la referendum reflectat.

9. *Accesibilitate*

„ATV” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate, cu excepția a două reportaje în limbă română, preluate de la alt serviciul media, nefiind traduse sau subtitrate în limba rusă.

10. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

Toate subiectele electorale difuzate de către serviciul media audiovizual de televiziune „ATV” au fost incluse în rubrica „Electorala-2024”.

II. Concluzii

În perioada de raport, 20 – 29 septembrie, în programul de știri și actualități „Новости ATV” au fost prezentate doar informații generale despre alegeri, fără a reflecta concurenții electorali sau participării la referendum. În perioada 30 septembrie – 06 octombrie, a fost reflectat un participant la referendum – PSDE, care promovează opțiunea „da”. Consemnăm că, pentru a respecta principiile echilibrului, echității și imparțialității, este esențial ca toate persoanele implicate în procesul electoral să fie reflectate în mod corect și complet, pentru a oferi alegătorului o imagine de ansamblu asupra opțiunilor disponibile. În ceea ce privește analiza comparativă a echilibrului gender, în perioada 30 septembrie – 06 octombrie s-a atestat prezența a unui singur bărbat, iar în perioada 20 – 29 septembrie, a fost reflectată o femeie.

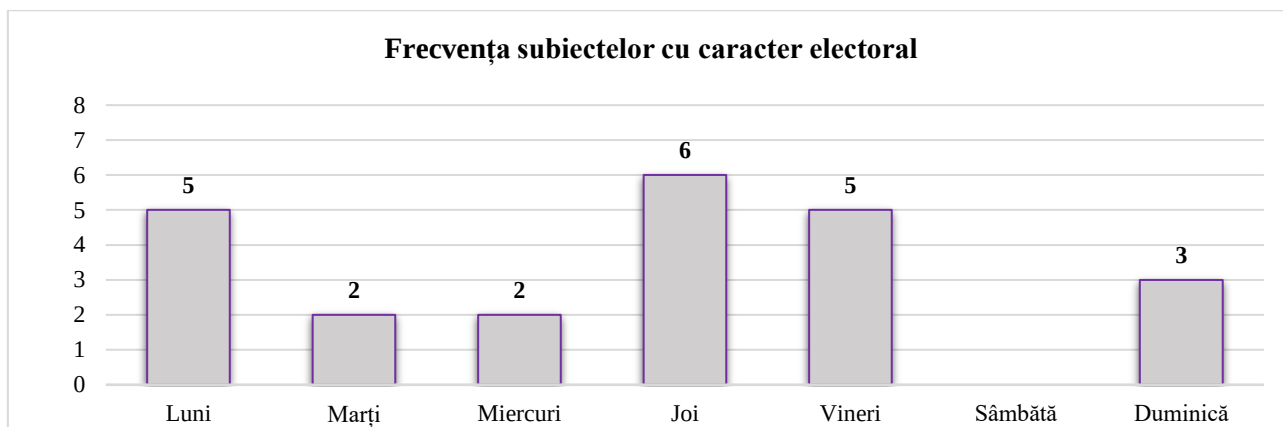
Serviciul media nominalizat a difuzat un participant la referendum și niciun concurent electoral, limitându-se la reflectarea a 2 știri generale despre solicitarea CEC de a verifica corectitudinea întocmirii listelor electorale și despre dreptul alegătorilor de a solicita certificatul cu drept de vot pentru a putea vota din localitatea sau orașul în care se vor afla în ziua alegerilor din 20 octombrie. La fel, în programele de știri în limba rusă, serviciul media audiovizual de televiziune „ATV” a inclus 2 reportaje, în limba română, de la un alt serviciul media, fără traducerea sau subtitrarea acestuia în limba rusă. Această abordare poate genera o confuzie în rândul consumatorilor de informații care nu cunosc limba română, limitând astfel accesibilitatea lor la programe de știri și actualități.

6. „Exclusiv TV”

I. Program de știri și actualități

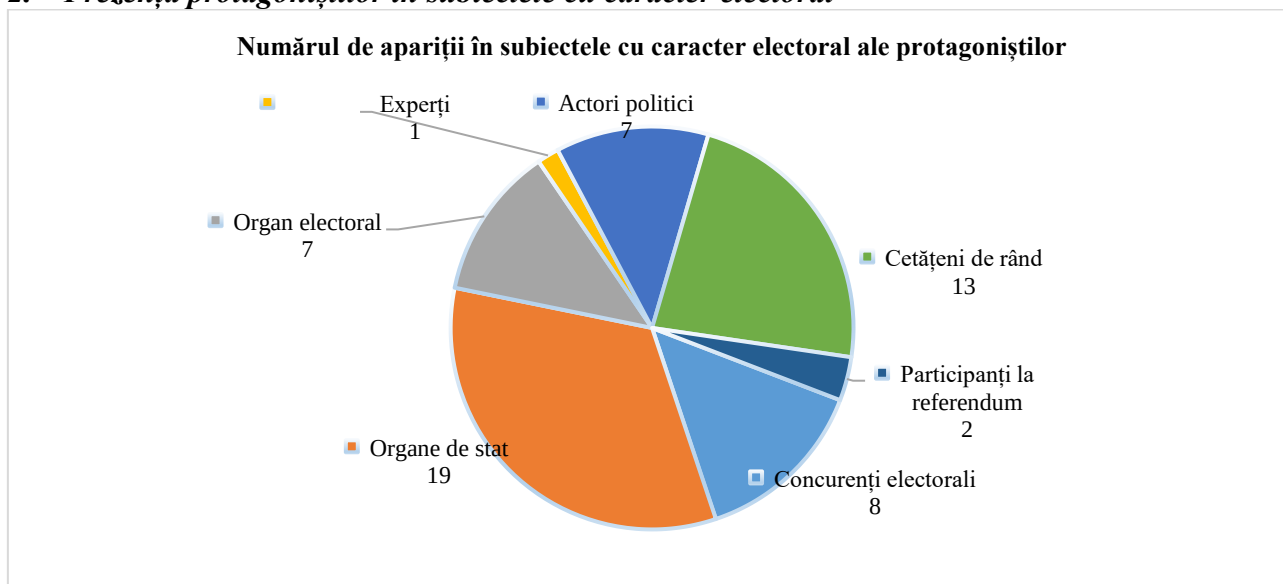
1. *Reflectarea campaniei electorale*

În perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, serviciul media audiovizual „Exclusiv TV” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știri”, de la ora 22:40 și în programul de știri „Sinteza săptămânii”, de la ora 7.00, difuzat duminică, 23 subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 01 oră 12 min. 09 sec., ceea ce constituie 36% din durată totală a programelor de știri și actualități.

„Exclusiv TV” a avut o repartiție relativ uniformă a subiectelor cu caracter electoral difuzate. Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate pe data de 03 octombrie (6 subiecte). Totodată este de menționat că „Exclusiv TV” a difuzat zilnic subiecte cu caracter electoral.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 7 categorii de protagoniști, preponderent organe de stat – 19, cetățeni de rând – 13, concurenți electorali – 8, actori politici și organe electorale – 7, experți – 1. Dintre organe de stat au fost reflectați – Parlamentul, Guvernul, Președinția, IGP, CNA, SIS, precum și organele competente din UE și statele membre ale UE - Parlamentul European și Guvernul României. Dintre actori politici au fost mediatizați în știri – BL. „Victorie” și Ilan Șor. Din organe electorale au fost reflectați CEC și Consiliile Electorale de Circumscripție. Dintre participanții la referendum au fost reflectați ALDE și PSDE.

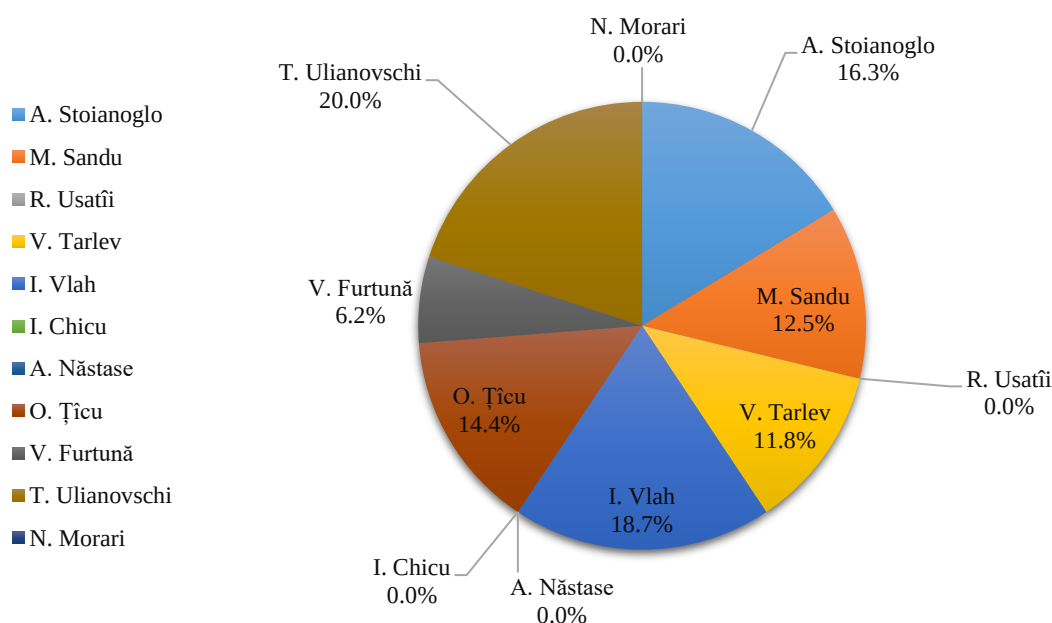
De cele mai multe apariții au beneficiat organe de stat (19 ori). Cele mai puține apariții le-au avut experții independenți și participanții la referendum.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „Exclusiv TV” a reflectat activitatea a 7 din 11 concurenți electorali înregistrați de CEC.

În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp concurenților electorali, după cum urmează:

Reflectarea concurenților electorali

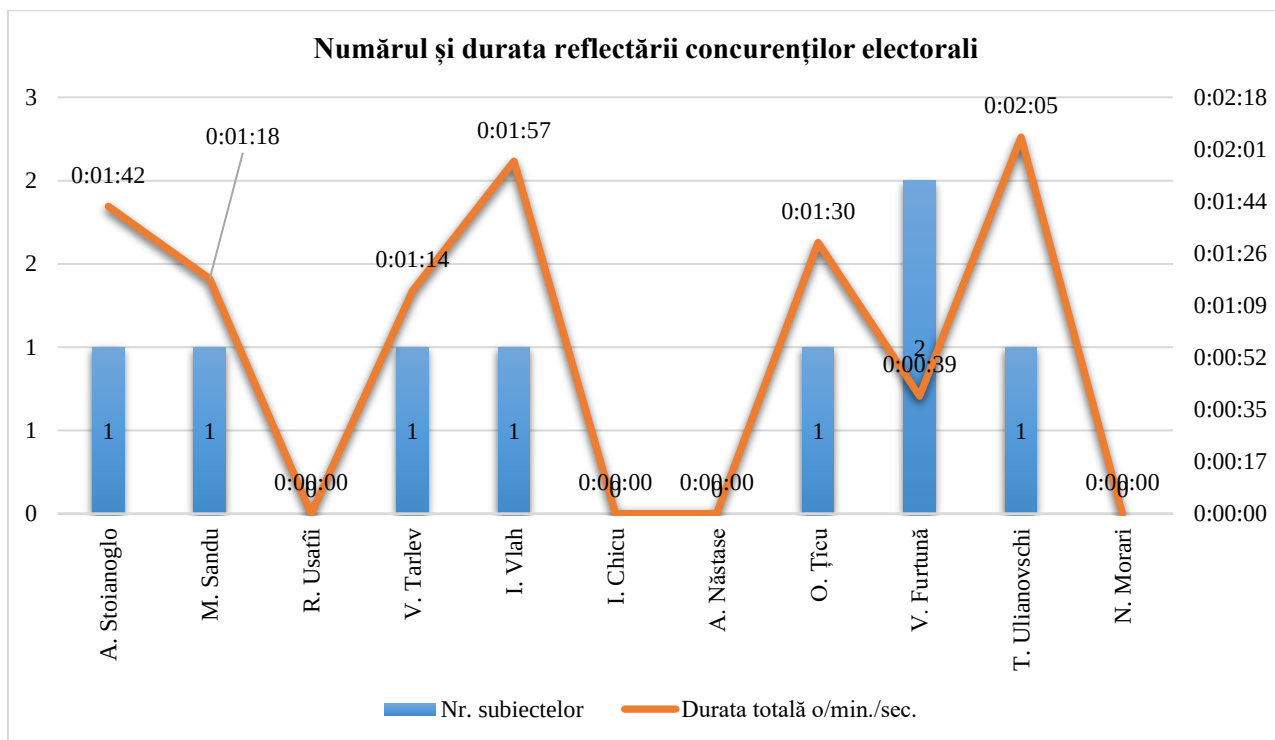

Nume concurent electoral	Nr. de subiecte	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	1	00:01:42
M. Sandu	1	00:01:18
R. Usatîi	-	-
V. Tarlev	1	00:01:14
I. Vlah	1	00:01:57
I. Chicu	-	-
A. Năstase	-	-
O. Țicu	1	00:01:30
V. Furtună	2	00:00:39
T. Ulianoschi	1	00:02:05
N. Morari	-	-

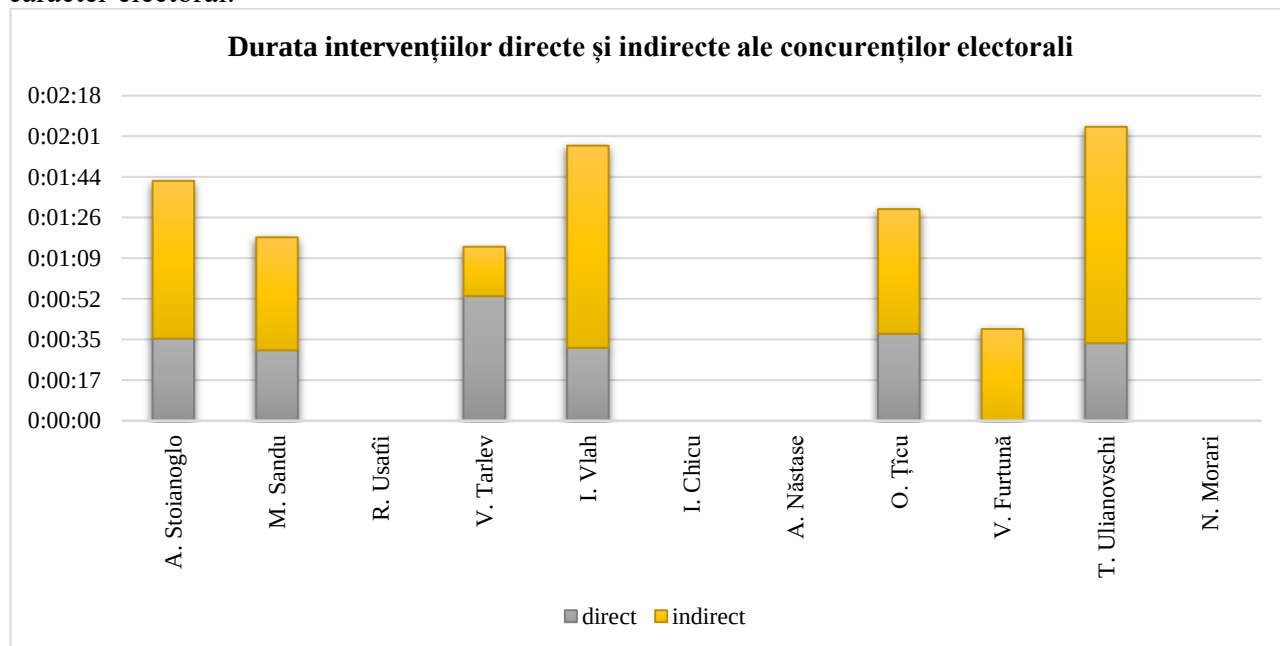
TOTAL

00:10:25

În perioada de control, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 10 min. 25 sec. Totodată se atestă că „Exclusiv TV” a reflectat neproportional, ca durată, concurenții electorali. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat T. Ulianoschi cu 02 min. 05 sec. (20,0%), urmat de I. Vlah cu 01 min. 57 sec. (18,7%). Iar cel mai puțin a fost reflectată Victoria Furtună cu 39 sec. (6,2%). În ceea ce privește timpul acordat concurenților electorali, aceștia nu au beneficiat de aceeași mediatizare, în condițiile în care unii concurenți electorali au beneficiat de o durată mai mare de reflectare decât alții (T. Ulianoschi - 02 min. 05 sec., urmat de I. Vlah cu 01 min. 57 sec., A. Stoianoglo – 01 min. 42 sec., O. Țicu – 01 min. 30 sec. și M. Sandu – 01 min. 18 sec., iar concurenții electorali - R. Usatîi, I. Chicu, A. Năstase și N. Morari nu au beneficiat de timp de reflectare.)

Concurența electorală V. Furtună a fost reflectată în cele mai multe subiecte de știri cu caracter electoral – 2, A. Stoianoglo, M. Sandu, V. Tarlev, I. Vlah, O. Țicu și T. Ulianoschi au fost reflectați într-un subiect cu caracter electoral, iar T. Ulianoschi a fost doar menționat în 2 subiecte. Concurenții electorali - R. Usatfi, I. Chicu, A. Năstase și N. Morari nu au fost reflectați în subiecte de știri cu caracter electoral.

Concurenții electorali A. Stoianoglo, M. Sandu, V. Tarlev, I. Vlah, O. Țicu și T. Ulianoschi au beneficiat de apariții atât directe, cât și indirecte. Concurența electorală V. Furtună a avut doar apariții indirecte. Concurenții electorali - R. Usatfi, I. Chicu, A. Năstase și N. Morari nu au avut intervenții.

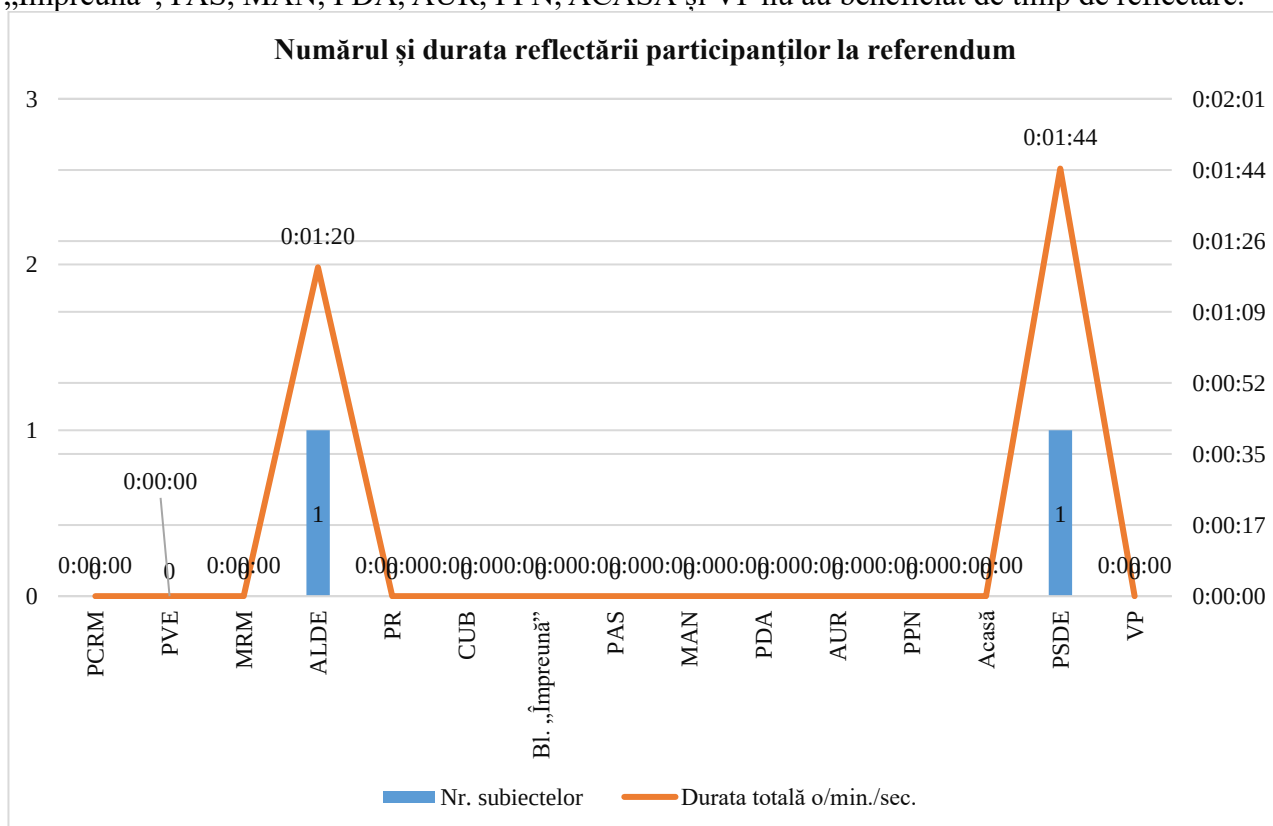
4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, au fost reflectați 2 din 15 participanți înregistrați de CEC – ALDE și PSDE. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp participanților la referendum, după cum urmează:

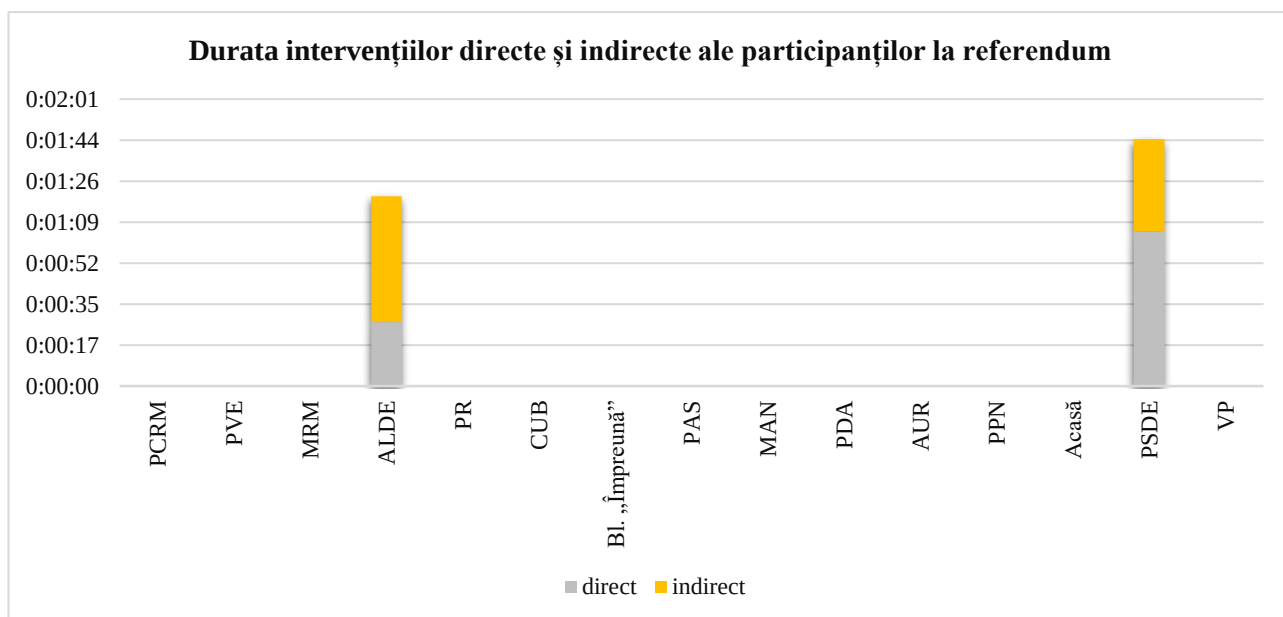
Participant la referendum	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
PCRM	-	-
PVE	-	-
MRM	-	-
ALDE	1	00:01:20
PR	-	-
CUB	-	-
Bl. „Împreună”	-	-
PAS	-	-
MAN	-	-
PDA	-	-
AUR	-	-
PPN	-	-
ACASĂ	-	-
PSDE	1	00:01:44
VP	-	-
Total		0:03:04

În perioada de control, volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 03 min. 04 sec.

De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat PSDE cu 01 min. 44 sec., urmat de ALDE cu 01 min. 20 sec. Participanții la referendumul republican constituțional: PCRM, PVE, MRM, PR, CUB, Bl. „Împreună”, PAS, MAN, PDA, AUR, PPN, ACASĂ și VP nu au beneficiat de timp de reflectare.

Participanții la referendumul republican constituțional ALDE și PSDE au fost reflectați într-un subiect de știri cu caracter electoral. Participanții la referendumul republican constituțional: PCRM, PVE, MRM, PR, CUB, Bl. „Împreună”, PAS, MAN, PDA, AUR, PPN, ACASĂ și VP nu au fost reflectați în subiecte de știri cu caracter electoral.

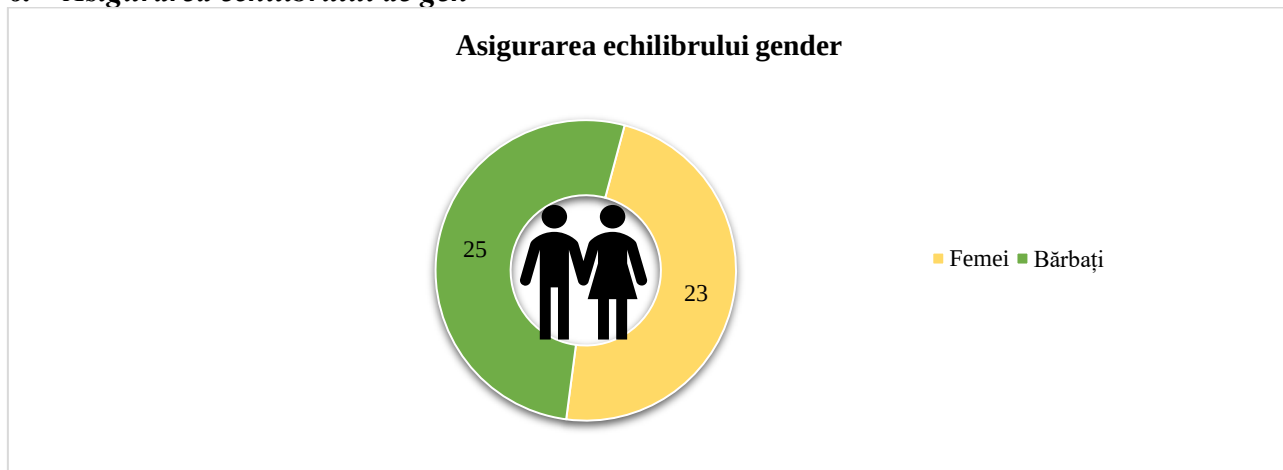

Participanții la referendumul republican constituțional ALDE și PSDE au beneficiat de apariții directe și indirecte în subiecte cu caracter electoral. Participanții la referendumul republican constituțional: PCRM, PVE, MRM, PR, CUB, Bl. „Împreună”, PAS, MAN, PDA, AUR, PPN, ACASĂ și VP nu au beneficiat de apariții în subiecte de știri cu caracter electoral.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „Exclusiv TV” a prezentat 8 subiecte electorale cu caracter conflictual. Subiectele electorale cu caracter conflictual au fost prezentate echilibrat.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a 23 de femei și 25 de bărbați.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele abordate de „Exclusiv TV” au fost relevante și au vizat procesul electoral: lansarea în campanie a concurenților electorali și a doi participanți la referendumul republican constituțional, tentativa de corupere a alegătorilor de unii actori politici, implicarea preoților bisericii ortodoxe în campanie electorală, vox-populi, deschiderea secțiilor de votare, tipărirea buletinelor de vot etc.

8. *Atitudine autor*

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali/participanții la referendum reflectați.

9. Accesibilitate

SMA a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

Subiectele de știri cu caracter electoral au fost difuzate în conformitate cu cerințele legale. Toate subiecte cu caracter electoral au fost incluse în rubrica specială „Electorală 2024”.

II. Emisiuni de promovarea electorală

În rezultatul controlului, s-a constatat că, în perioada de raport: 20 septembrie – 04 octombrie 2024, SMA a difuzat, cumulativ, 8 emisiuni de promovare electorală, dintre care 5 au vizat alegerile prezidențiale, iar 3 - referendumul constituțional.

În perioada de control: 20 – 26 septembrie 2024, s-au atestat următoarele:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant la referendum	tip scrutin	prestație SMA
Exclusiv TV	24.09	22.31	R. Usatîi	P	fără devieri

În perioada de control: 27 septembrie – 4 octombrie 2024, s-au atestat următoarele:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant la referendum	tip scrutin	prestație SMA
Exclusiv TV	02.10.	22.35	O. Țicu	P	fără devieri
	03.10	17.30	V. Tarlev	P	fără devieri
		22.35	T. Ulianovschi	P	fără devieri
	04.10	22.36	A. Stoianoglo	P	fără devieri
	30.09	18.45	PAS	R	fără devieri
	01.10	18.45	PVE	R	fără devieri
	02.10	18.45	ALDE	R	fără devieri

În concluzie, este de constatat că serviciul media audiovizual „Exclusiv TV” a difuzat emisiunile de promovare electorală în conformitate cu prevederile legale.

III. Concluzii

Este de specificat faptul că, în perioada de control precedentă, 1 subiect de știri cu caracter electoral din 22 difuzate, nu a fost inclus în rubrica specială „Electorală 2024” evidențiată prin semnale acustice și vizuale unice. În rezultatul controlului efectuat, în perioada: 30 septembrie – 06 octombrie 2024, s-a constatat că SMA a inclus toate 23 de subiecte de știri cu caracter electoral în rubrica specială „Electorală 2024”.

Comparativ cu perioada precedentă de control, când s-a constatat un ușor dezechilibru de gen în prezentarea subiectelor de știri cu caracter electoral (majoritatea protagoniștilor/surselor citate în subiectele de știri au fost de sex masculin - 60, celor de sex feminin revenindu-le - 35), în perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, s-a atestat asigurarea echilibrului de gen într-o proporție aproape egală (bărbați - 25, femei - 23).

La capitolul reflectării concurenților electorali, s-a constatat că, în perioada precedentă de control, serviciul media audiovizual „Exclusiv TV” a reflectat/menționat toți concurenți electorali. Comparativ cu perioada precedentă, în perioada de control: 30 septembrie – 06 octombrie, serviciul media audiovizual, a reflectat 7 din 11 concurenți electorali. Totodată, concurenții electorali au fost reflectați neproportional ca frecvență și durata reflectării, precum ca și durata intervențiilor directe și indirecte.

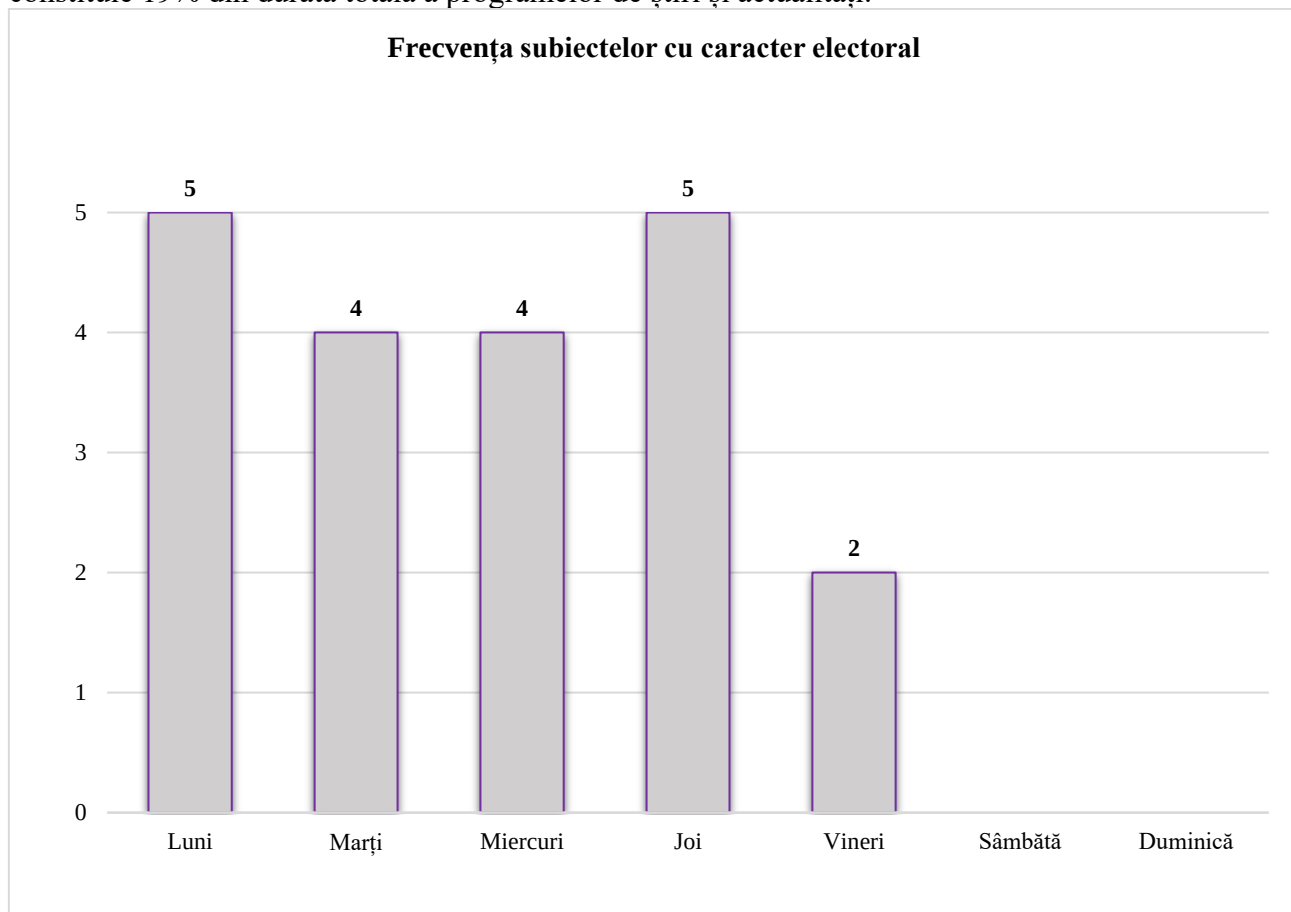
În ceea ce ține de reflectarea participanților la referendumul republican constituțional, în perioada precedentă de raport, „Exclusiv TV” a menționat toți 15 participanți în contextul când aceștia au fost înregistrați de CEC. În perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024 au fost reflectați 2 din 15 participanți la referendum înregistrați de CEC – ALDE și PSDE, care au beneficiat atât de intervenții directe, cât și indirecte.

7. „Jurnal TV”

I. Program de știri și actualități

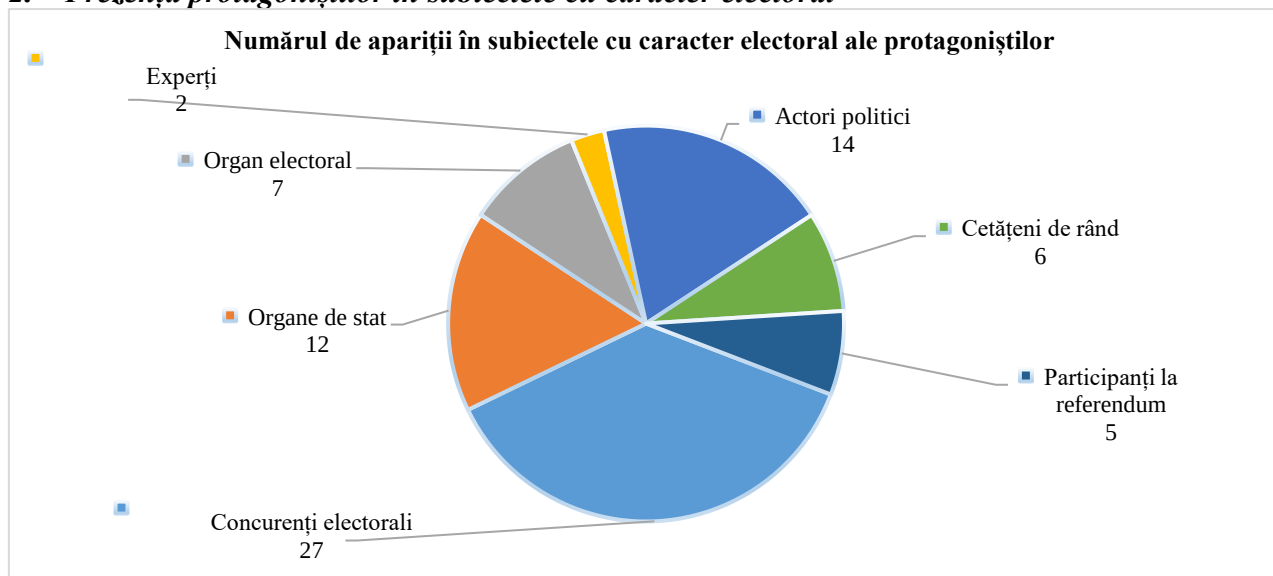
1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, serviciul media audiovizual „Jurnal TV” a difuzat, în programul de știri și actualități „Jurnalul orei 19:00”, de la ora 19:00, 20 de subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 41 min. 57 sec., ceea ce constituie 19% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„Jurnal TV” a avut o repartitie uniformă a subiectelor cu caracter electoral difuzate. Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate pe data de 30.09.2024 (luni) și 03.10.2024 (joi). Totodată, este de menționat că SMA a difuzat știri electorale în toate zilele, conform Declarației privind politica editorială aprobată de CA.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

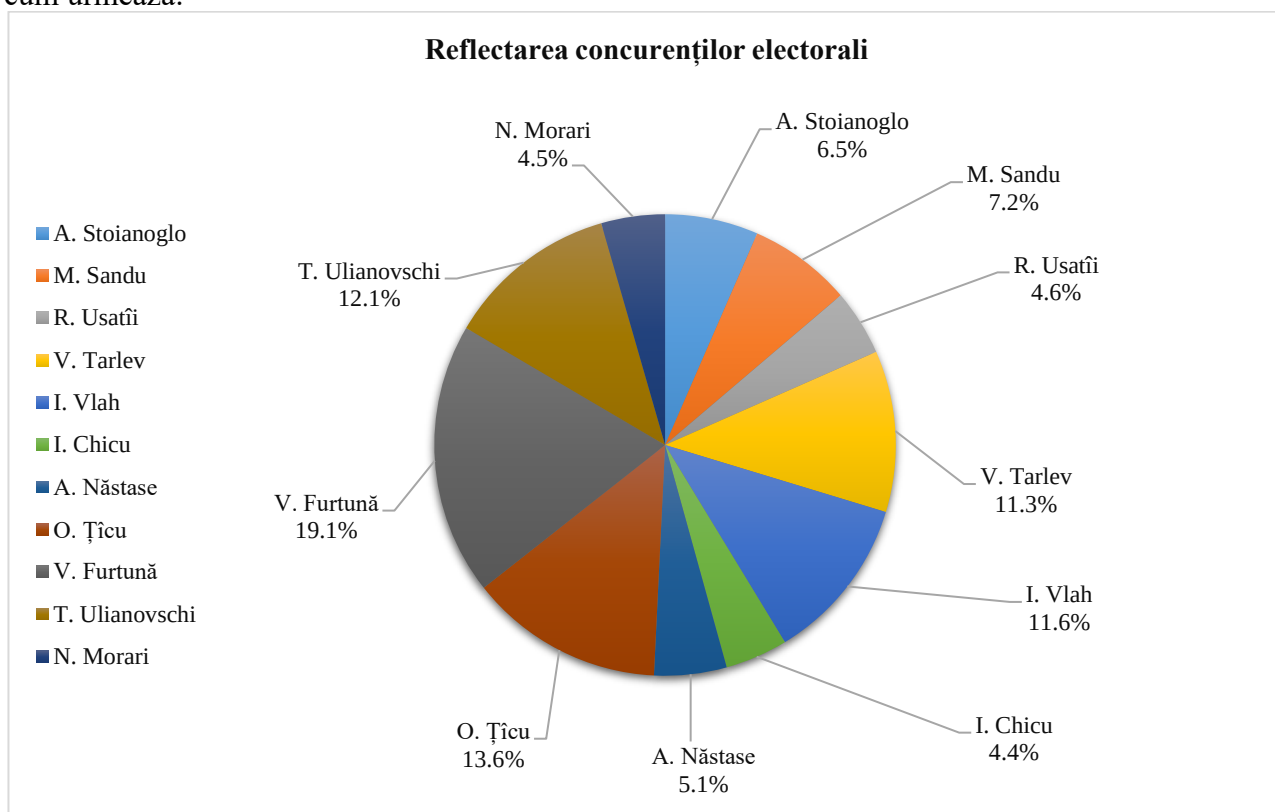

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 7 categorii de protagoniști, preponderent, concurenți electorali (27 de ori), actorii politici (14 ori), organe de stat – 12, organul electoral – 7, cetățeni de rând – 6, participanți la referendum – 5 și experți - 2. Dintre actorii politici au fost reflectați Ilan Șor, PVM, PR, CUB, PAS, „Victoria – Pobeda” și P. Șansă. În calitate de organe de stat au fost reflectate următoarele instituții: MAI, CNA, MAEIE, SIS, Guvernul, Procuratura Generală, Parlamentul Republicii Moldova, Curtea de Apel, Curtea Supremă de Justiție, IGP și Procuratura Anticorupție. În calitate de organ electoral a fost prezentă CEC.

De cele mai multe apariții au beneficiat concurenții electorali. Cele mai puține apariții le-au avut experții.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „Jurnal TV” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp concurenților electorali, după cum urmează:

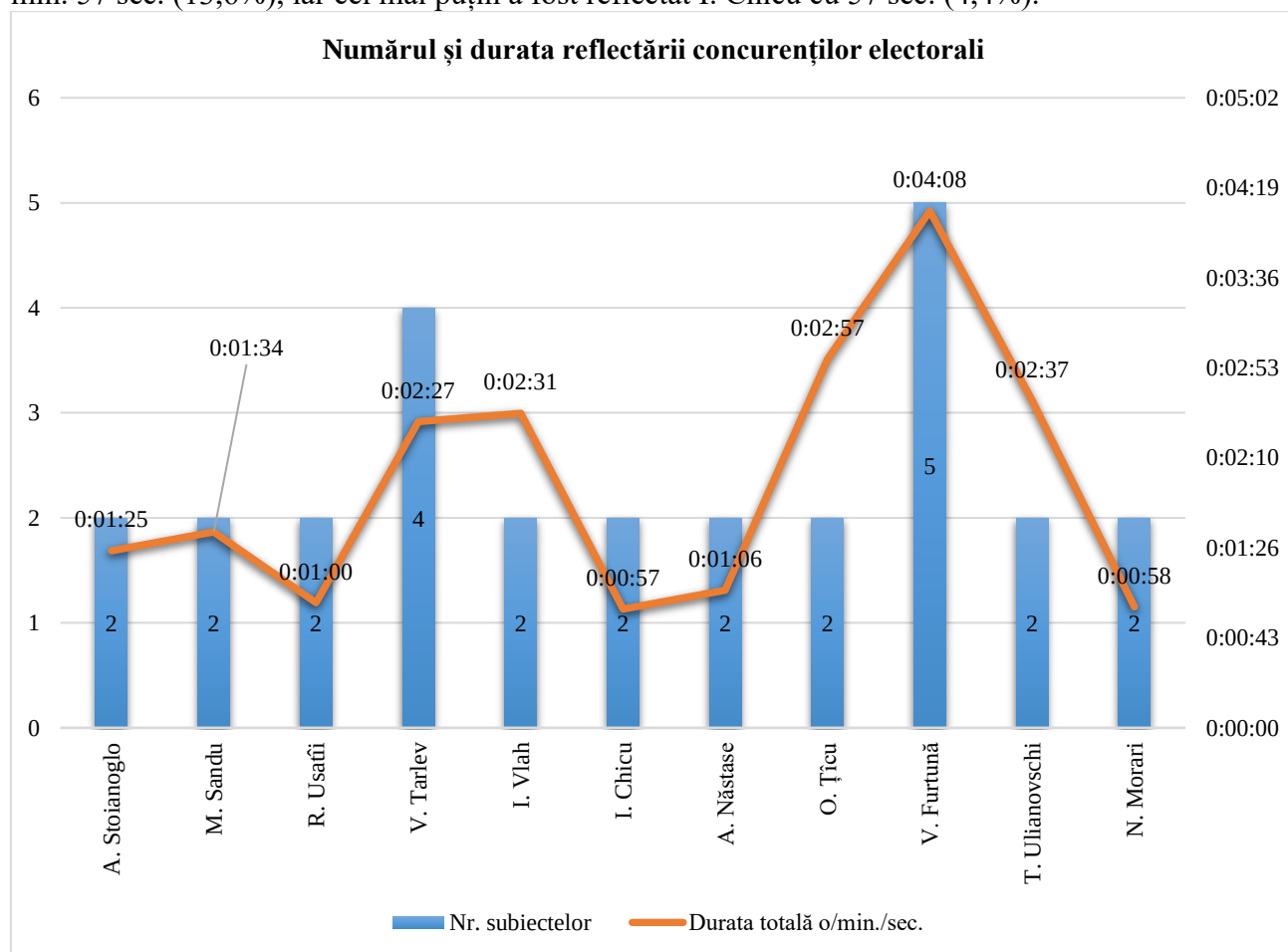

Nume concurent electoral	Nr. de subiecte	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	2	0:01:25
M. Sandu	2	0:01:34
R. Usafii	2	0:01:00
V. Tarlev	4	0:02:27
I. Vlah	2	0:02:31
I. Chicu	2	0:00:57
A. Năstase	2	0:01:06
O. Țicu	2	0:02:57
V. Furtună	5	0:04:08
T. Ulianovschi	2	0:02:37
N. Morari	2	0:00:58

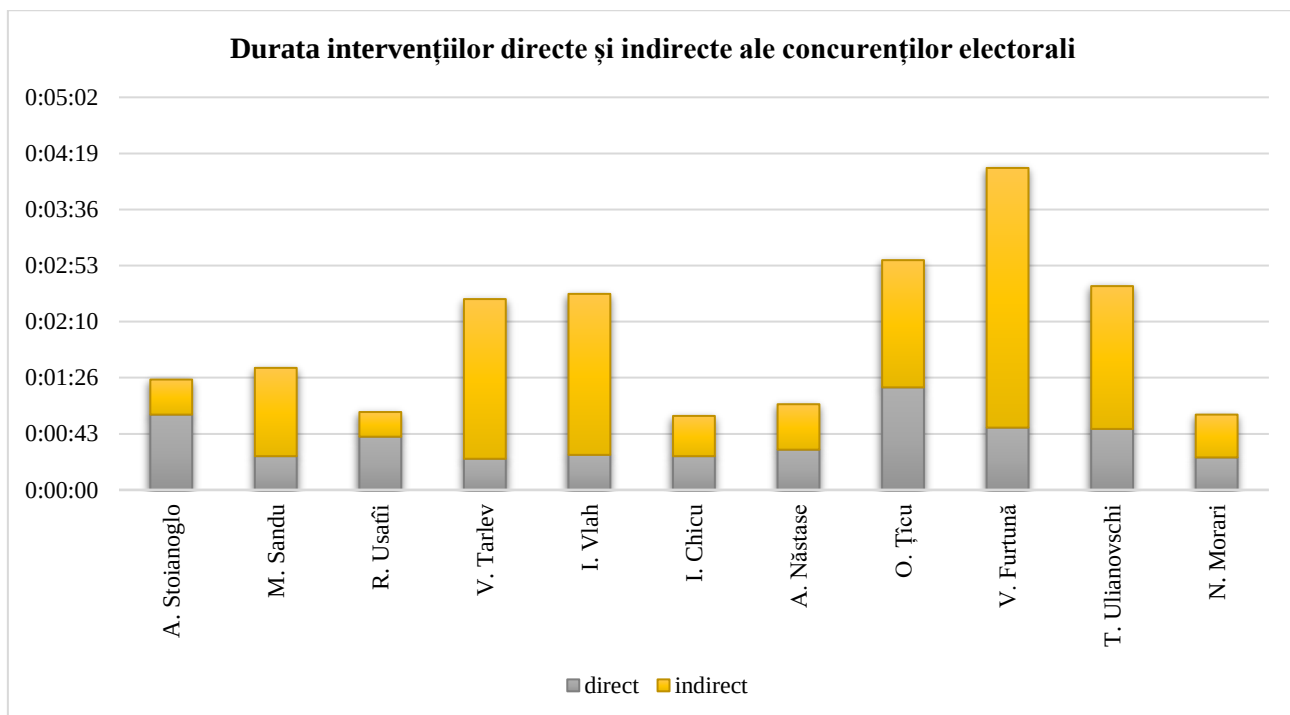
TOTAL

00:21:40

În perioada de control, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 21 min. 40 sec. Totodată se atestă că „Jurnal TV” a reflectat proporțional ca durată, concurenții electorali. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat V. Furtună cu 04 min. 08 sec. (19,1%), urmată de O. Țicu cu 02 min. 57 sec. (13,6%), iar cel mai puțin a fost reflectat I. Chicu cu 57 sec. (4,4%).

Toți concurenții electorali au beneficiat de o mediatizare a activităților electorale. Cea mai reflectată și ca durată și ca nr. de subiecte a fost V. Furtună cu 04 min. 08 sec. de durată totală, reflectată în cadrul a 5 subiecte electorale. După nr. de subiecte electorale, pe al doilea loc se află V. Tarlev cu 02 min. 27 sec., iar O. Țicu a fost reflectat în 2 subiecte electorale, dar cu o durată totală de 02 min. 57 sec. De cea mai mică durată de reflectare de 57 sec. a avut parte I. Chicu cu apariții în 2 subiecte.

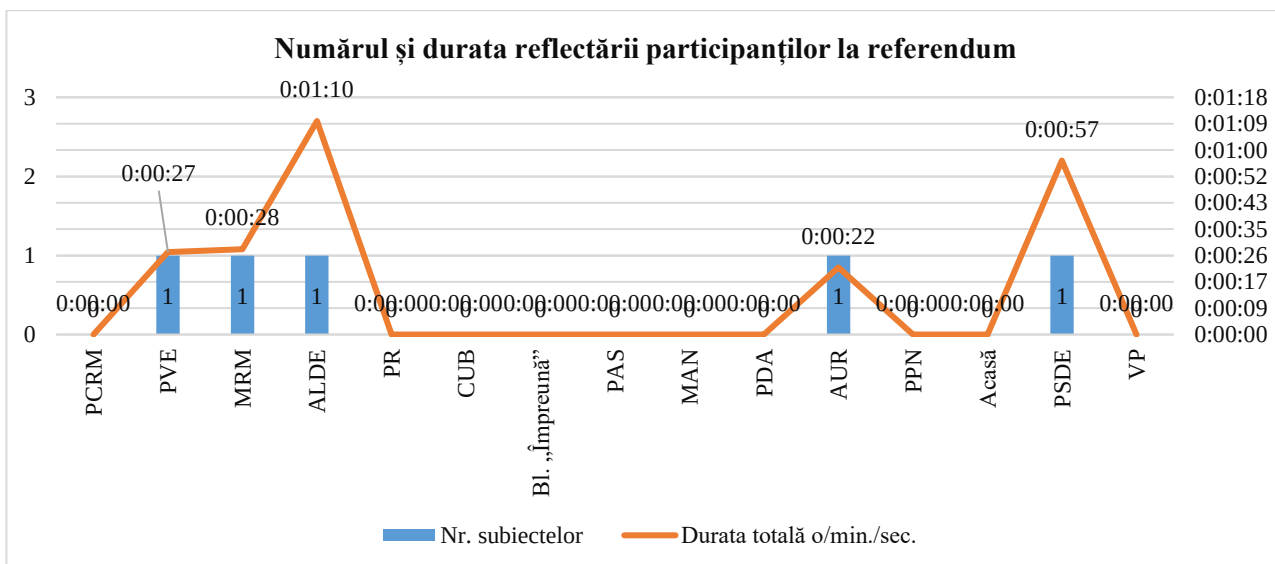
Toți concurenții electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte.

4. *Reflectarea participanților la referendum*

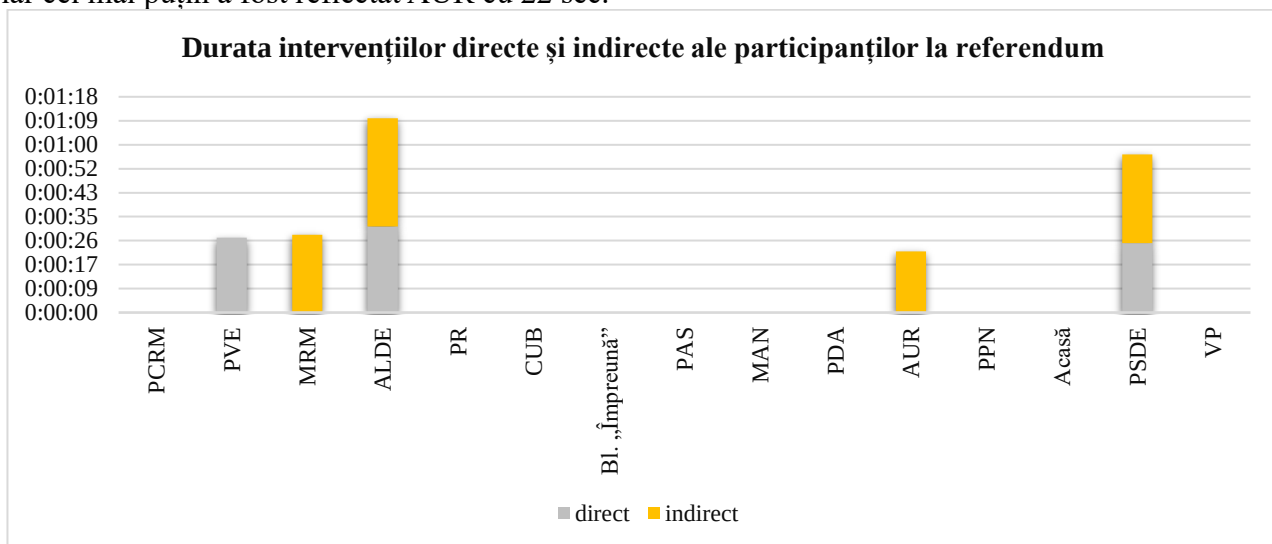
În perioada de raport, au fost reflectați 5 participanți la referendum din 15 înregistrați de CEC. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp participanților la referendum, după cum urmează:

Participant la referendum	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
PCRM	-	-
PVE	1	0:00:27
MRM	1	0:00:28
ALDE	1	0:01:10
PR	-	-
CUB	-	-
Bl. „Împreună”	-	-
PAS	-	-
MAN	-	-
PDA	-	-
AUR	1	0:00:22
PPN	-	-
Acasă	-	-
PSDE	1	0:00:57
VP	-	-
Total		0:03:24

În perioada de control, volumul total de timp acordat participanților la referendum a fost de 03 min. 24 sec.

Celor 5 participanți la referendum prezentați li s-a oferit oportunitatea de a-și pronunța și argumenta opțiunea pentru referendum. Cei 5 participanți au fost reflectați în cadrul a câte un subiect. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat ALDE cu 01 min. 10 sec., urmat de PSDE cu 57 sec., iar cel mai puțin a fost reflectat AUR cu 22 sec.

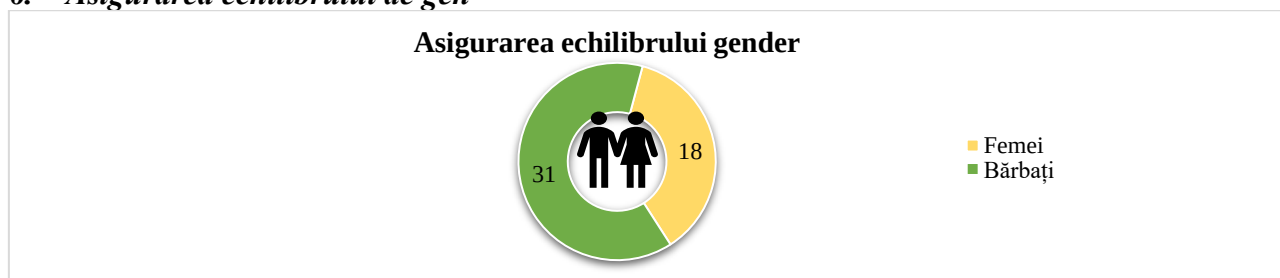

PVE a fost reflectat direct. MRM și AUR au fost reflectați indirect. Iar ALDE și PSDE au beneficiat de apariții directe și indirecte.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, „Jurnal TV” a reflectat 9 subiecte electorale conflictuale, toate fiind prezentate echilibrat.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 31 de bărbați și 18 femei.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele abordate de „Jurnal TV” au fost relevante și au vizat procesul electoral: lansarea în campanie a concurenților electorali și mediatizarea participanților la referendumul republican constituțional, oferirea promisiunilor electorale de concurenți și vox-populi. De asemenea, „Jurnal TV” a acordat atenție subiectelor electorale care au pus în discuție diverse aspecte juridice ale procesului electoral, spre exemplu subiecte care au vizat refuzul CEC de a înscrie în cursa electorală pe candidatul CUB, Igor Munteanu, care a contestat decizia CEC la Curtea de Apel. De asemenea, CEC a respins cererea de creare a unui bloc electoral „camuflat” între Partidul „Viitorul Moldovei” condus de concurentul Vasile Tarlev și Partidul „Renaștere”. În aceeași ordine de idei, în săptămâna monitorizată SMA a difuzat câteva subiecte despre presupusa corupere a alegătorilor din Republica Moldova, de către Ilan Șor, de exemplu în reportaje: „*Ar fi mobilizat cetățenii la protest*” din 01.10.2024, „*Bani pentru coruperea alegătorilor*” și „*Șor ar sta în spatele Victoriei Furtună*” din 03.10.2024. Subiectele respective atrag atenția consumatorilor de servicii media asupra procesului electoral în ansamblu, dar au și rolul de a atenționa alegătorii asupra unor posibile ilegalități sau tentative de compromitere a alegerilor prezidențiale și referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024.

8. Atitudine autor

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali/participanții la referendum reflectați.

9. Accesibilitate

SMA a respectat parțial rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin afișarea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de raport, „Jurnal TV”, în cadrul programelor de știri și actualități, a inclus toate subiectele electorale în rubrica specială „Electorală 2024”.

II. Emisiunile de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024, „Jurnal TV” a difuzat 9 emisiuni de promovare electorală, dintre care 7 au vizat alegerile prezidențiale, iar 2 - referendumul constituțional.

Rezultatele controlului sunt prezentate în tabel, după cum urmează:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație SMA
Jurnal TV	03.10	15.35	O. Țicu	P	fără devieri
		15.40	T. Ulianoschi	P	fără devieri
		15.45	R. Usatîi	P	fără devieri
	04.10	15.33	V. Tarlev	P	fără devieri
		15.37	I. Vlah	P	fără devieri
		15.42	A. Stoianoglo	P	fără devieri
		17.30	V. Furtună	P	fără devieri
	04.10	20.58	ALDE	R	fără devieri
		21.22	PVE	R	fără devieri

În perioada 20-26.09.2024, nu au fost difuzate emisiuni de promovare electorală, iar în săptămâna 27.09 – 04.10.2024 au fost difuzate 9 emisiuni de promovare electorală. În cadrul emisiunilor, au fost reflectați 7 concurenți electorali și 2 participanți la referendumul republican constituțional.

Este de menționat faptul că „Jurnal TV” nu a utilizat rubrica destinată promovării electorale pentru difuzarea emisiunilor respective, dar a folosit rubrica „Mesaj de informare electorală”.

III. Dezbateri electorale

În perioada de raport, „Jurnal TV” nu a organizat dezbateri electorale.

IV. Concluzii

În comparație cu perioada de control precedentă (20-29.09.2024), în care au fost difuzate 27 de subiecte electorale, în perioada curentă de control „Jurnal TV” a difuzat mai puține subiecte cu caracter electoral, în număr de 20, acestea fiind repartizate relativ uniform pe parcursul săptămânii. La capitolul reflectării concurenților electorali, în săptămâna 30.09 – 06.10.2024 toți au beneficiat de timp de reflectare, inclusiv O. Țicu și T. Ulianoschi, care în perioada precedentă au fost doar menționați.

În cazul reflectării participanților la referendumul republican constituțional, SMA a oferit oportunitatea pentru 5 formațiuni politice să-și prezinte și argumenteze opțiunea pentru referendum, fiind de subliniat faptul că în perioada 20-29.09.2024, 3 partide politice au fost nominalizate, fără a beneficia de timp pentru a-și promova opțiunile electorale.

Este de remarcat faptul că, în săptămâna 30.09 – 06.10.2024, „Jurnal TV” a inclus toate subiectele electorale în rubrica „Electorală 2024”, comparativ cu săptămâna precedentă, în care un subiect nu a fost plasat în rubrica specială și a fost difuzat în afara orelor indicate în declarația privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor.

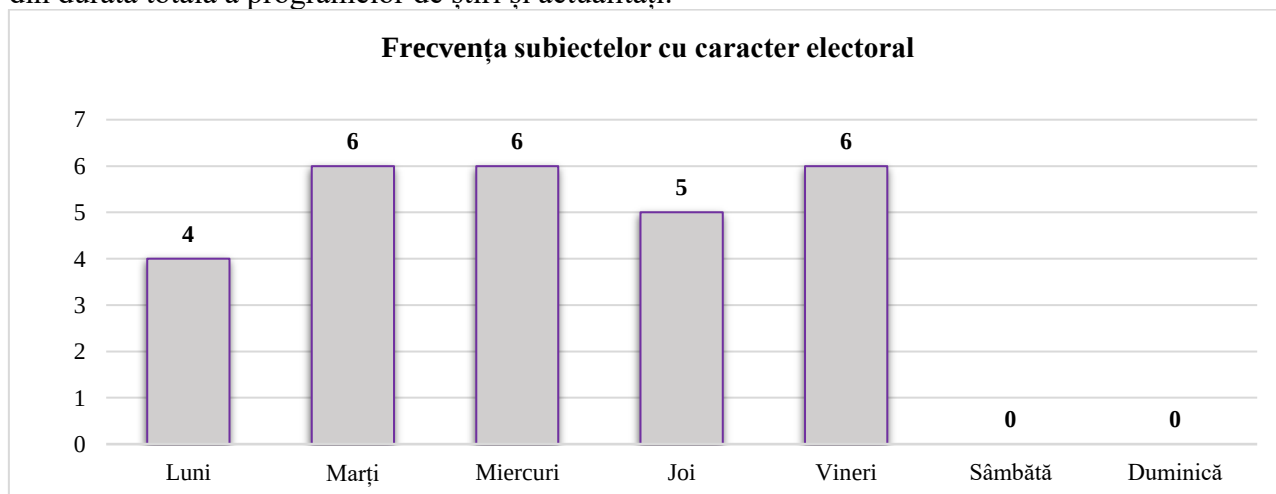
La compartimentul destinat emisiunilor de promovare electorală, s-a atestat faptul că „Jurnal TV” nu a utilizat denumirea rubricii destinate promovării electorale, utilizând sintagma „Mesaj de informare electorală”.

8. „TVC 21”

I. Program de știri și actualități

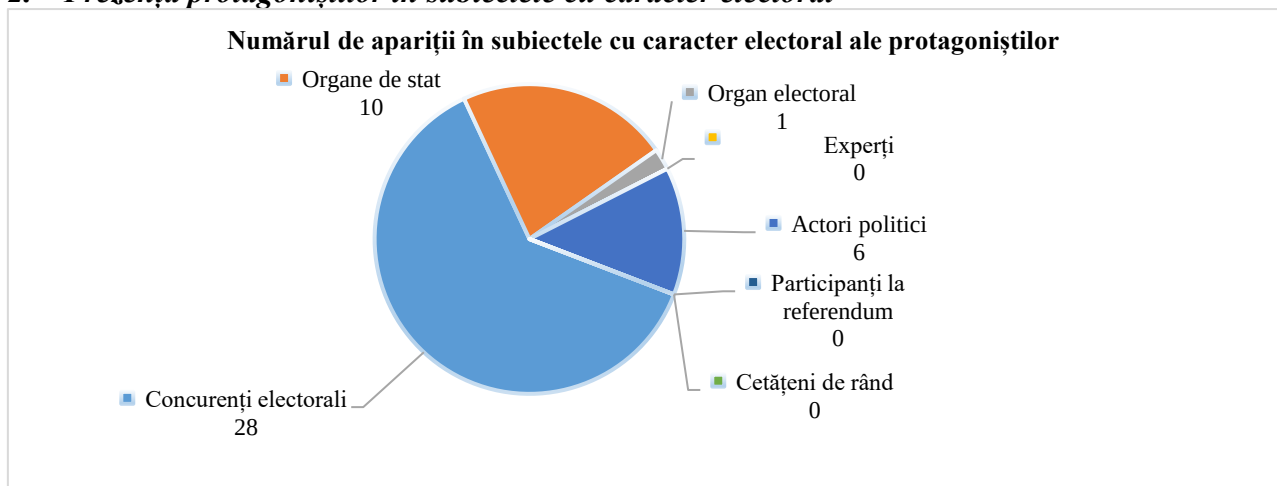
1. *Reflectarea campaniei electorale*

În perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, serviciul media audiovizual „TVC 21” a difuzat, în programul de știri și actualități „News Digest”, de la ora 19:55, 28 de subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 23 min. 55 sec., ceea ce constituie 28% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„TVC 21” a avut o repartitie neuniformă a subiectelor cu caracter electoral difuzate. Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate pe data de 1, 2 și 4 octombrie 2024, iar la data de 5 și 6 octombrie, în cadrul programului „News Digest” nu au fost difuzate subiecte cu caracter electoral.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

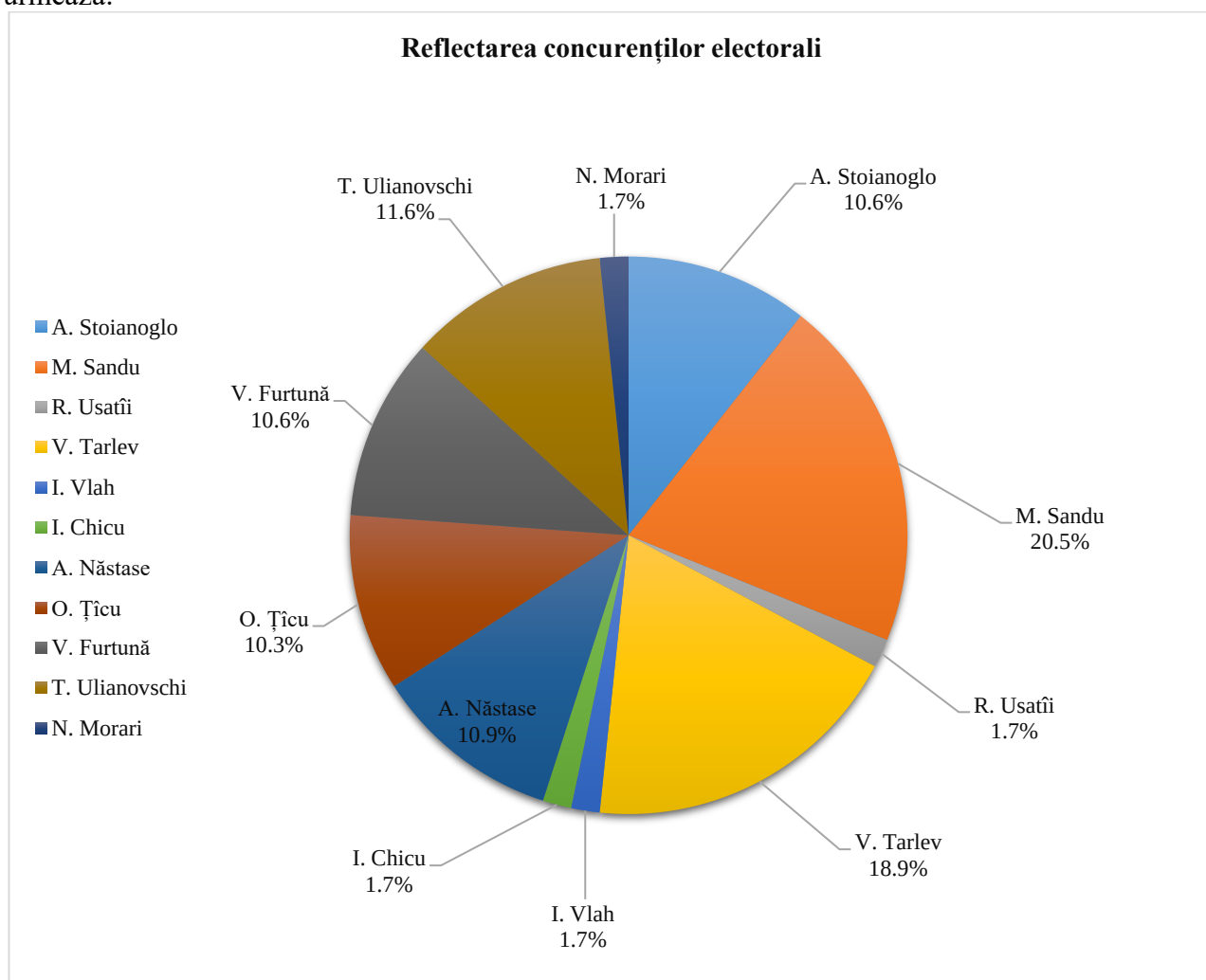

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 4 categorii de protagoniști, preponderent concurenții electorali (28 de ori), organele de stat (10 ori) – Primăria Chișinău, Curtea de Apel Chișinău, Inspectoratul General de Poliție, Procuratura Anticorupție, SIS, MAI.

Dintre actorii politici au fost reflectați V. Filat, A. Revenco, I. Munteanu, I. Șor, D. Recean și PAS. Participanți la referendum, experți și cetățeni de rând nu au fost reflectați.

3. Reflectarea concurenților electorali

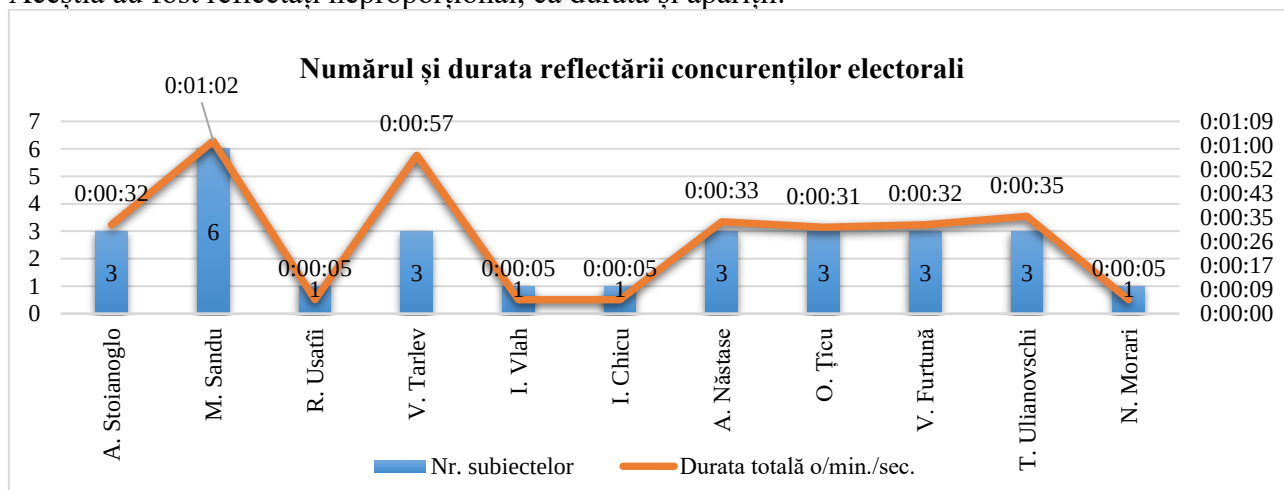
În perioada de raport, „TVC 21” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. În cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp concurenților electorali, după cum urmează:

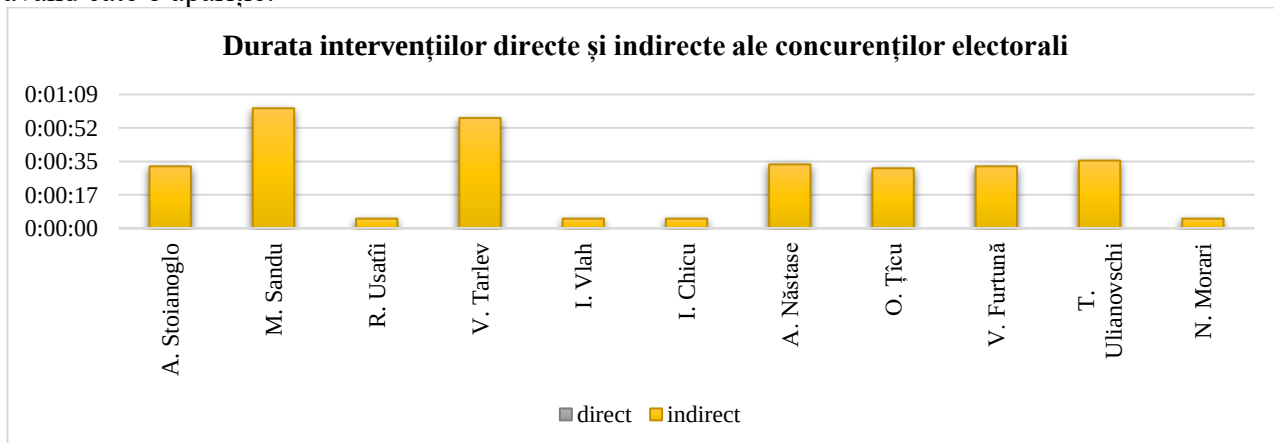
Nume concurent electoral	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	3	0:00:32
M. Sandu	6	0:01:02
R. Usatîi	1	0:00:05
V. Tarlev	3	0:00:57
I. Vlah	1	0:00:05
I. Chicu	1	0:00:05
A. Năstase	3	0:00:33
O. Țicu	3	0:00:31
V. Furtună	3	0:00:32
T. Ulianovschi	3	0:00:35
N. Morari	1	0:00:05
Total:		00:05:02

În perioada de control, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 5 min. 02 sec., în 28 de subiecte.

Aceștia au fost reflectați neproportional, ca durată și apariții.

De cel mai mult timp de reflectare și apariții a beneficiat Maia Sandu, în 6 subiecte cu o durată de 01 min. 02 sec. (20,5%), urmată de Vasile Tarlev, reflectat în 3 subiecte - cu 57 sec. (18,9%), iar cel mai puțin au fost reflectați Renato Usatîi, Irina Vlah, Ion Chicu și Natalia Morari – câte 05 sec. (1,7%), având câte o apariție.

Toți concurenții electorali au beneficiat de apariții indirecte. Formatul programului este compus din imagini și text.

4. *Reflectarea participanților la referendum*

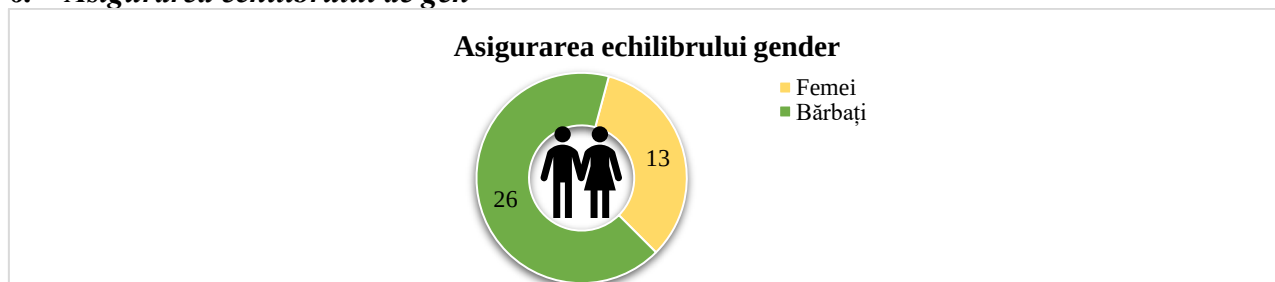
În perioada de raport, „TVC 21” nu a reflectat niciun participant la referendum.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „TVC 21” a reflectat 2 subiecte electorale conflictuale. Unul dintre acestea nu a fost echilibrat cu poziția reprezentanților de la guvernare:

✓ 02.10.2024 (ora 19:59:59) – conținutul subiectului: „Andrei Năstase: *Procuratura este controlată de actuala guvernare, iar corupția este la cel mai înalt nivel*”.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a 26 de bărbați și 13 femei.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele abordate de „TVC 21” au fost relevante și au vizat procesul electoral.

8. *Atitudine autor*

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali.

9. *Accesibilitate*

SMA a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin titrarea conținutului.

10. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

În perioada de raport, SMA a difuzat un subiect cu conținut electoral, care nu a fost inclus în rubrica „Electorală 2024”: 03.10.2024 (ora 19:58:43) – conținutul subiectului: „Veronica Drăgălin, șefa Procuraturii Anticorupție: *Oamenii care iau bani pentru voturi riscă amenzi și confiscări*”.

În perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, „TVC 21” a difuzat principalul program de știri și actualități „News Digest”, la ora 19:55.

Potrivit Declarației de reflectare a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024, SMA a indicat următoarele ore de difuzare a programelor de știri: 8:30, 19:30 și 21:30, în cadrul acestora urmând să fie incluse subiectele cu caracter electoral.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 20-26 septembrie 2024, „TVC 21” nu a difuzat emisiuni de promovare electorală.

În perioada 27 septembrie – 04 octombrie, SMA a difuzat 10 emisiuni de promovare pentru alegerile prezidențiale și 3 pentru referendumul constituțional, după cum urmează:

SMA	Data	Ora	Concurenții	Prezidențiale/ Referendum	Prestație SMA
	01.10	19.30	A. Stoianoglo	P	fără devieri
		19.35	M. Sandu	P	fără devieri
		19.40	R. Usatii	P	fără devieri
		19.45	N. Morari	P	fără devieri

TVC 21		19.50	V. Furtună	P	fără devieri
	02.10	19.37	O. Țicu	P	fără devieri
		19.42	V. Tarlev	P	fără devieri
		19.47	T. Ulianoschi	P	fără devieri
	03.10	19.42	I. Vlah	P	fără devieri
		19.47	A. Năstase	P	fără devieri
	02.10	19.32	PAS	R	fără devieri
	03.10	19.35	ALDE	R	fără devieri
	03.10	19.37	PVE	R	fără devieri

Rezultate atestă că emisiunile de promovare electorală nu au fost divizate în mod separat pentru prezidențiale și pentru referendum, pentru a oferi publicului ținută posibilitatea să distingă cu ușurință cărui tip de scrutin acestea sunt dedicate.

III. Dezbateri electorale

În perioada de raport, „TVC 21” nu a organizat dezbateri electorale.

IV. Concluzii

Data fiind difuzarea programelor de știri și actualități la o altă oră decât cea indicată în Declarația de reflectare a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024, în raport cu activitatea „TVC 21” sunt relevante prevederile pct. 28 din Regulamentul CEC, potrivit căruia *„FSM reflectă alegerile în conformitate cu declarația privind politica editorială după aprobarea acesteia de către CA și după publicarea ei pe pagina web oficială a CA. Declarațiile se plasează, în termen de 24 de ore de la aprobare, pe pagina web oficială a CA.”*

În aceeași ordine de idei, dată fiind omisiunea includerii unui subiect cu conținut electoral în rubrica „Electorală 2024”, se constată relevanța prevederilor pct. 38 din Regulamentul CEC, care prevede: *„În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală – 20 _”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final”.*

Concurenții electorali au fost reflectați într-un mod disproporționat, prin apariții și timp, iar participanții la referendumul republican, „TVC 21” nu a reflectat. Un subiect a fost lipsit de echilibru și imparțialitate prin lipsa poziției părților acuzate.

De menționat că acest tip de abateri au fost atestate și în primul raport de control al „TVC 21”, perioadă 20-29 septembrie 2024.

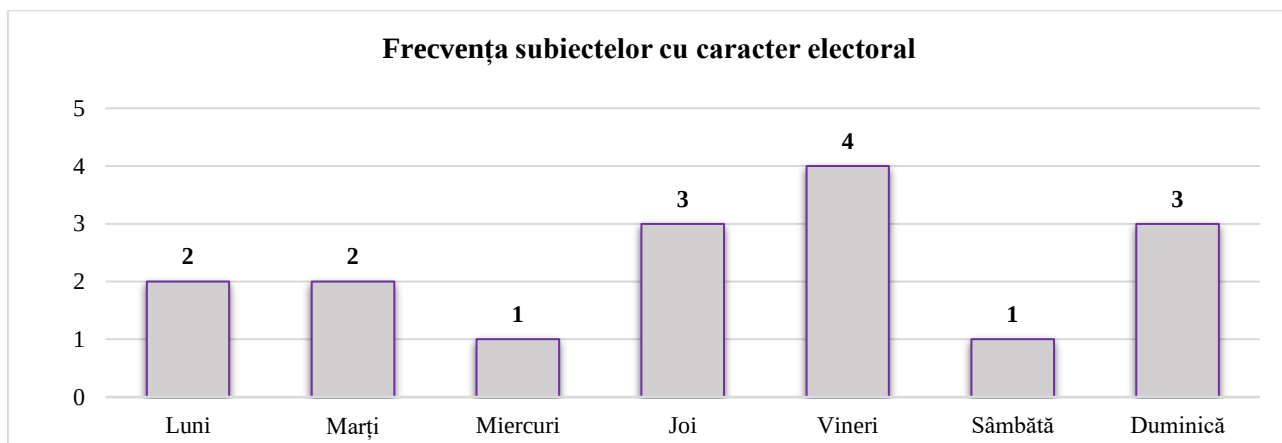
În conformitate cu prevederile art. 90 alin. (1) din Codul electoral: *„În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.*

9. „TV8”

I. Program de știri și actualități

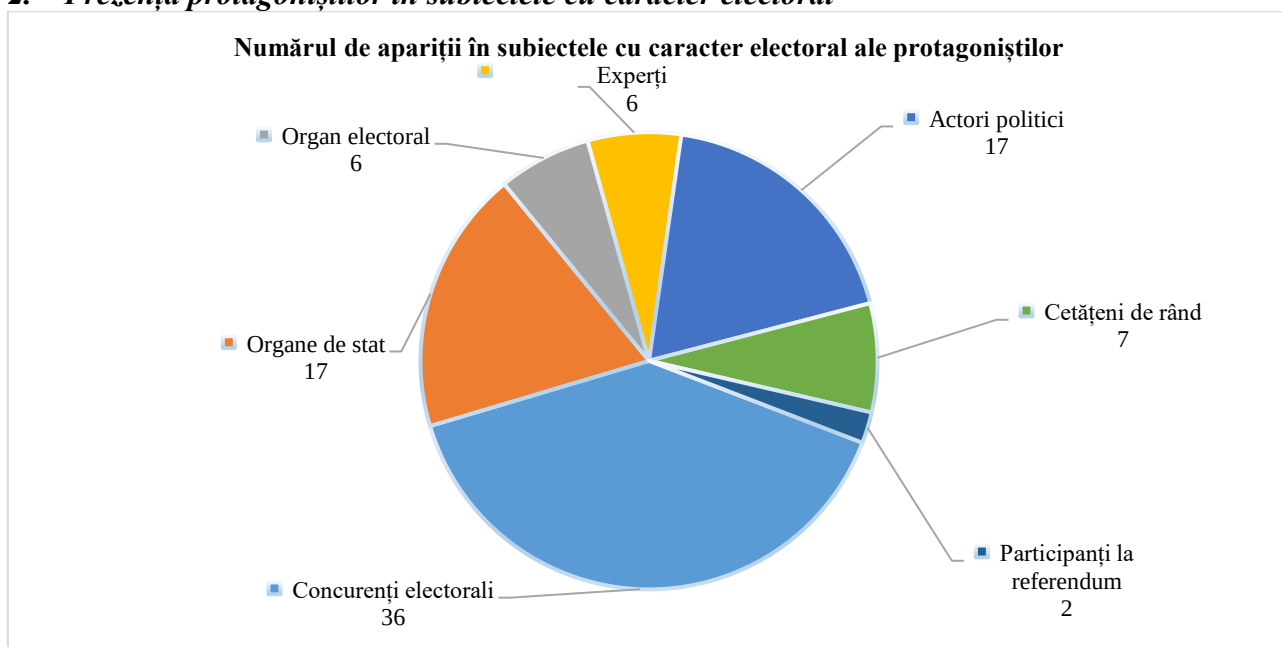
1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 30 septembrie-06 octombrie 2024, serviciul media audiovizual „TV8” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știrile TV8”, de la ora 19:00, 16 subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 52 min. 40 sec., ceea ce constituie 24% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„TV8” a avut o repartitie relativ uniformă a subiectelor cu caracter electoral difuzate. Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate în ziua de vineri cu 4 subiecte, joi și duminică câte 3 subiecte, luni și marți câte 2 subiecte și miercuri un singur subiect.

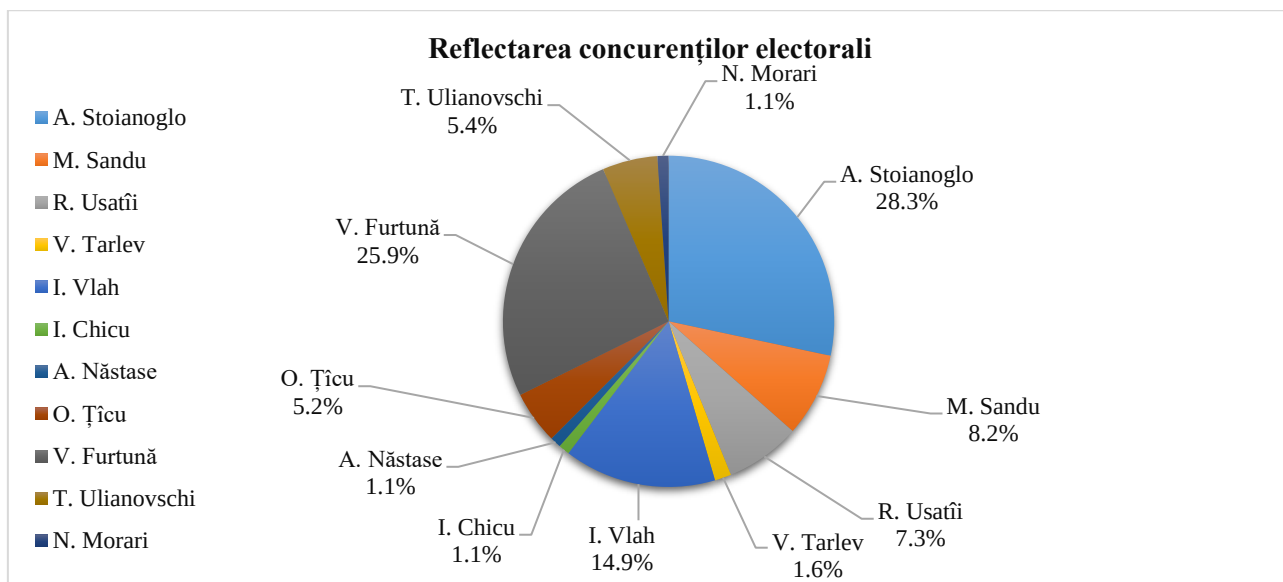
2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 7 categorii de protagoniști, preponderent concurenții electorali (36 ori), urmați de organele de stat și actorii politici câte 17 ori, cetățenii de rând (7 ori), organul electoral și experții câte 6 ori, iar participanții la referendum de 2 ori. Organele de stat fiind MAEIE, IGP, Procuratura Anticorupție, CNA, Judecătoria Cahul, SIS, Bașcana UTA Găgăuzia. Dintre actorii politici au fost reflectați (PSRM, CUB, Ilan Șor, Marina Tauber, Bl. „Victorie” și PCRM), organul electoral fiind CEC, în calitate de experți s-au pronunțat (Promo-Lex, inițiativa civică „Cetățeni pentru Europa”), iar participanții la referendum au fost PCRM și PR. De cele mai multe apariții au beneficiat concurenții electorali, iar cele mai puține apariții le-au avut participanții la referendum.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de control, „TV8” a reflectat toți concurenții electorali înregistrați de CEC. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp concurenților electorali, după cum urmează:

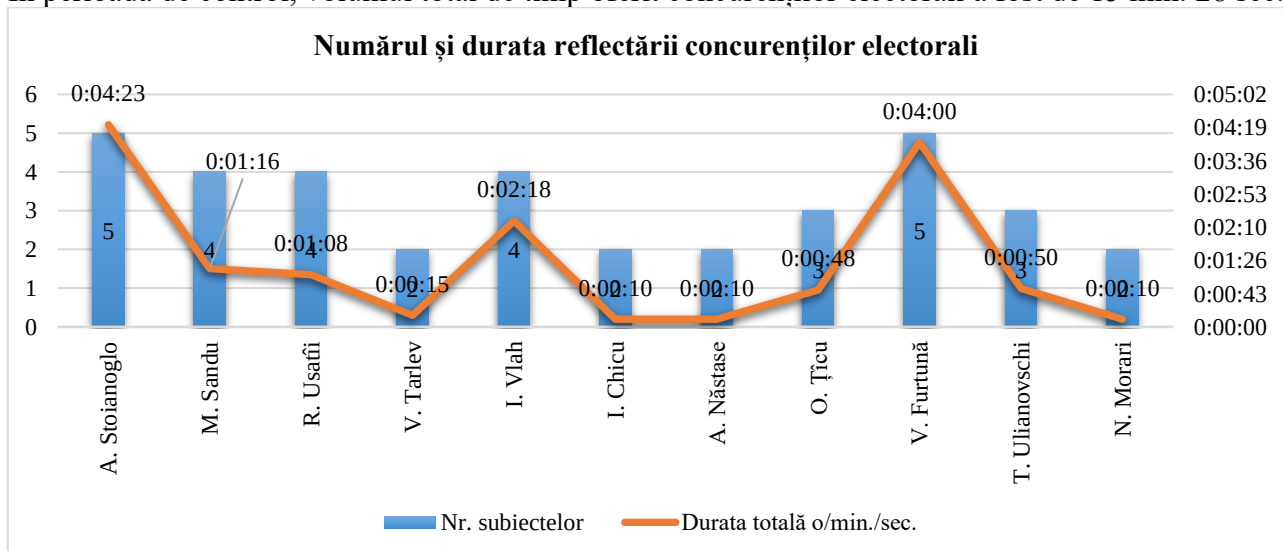

Nume concurent electoral	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	5	0:04:23
M. Sandu	4	0:01:16
R. Usatîi	4	0:01:08
V. Tarlev	2	0:00:15
I. Vlah	4	0:02:18
I. Chicu	2	0:00:10
A. Năstase	2	0:00:10
O. Țicu	3	0:00:48
V. Furtună	5	0:04:00
T. Ulianoschi	3	0:00:50
N. Morari	2	0:00:10

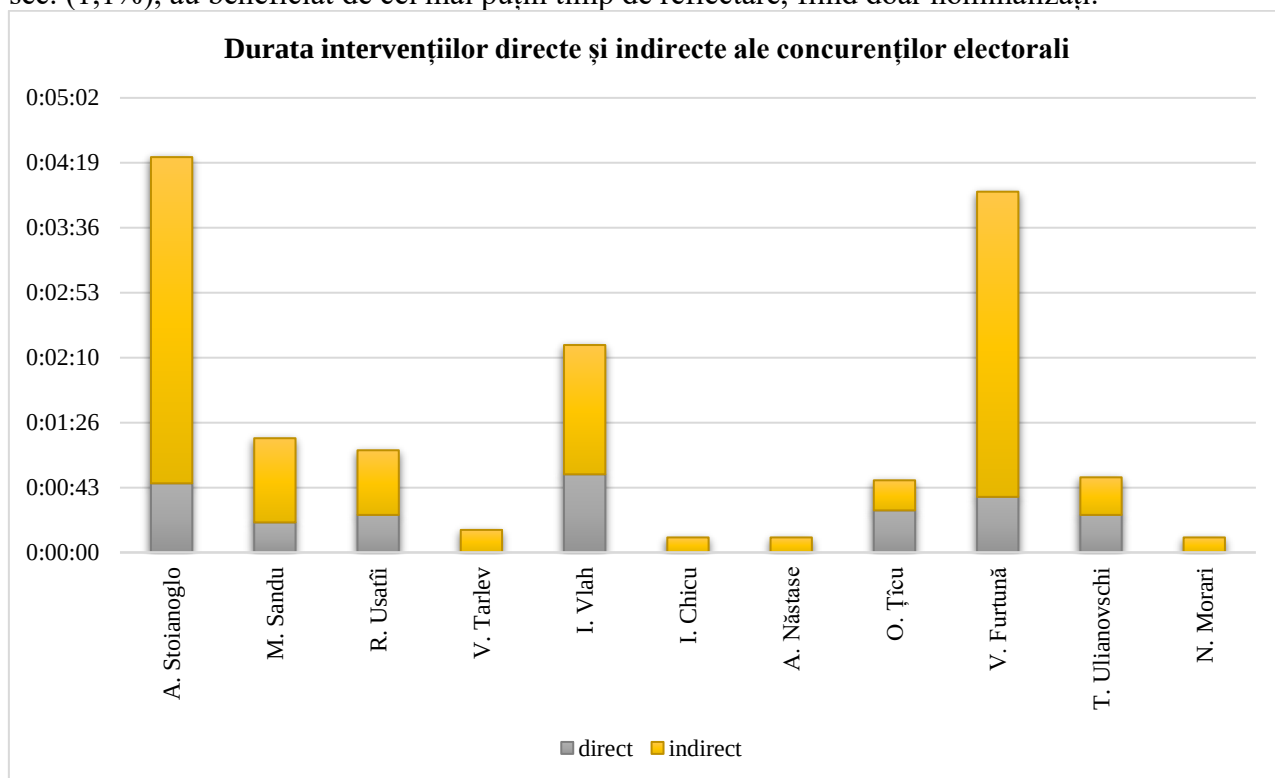
TOTAL

00:15:28

În perioada de control, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 15 min. 28 sec.

Concurenții electorali A. Stoianoglo și V. Furtună au fost reflectați în câte 5 subiecte, urmați de M. Sandu, R. Usatîi, I. Vlah în câte 4 subiecte, O. Țicu și T. Ulianovschi în câte 3 subiecte, iar ceilalți în câte 2 subiecte. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat A. Stoianoglo cu 04 min. 23 sec. (28,3%), urmat de V. Furtună cu 04 min. 00 sec. (25,9%), datorită subiectelor în care aceștia au fost mediatizați fie în calitate de concurent care și-a schimbat viziunile politice în funcție de context, susține aderarea la UE, dar și în subiectul ce ține de încălcările atestate de „Promo-Lex”, fie în subiectul despre lansarea în campanie, dar și în calitate de concurent susținut de către unii preoți și de Ilan Șor. I. Vlah cu 02 min. 18 sec. (14,9%) a fost vizată în subiectul despre lansarea în campania electorală și în subiectul despre unii concurenți care și-au schimbat viziunile politice în funcție de context. M. Sandu cu 01 min. 16 sec. (8,2%) și R. Usatîi cu 01 min. 08 sec. (7,3%) în subiectele despre unii concurenți care și-au schimbat viziunile politice în funcție de context și încălcările atestate de „Promo-Lex”, pe când V. Tarlev cu 15 sec. (1,6%) și I. Chicu, A. Năstase, N. Morari cu câte 10 sec. (1,1%), au beneficiat de cel mai puțin timp de reflectare, fiind doar nominalizați.

Șapte concurenți electorali au beneficiat de apariții atât directe, cât și indirecte, iar patru concurenți electorali au fost reflectați prin apariții indirecte.

4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de control, SMA a reflectat 2 participanți la referendumul din 15 participanți înregistrați de CEC. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp participanților la referendum, după cum urmează:

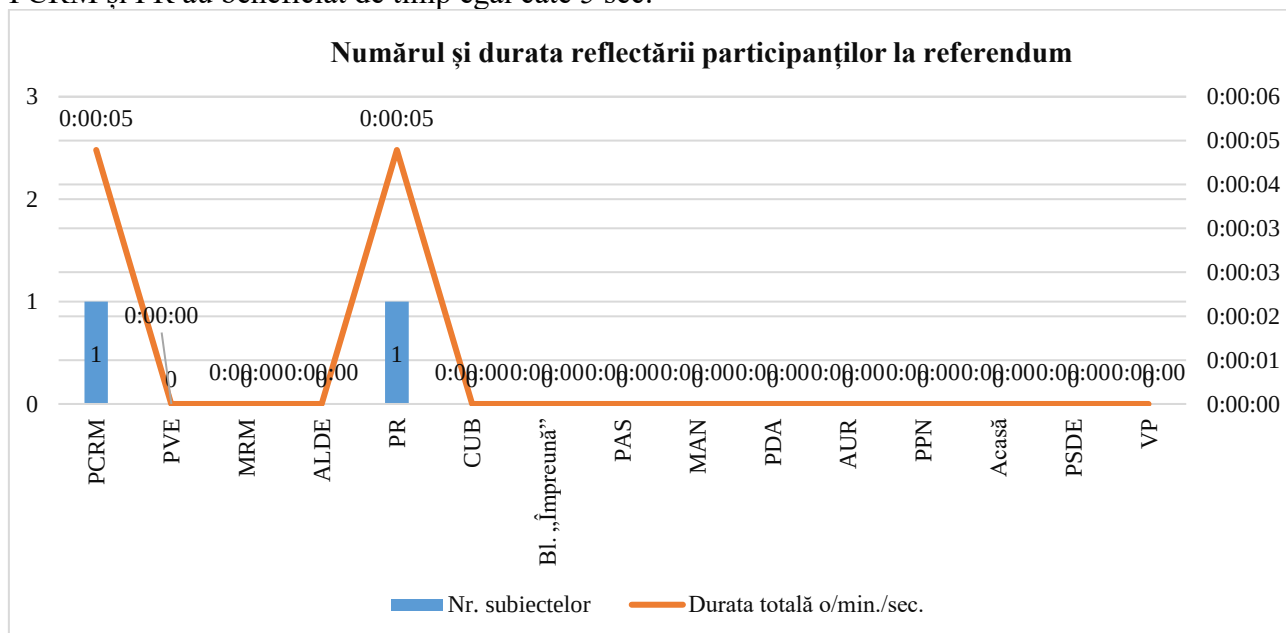
Participant la referendum	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
PCRM	1	0:00:05
PVE	-	-
MRM	-	-
ALDE	-	-
PR	1	0:00:05
CUB	-	-
Bl. „Împreună”	-	-

PAS	-	-
MAN	-	-
PDA	-	-
AUR	-	-
PPN	-	-
Acasă	-	-
PSDE	-	-
VP	-	-

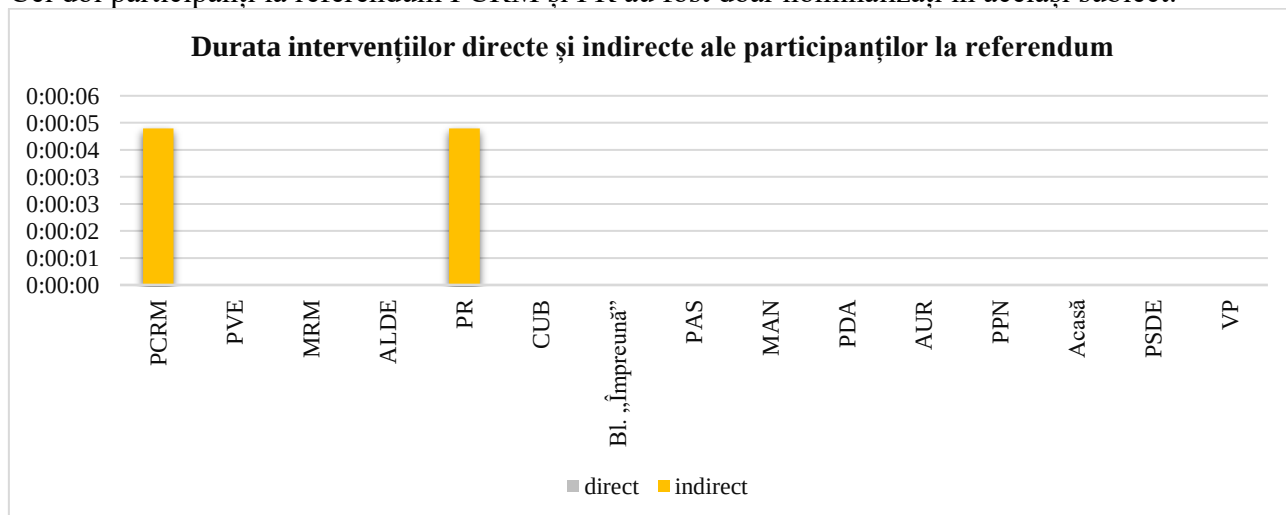
TOTAL

00:00:10

În perioada de control, volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 10 sec. PCRM și PR au beneficiat de timp egal câte 5 sec.

Cei doi participanți la referendum PCRM și PR au fost doar nominalizați în același subiect.

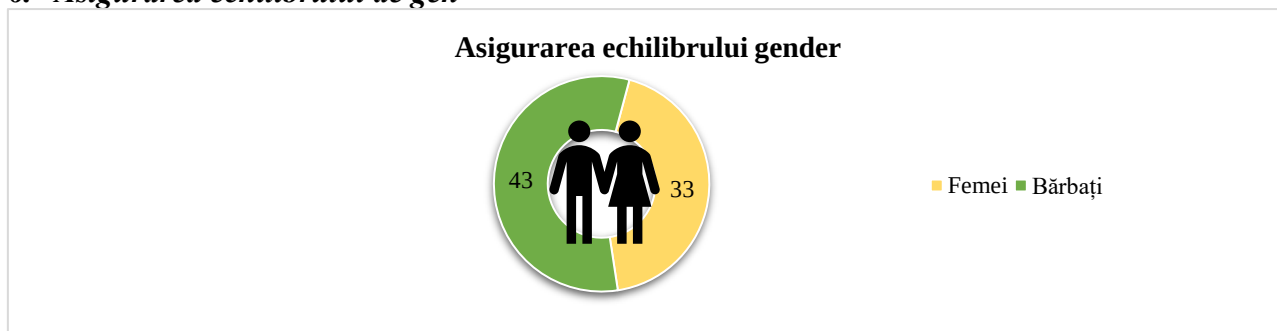

PCRM și PR au fost reflectați doar prin apariții indirecte.

5. *Reflectarea subiecților electorale cu caracter conflictual*

În perioada de control, „TV8” a reflectat 7 subiecte electorale conflictuale, toate fiind prezentate echilibrat.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 33 de femei și 43 de bărbați.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele electorale abordate de „TV8” au conținut teme relevante, deoarece au fost știri de interes public prin care s-a vorbit despre ultimele lansări în campania electorală, mituirea alegătorilor, buletine de vot pentru diasporă, încălcările electorale atestate de Asociația Promo-Lex, etc.

8. Atitudine autor

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali.

9. Accesibilitate

SMA a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin vociferarea în limba română și rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În data de 04.10.2024, în cadrul programului de știri și actualități de la ora 19:00, a fost difuzat un subiect cu titlul „*Combat mituri și falsuri*” care nu a fost încadrat în rubrica „Electorală 2024”. Din spusele prezentatoarei, „*falsurile legate de LGBT sunt utilizate intenționat de politicienii și activiștii pro ruși pentru a discredita aderarea RM la UE și referendumul constituțional din 20 octombrie, este opinia experților reuniți în cadrul inițiativei civice „Cetățeni pentru Europa”, care și-au propus să demonteze miturile și să informeze corect cetățenii*”. „*Vor să folosească valorile oamenilor și fricile lor ca să-i manipuleze din punct de vedere electoral*”, a declarat membrul echipei „Cetățeni pentru Europa”, Eugen Muravschi. La finalul subiectului, reporterul susține că inițiativa are misiunea de a combate dezinformarea și manipulările care circulă în spațiul public cu privire la referendumul din 20 octombrie și aderarea RM la UE.

II. Emisiuni de promovare electorală

Rezultatele controlului pentru perioada 20-26 septembrie 2024 sunt prezentate, schematic, în tabelul alăturat:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație FSM
TV8	26.09	06.00	A. Stoianoglo	P	fără devieri

SMA a difuzat emisiunea de promovare electorală în prime-time-ul de dimineață (ora 6.00.) și a fost încadrată la rubrica „Emisiune de promovare electorală”.

Rezultatele controlului pentru perioada 27 septembrie-04 octombrie 2024 sunt prezentate, schematic, în tabelul alăturat:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație SMA
TV8	03.10	06.00	R. Usatîi	P	fără devieri
	04.10	06.42	V. Tarlev	P	fără devieri
		06.45	I. Vlah	P	fără devieri
		06.50	T. Ulianovschi	P	fără devieri
		06.55	O. Țicu	P	fără devieri
	30.09	06.00	PVE	R	fără devieri

În perioada 20 septembrie-04 octombrie, „TV8” a difuzat 7 emisiuni de promovare electorală, 6 din ele au vizat alegerile prezidențiale, iar 1 – referendumul republican.

III. Dezbateri electorale

În perioada de control, „TV8” nu a organizat dezbateri electorale.

IV. Concluzii

Comparativ cu perioada precedentă SMA a reflectat aproximativ același număr de subiecte electorale și și a acordat aproximativ același timp de reflectare atât subiectelor, cât și concurenților electorali.

Un alt aspect comparativ între perioadele supuse controlului ține de încadrarea subiectelor electorale în rubrica „Electorală 2024”. Dacă în prima perioadă subiectele cu caracter electoral au fost incluse în rubrică, în perioada II, și anume în data de 04.10.2024, în cadrul programului de știri și actualități de la ora 19:00, a fost difuzat un subiect cu titlul „*Combat mituri și falsuri*” care nu a fost încadrat în rubrica „Electorală 2024”, în acest sens fiind relevante prevederile pct. 38 din Regulamentul CEC, potrivit căruia: „*În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală – 20_”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final*”.

Conform art. 90 alin. (1) din Codul electoral: „*În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală*”.

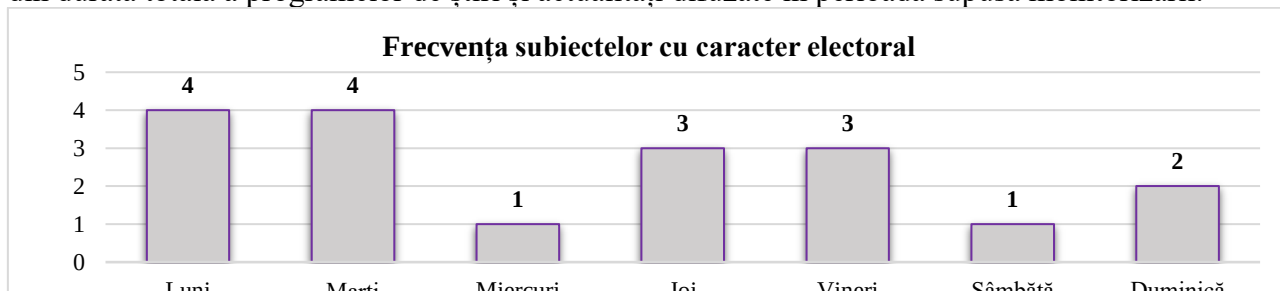
10. „TVR Moldova”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

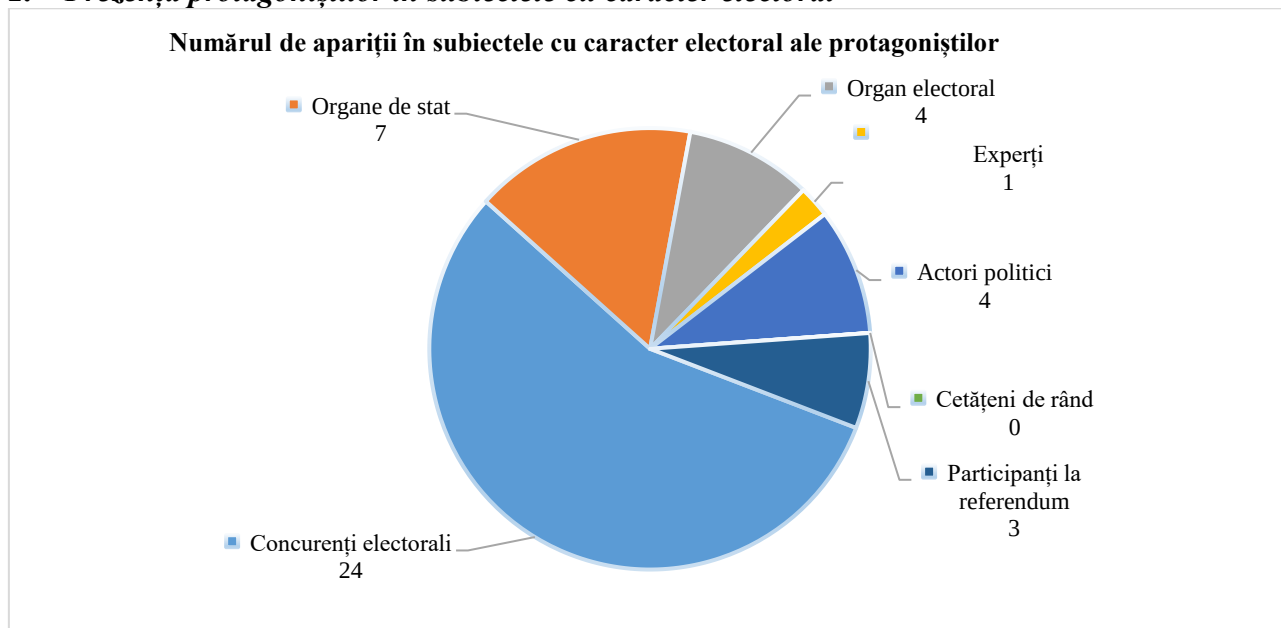
În perioada de control, serviciul media „TVR Moldova” a difuzat, în programul de știri și actualități „Telejurnal”, de la ora 18:00, 18 subiecte cu caracter electoral.

Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 52 min. 45 sec., ceea ce constituie 21% din durata totală a programelor de știri și actualități difuzate în perioada supusă monitorizării.

„TVR Moldova” a avut o repartitie neuniformă a subiectelor cu caracter electoral difuzate. Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate luni și marți - câte 4 subiecte, iar cele mai puține - miercuri și sâmbătă (câte 1 subiect).

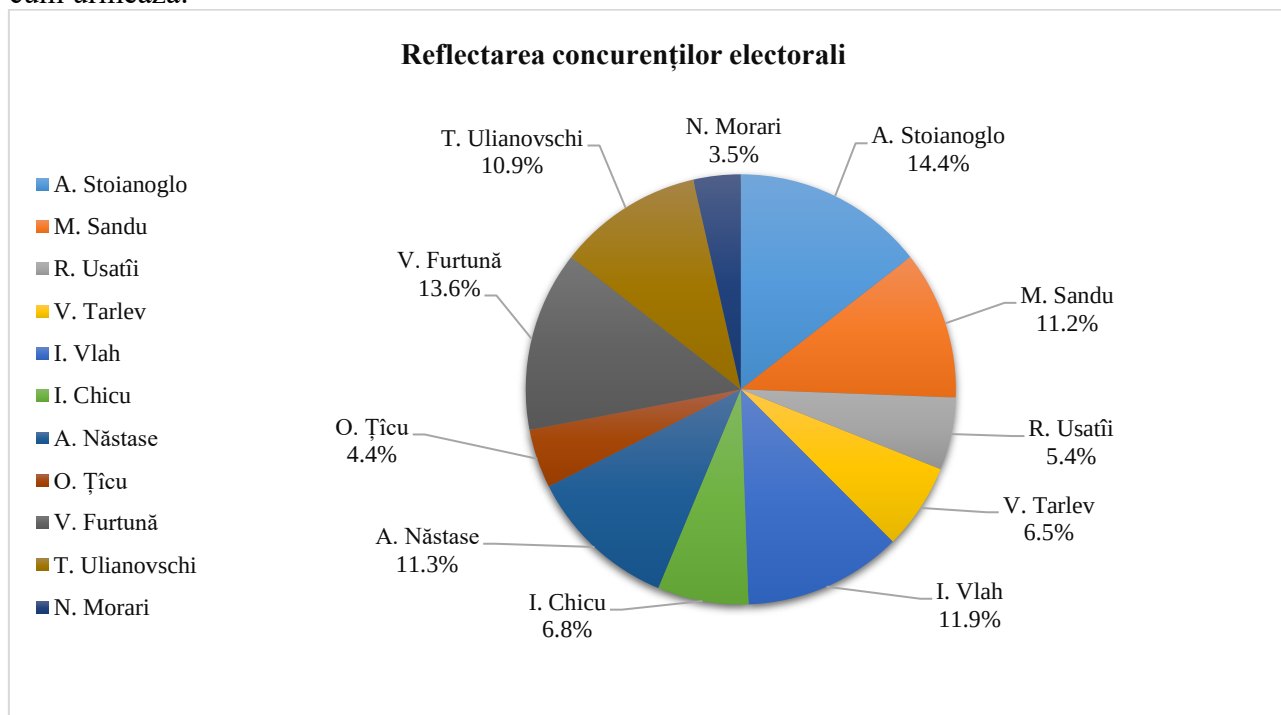
2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate șase categorii de protagoniști, preponderent concurenții electorali (24 de ori), organele de stat (7 ori) precum Inspectoratul General de Poliție, Procuratura Anticorupție, un organ electoral (4 ori), actori politici (4 ori), participanți la referendum (PAS, PCRM și MAN) și un expert – Promo Lex.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de control, „TVR Moldova” a reflectat toți concurenții electorali înregistrați de CEC. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp concurenților electorali, după cum urmează:

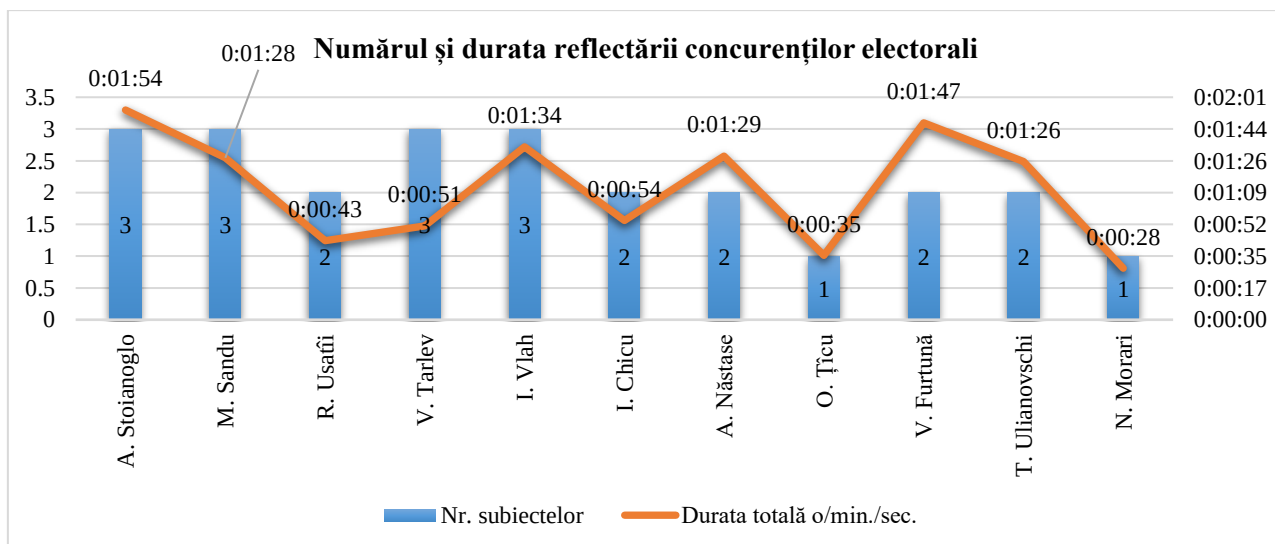

Nume concurent electoral	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	3	0:01:54
M. Sandu	3	0:01:28
R. Usafii	2	0:00:43
V. Tarlev	3	0:00:51
I. Vlah	3	0:01:34
I. Chicu	2	0:00:54
A. Năstase	2	0:01:29
O. Țicu	1	0:00:35
V. Furtună	2	0:01:47
T. Ulianovschi	2	0:01:26
N. Morari	1	0:00:28

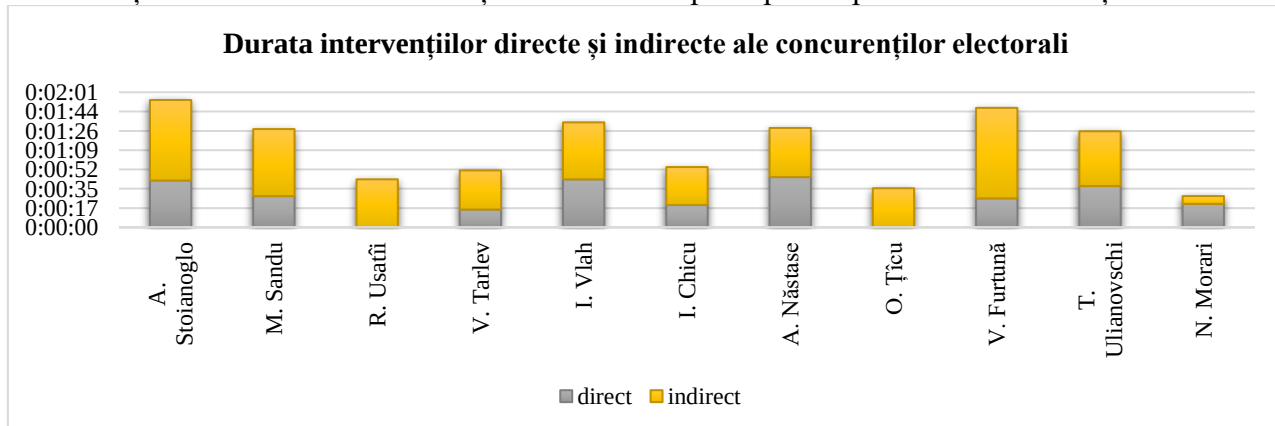
TOTAL

0:13:09

În perioada de control, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 13 min. 09 sec. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat A. Stoianoglo cu 1 min. 54 sec. (14,4%), urmat de V. Furtună cu 1 min. 47 sec. (13,6%) iar de cel mai puțin timp de reflectare a beneficiat N. Morari cu 28 sec. (3,5%).

Concurenții electorali au fost reflectați cu oferirea timpului pentru prezentarea activităților electorale.

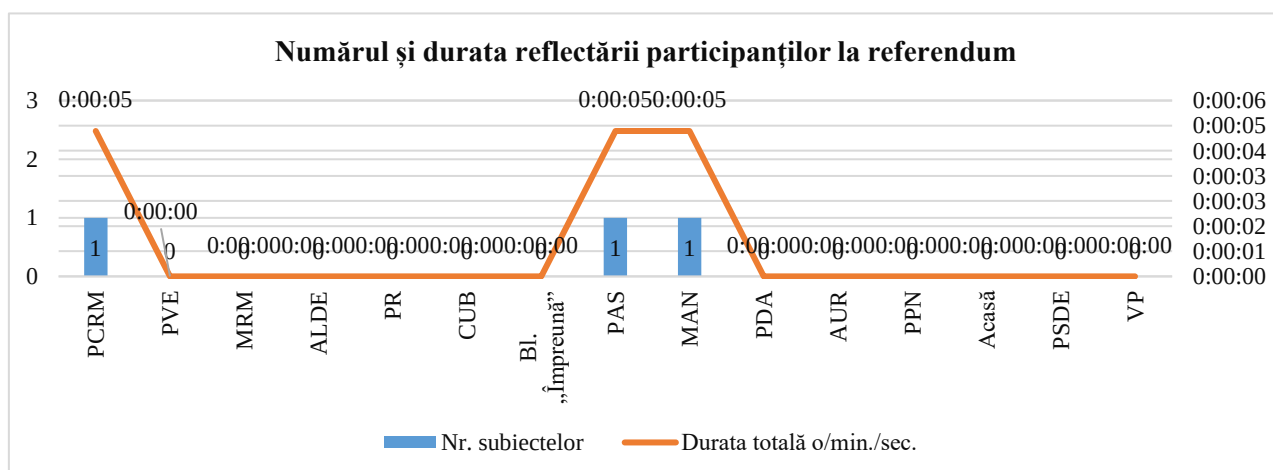
Majoritatea concurenților electorali au avut intervenții directe și indirecte. Doar indirect au fost reflectați R. Usafii și O. Țicu.

4. Reflectarea participanților la referendum

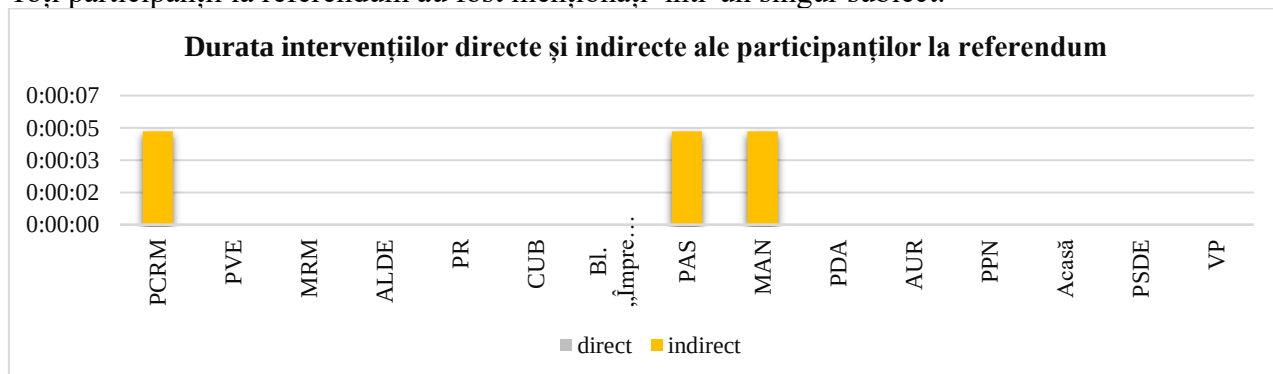
În perioada de raport, „TVR Moldova” a reflectat 3 participanții la referendum înregistrați de CEC și a acordat timp egal pentru fiecare.

Participant la referendum	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
PCRM	1	0:00:05
PVE	-	-
MRM	-	-
ALDE	-	-
PR	-	-
CUB	-	-
Bl. „Împreună”	-	-
PAS	1	0:00:05
MAN	1	0:00:05
PDA	-	-
AUR	-	-
PPN	-	-
Acasă	-	-
PSDE	-	-
VP	-	-
total		0:00:15

În perioada de control, volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 15 sec. Fiecare concurent electoral a fost reflectat cu 5 sec.

Toți participanții la referendum au fost menționați într-un singur subiect.

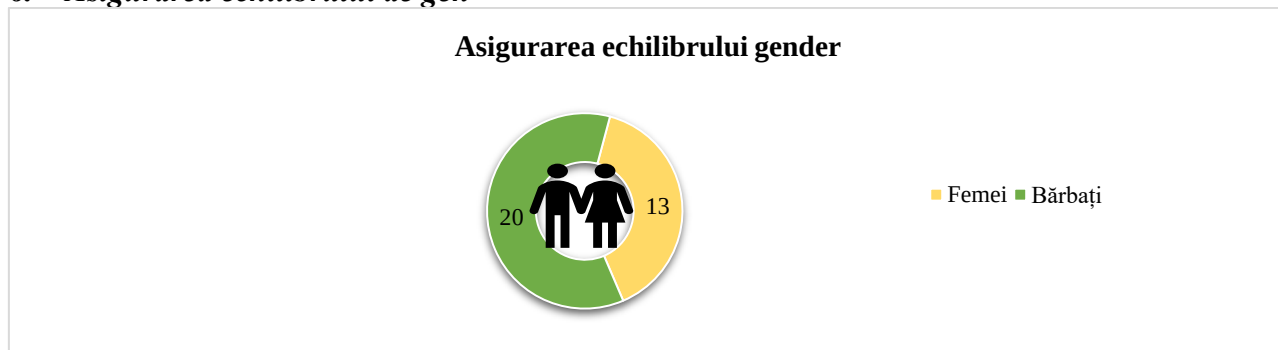

Participanți la referendum au fost reflectați doar indirect.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „TVR Moldova” a reflectat 3 subiecte electorale conflictuale, toate fiind prezentate echilibrat.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a 20 bărbați și a 13 femei.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele abordate de „TVR Moldova” au fost relevante și au vizat procesul electoral: lansarea în campanie a concurenților electorali și a trei participanți la referendumul republican constituțional, rezultatele raportului Promo Lex referitor la neregulile depistate în procesul electoral, tipărirea buletinelor de vot, precum și implicarea bisericii în procesul electoral.

8. *Atitudine autor*

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali reflectați.

9. *Accesibilitate*

SMA a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin limbaj mimico - gestual.

10. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

Subiectele din 02.10.24 cu titlul „CEC vor deschide cinci secții de votare în Rusia”, din 03.10.24 „Noi scheme de corupție puse la cale de gruparea Șor” și din 05.10.24 „Popescu: Acum se va decide soarta Republicii Moldova”, difuzate de servicii media audiovizual de televiziune „TVR Moldova” nu au fost incluse în rubrica „Electorală-2024”.

II. Emisiunile de promovare electorală

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024, „TVR Moldova” a difuzat 4 emisiuni de promovare electorală care au vizat alegerile prezidențiale.

Rezultatele controlului sunt prezentate în tabel, după cum urmează:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație SMA
TVR Moldova	27.09	18.53	A. Stoianoglo	P	fără devieri
	02.10	18.52	R. Usatfi	P	fără devieri
	03.10	18.52	O. Țicu	P	fără devieri
	04.10	18.49	T. Ulianoschi	P	fără devieri

În perioada 20-26.09.2024, nu au fost difuzate emisiuni de promovare electorală, iar în săptămâna 27.09 – 04.10.2024 au fost difuzate 4 emisiuni de promovare electorală. În cadrul emisiunilor, au fost reflectați 4 concurenți electorali.

Este de menționat faptul că „TVR Moldova” nu a utilizat rubrica destinată promovării electorale pentru difuzarea emisiunilor respective, dar a folosit rubrica „Electorală 2024”.

III. Dezbateri electorale

În perioada de control, „TVR Moldova” nu a organizat dezbateri electorale.

IV. Concluzii

Deși SMA a difuzat mai puține subiecte electorale decât în prima perioadă de raport (18 față de 30), timpul alocat acestora a crescut, de la 42 min. 32 sec. la 52 min. 45 sec. Prezența concurenților electorali, ca timp de reflectare, în prima perioadă a constituit 25 min. 38 sec., iar în cea de-a doua – 13 min. 09 sec.

În ceea ce privește reflectarea participanților la referendum SMA i-a menționat pe 3 din 15, demonstrând astfel o abordare superficială a subiectului în știri.

De asemenea, dacă în prima perioadă a fost difuzat un subiect în afara rubricii „Electorală 2024”, în perioada II nu au fost încadrate în rubrică trei subiecte, aceste fiind „*CEC vor deschide 5 secții de votare în Rusia*”, „*Noi scheme de corupție puse la cale de gruparea Șor*” și „*Popescu: Acum se va decide soarta Republicii Moldova*”, în acest sens fiind relevant pct. 38 din Regulamentul CEC, care prevede: „*În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală – 20_”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final*”.

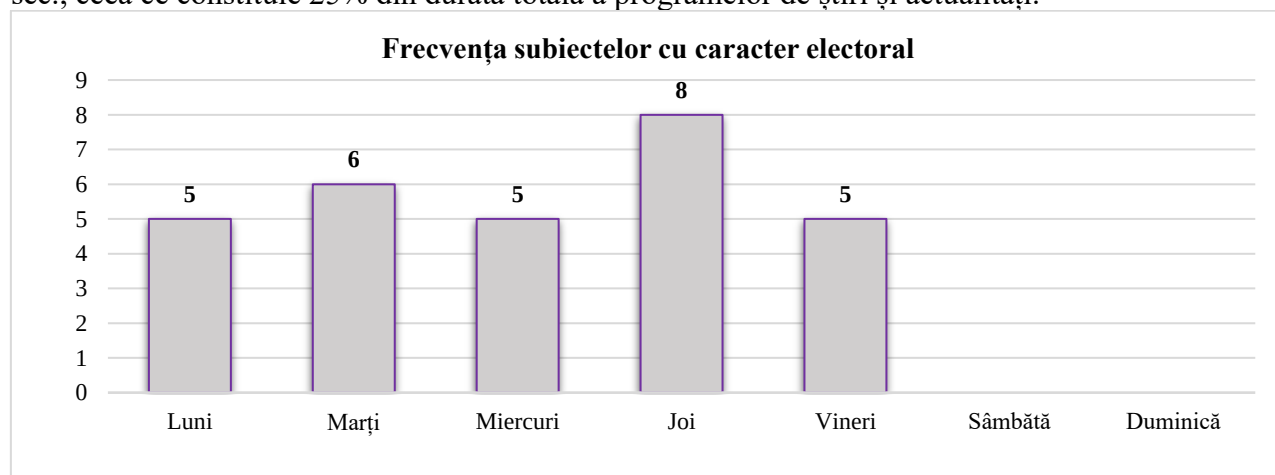
Potrivit prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral: „*În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală*”.

11. „Cinema 1”

I. Program de știri și actualități

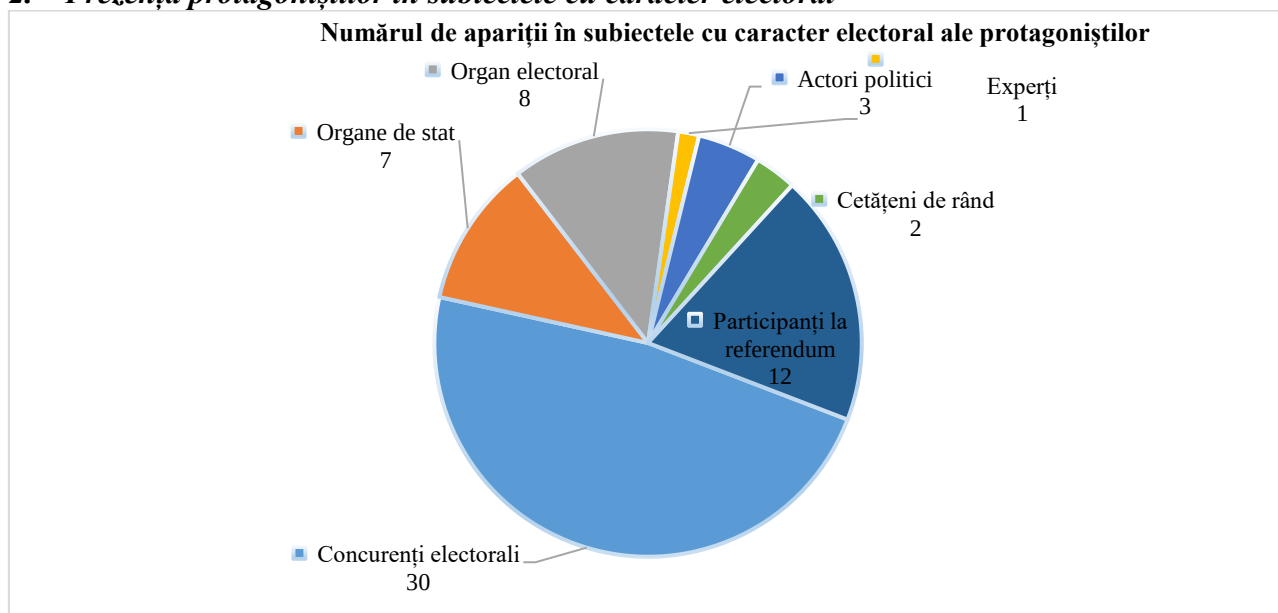
1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, serviciul media audiovizual „Cinema 1” a difuzat, în programul de știri și actualități „Buletin de știri”, de luni-vineri, de la ora 17:00, 29 de subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 01 oră 02 min. 49 sec., ceea ce constituie 25% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„Cinema 1” a avut o repartitie relativ uniformă a subiectelor cu caracter electoral difuzate. Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate pe data de 03 octombrie - 8.

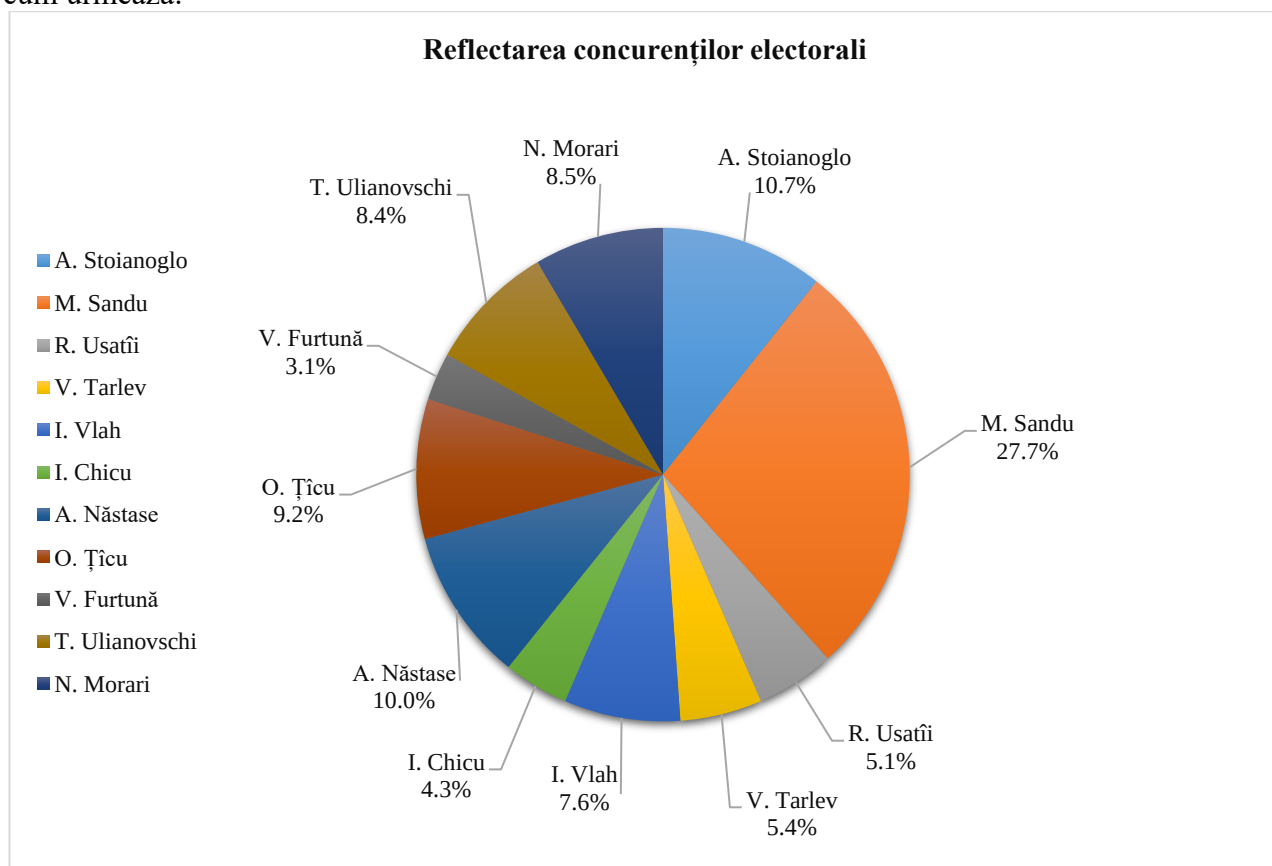
2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 7 categorii de protagoniști, preponderent concurenți electorali – 30 de apariții, participanți la referendum – 12 apariții, organele electorale – 8, organ de stat - 7, actori politici - 3, cetățeni de rând – 2 și experții independenți cu 1 apariție.

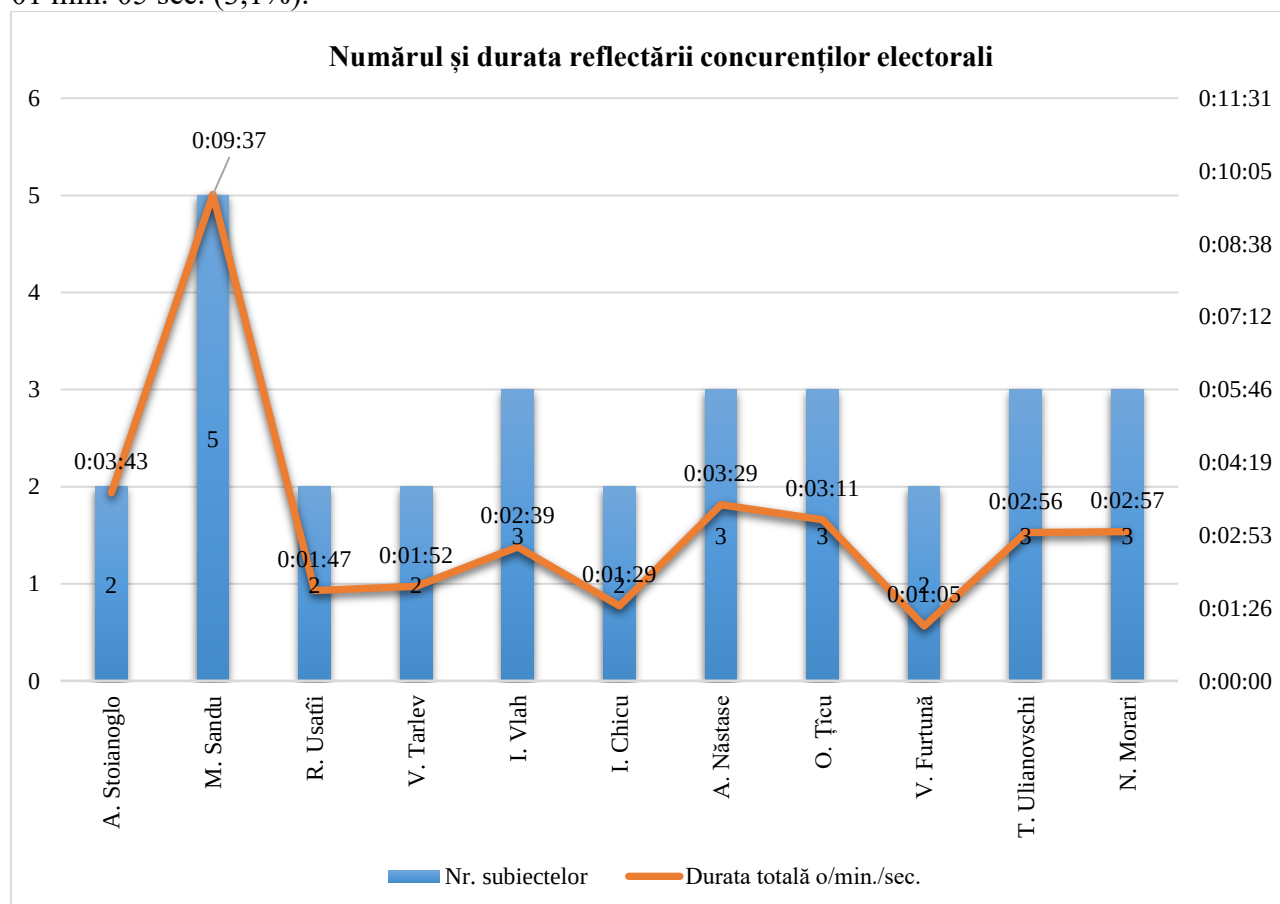
3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „Cinema 1” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp concurenților electorali, după cum urmează:

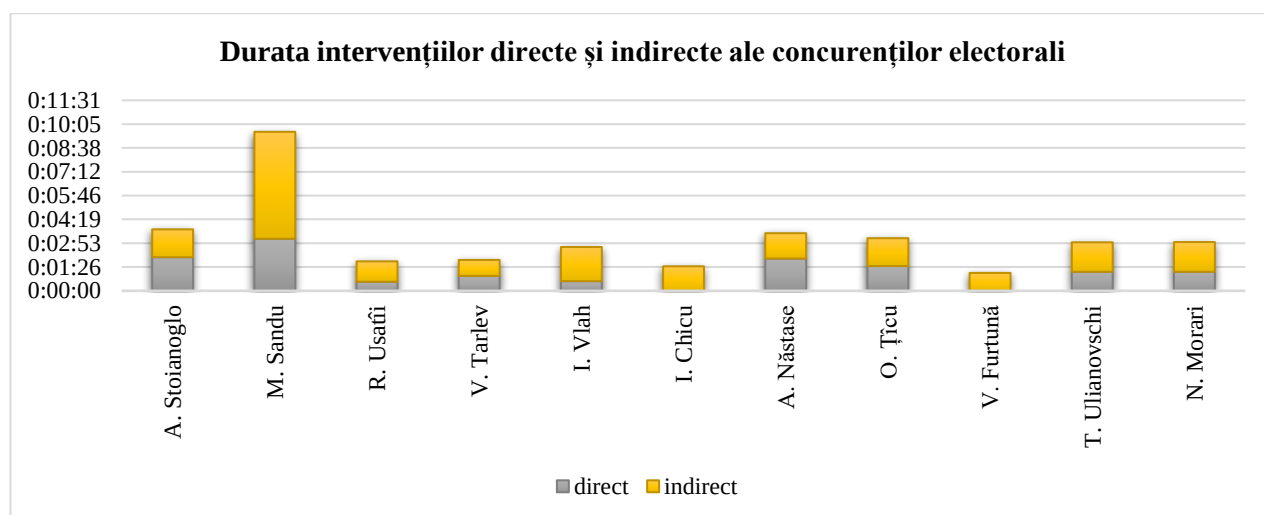

Nume concurent electoral	Nr. de subiecte	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	2	00:03:43
M. Sandu	5	00:09:37
R. Usafii	2	00:01:47
V. Tarlev	2	00:01:52
I. Vlah	3	00:02:39
I. Chicu	2	00:01:29
A. Năstase	3	00:03:29
O. Țicu	3	00:03:11
V. Furtună	2	00:01:05
T. Ulianovschi	3	00:02:56
N. Morari	3	00:02:57
TOTAL		00:34:45

În perioada de control, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 34 min. 45 sec. Totodată se atestă că „Cinema 1” a reflectat neproportional, ca durată, concurenții electorali. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat M. Sandu cu 09 min. 37 sec. (27,7%), urmată de A. Stoianoglo cu 03 min. 43 sec. (10,7%). De cel mai puțin timp de reflectare a beneficiat V. Furtună – 01 min. 05 sec. (3,1%).

Concurența electorală M. Sandu a fost reflectată în cele mai multe subiecte de știri cu caracter electoral – 5. Concurenții electorali: I. Vlah, A. Năstase, O. Țicu, T. Ulianovschi și N. Morari au fost reflectați în 3 subiecte cu caracter electoral. A. Stoianoglo, R. Usafii, V. Tarlev, I. Chicu și V. Furtună au fost reflectați în 2 subiecte de știri cu caracter electoral.

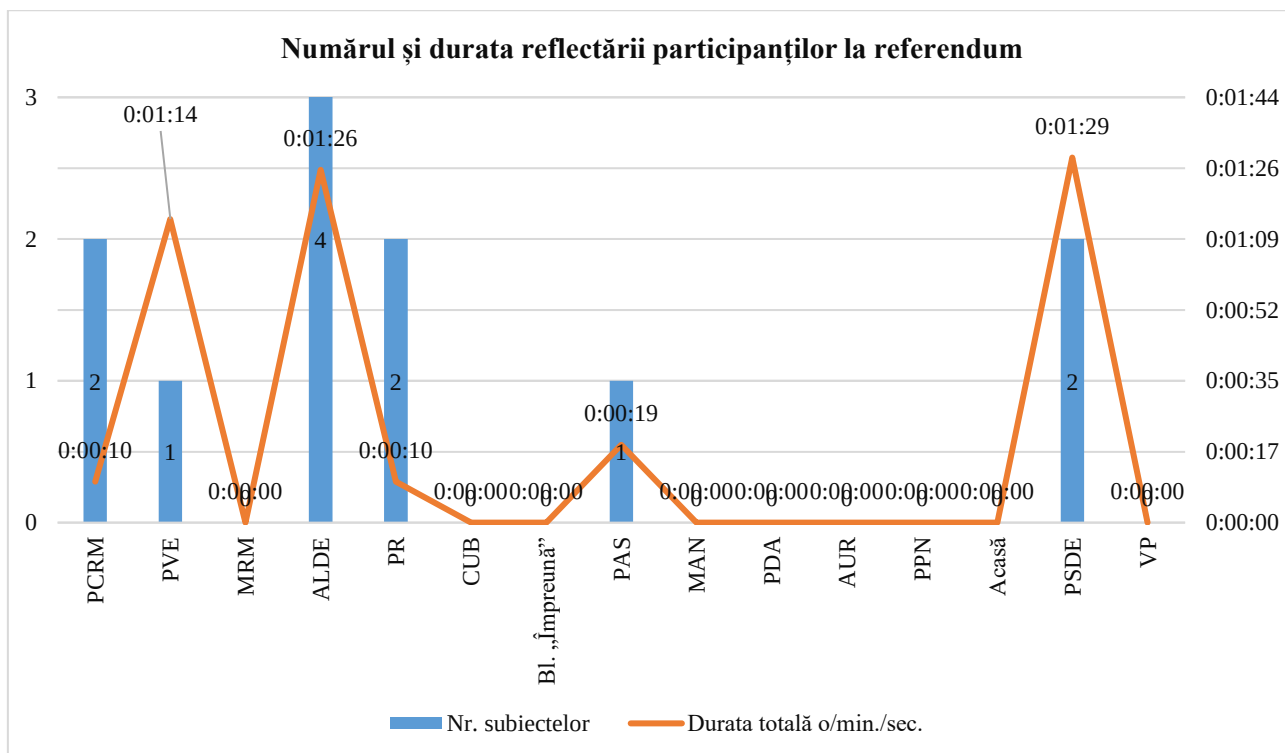
Concurenții electorali: A. Stoianoglo, M. Sandu, R. Usatîi, V. Tarlev, I. Vlah, A. Năstase, O. Țicu, T. Ulianovschi și N. Morari au beneficiat de apariții atât directe, cât și indirecte. Concurenții electorali I. Chicu și V. Furtună au avut doar apariții indirecte.

4. *Reflectarea participanților la referendum*

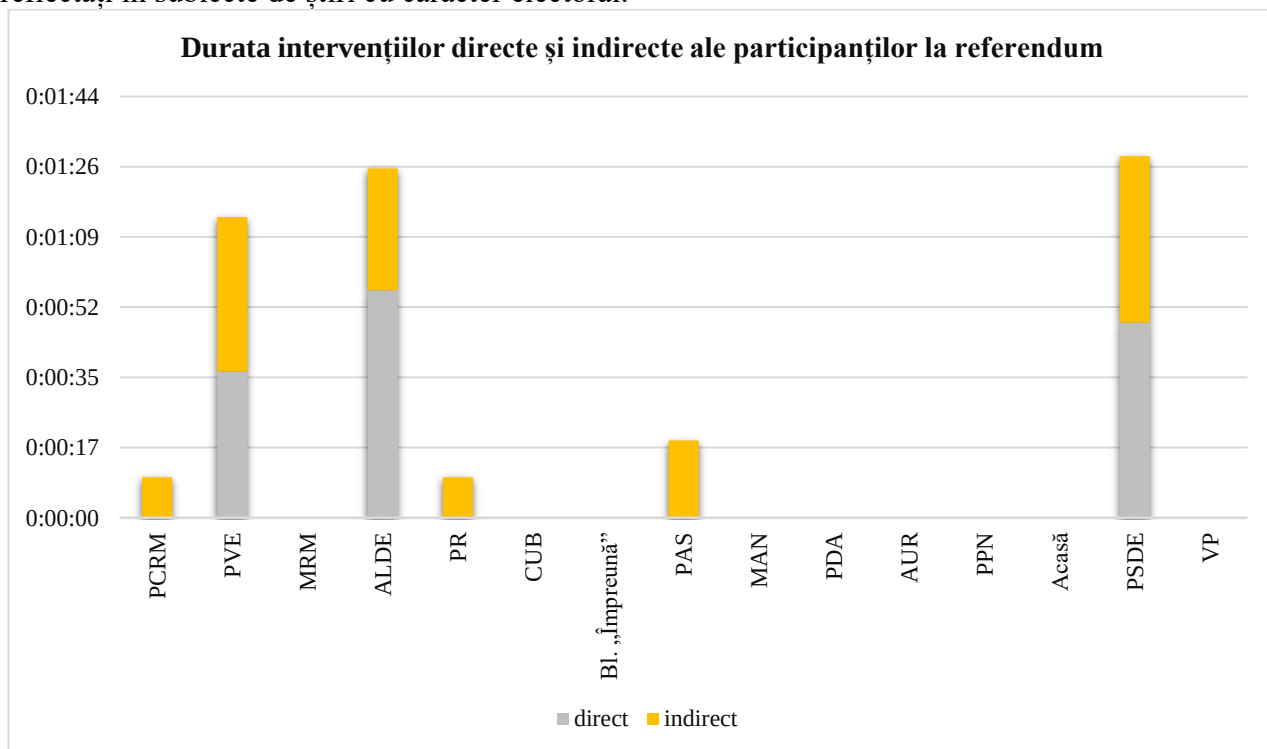
În perioada de raport, au fost reflectați 6 din 15 participanți la referendum înregistrați de CEC. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp participanților la referendum, după cum urmează:

Participant la referendum	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
PCRM	2	00:00:10
PVE	1	00:01:14
MRM	-	-
ALDE	4	00:01:26
PR	2	00:00:10
CUB	-	-
Bl. „Împreună”	-	-
PAS	1	00:00:19
MAN	-	-
PDA	-	-
AUR	-	-
PPN	-	-
ACASĂ	-	-
PSDE	2	00:01:29
VP	-	-
Total		0:04:48

În perioada de control, volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 04 min. 48 sec. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat PSDE cu 01 min. 29 sec., urmat de ALDE cu 01 min. 26 sec. și PVE 01 min. 14 sec. Participanții la referendumul republican constituțional au fost reflectați astfel: PAS a beneficiat de 19 sec., PCRM și PR au avut câte 10 sec. din timp de reflectare. Participanții la referendum: MRM, CUB, Bl. „Împreună”, MAN, PDA, AUR, PPN, ACASĂ și VP nu au beneficiat de timp de reflectare.

Participantul la referendumul republican constituțional ALDE a fost reflectat în 4 subiecte de știri cu caracter electoral. Participanții la referendumul republican constituțional: PCRM, PR și PSDE au fost reflectați în 2 subiecte cu caracter electoral. Într-un subiect cu caracter electoral au fost reflectați PVE și PAS. Totodată este de menționat că, PCRM și PR au fost doar nominalizați. Participanții la referendum: MRM, CUB, Bl. „Împreună”, MAN, PDA, AUR, PPN, ACASĂ și VP nu au fost reflectați în subiecte de știri cu caracter electoral.

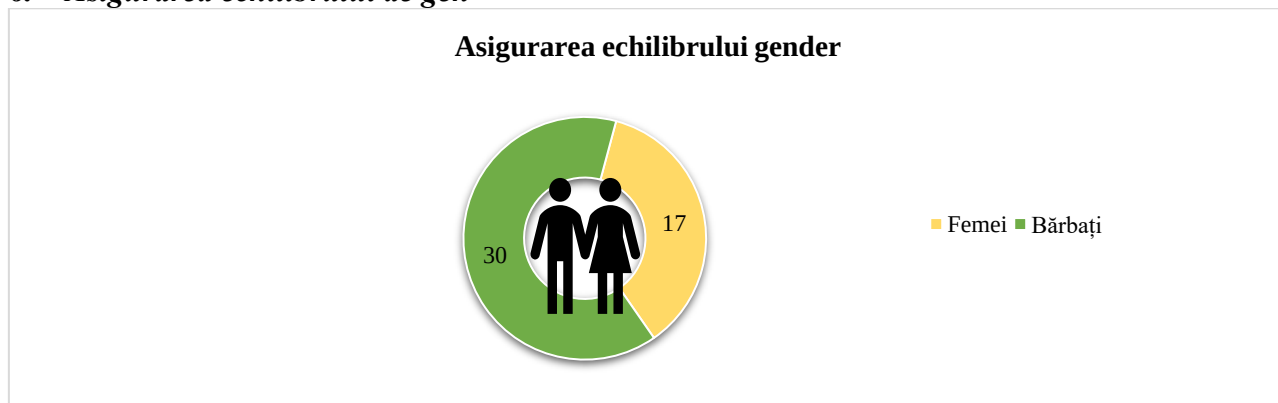

Participanții la referendumul republican constituțional PVE, ALDE și PSDE au beneficiat de apariții directe și indirecte în subiecte cu caracter electoral. Participanții la referendumul republican constituțional: PCRM, PR și PAS au avut doar apariții indirecte. Alți participanți, precum MRM, CUB, Bl. „Împreună”, MAN, PDA, AUR, PPN, ACASĂ și VP nu au beneficiat de apariții în subiecte de știri cu caracter electoral.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „Cinema 1” a prezentat 6 subiecte electorale cu caracter conflictual. Subiectele electorale cu caracter conflictual au fost prezentate echilibrat.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a 17 femei și 30 de bărbați.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele abordate de „Cinema 1” au fost relevante și au vizat procesul electoral: lansarea în campanie a concurenților electorali și a participanți la referendumul republican constituțional, promisiunile electoarele ale unor concurenți pentru funcția de președinte a RM, tentativa de corupere a alegătorilor de unii actori politici, deschiderea secțiilor de votare, tipărirea buletinelor de vot etc.

8. *Atitudine autor*

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali/participanții la referendum reflectați.

9. *Accesibilitate*

SMA a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

În perioada de raport, SMA a difuzat 29 de subiecte de știri cu caracter electoral. În rezultatul controlului s-a constatat că, 28 din 29 din subiecte cu caracter electoral au fost incluse în rubrica specială „Electorală 2024”, evidențiată prin semnale acustice și vizuale unice la început și la final. Dar un subiect de știri intitulat „Maia Sandu despre vânzarea pământurilor în caz de integrare UE”, difuzat în data de 30.09.2024, nu a fost inclus în rubrica specială „Electorală 2024”.

II. Emisiuni de promovarea electorală

În rezultatul controlului, s-a constatat că, în perioada de raport: 20 septembrie – 04 octombrie 2024, SMA a difuzat, cumulativ, 6 emisiuni de promovare electorală, dintre care 4 au vizat alegerile prezidențiale, iar 2 - referendumul constituțional.

În perioada de control: 20 – 26 septembrie 2024, s-au atestat următoarele:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant la referendum	tip scrutin	prestație SMA
Cinema 1	26.09	17.55	A. Stoianoglo	P	fără devieri

În perioada de control: 27 septembrie – 4 octombrie 2024, s-au atestat următoarele:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant la referendum	tip scrutin	prestație SMA
Cinema 1	30.09	17.55	R. Usatii	P	fără devieri
	02.10	17.55	T. Ulianoschi	P	fără devieri
	03.10	17.57	V. Tarlev	P	fără devieri
	01.10	17.55	PVE	R	fără devieri
	04.10	17.58	PAS	R	fără devieri

În concluzie, serviciul media audiovizual „Cinema 1”, a difuzat emisiunile de promovare electorală, în conformitate cu prevederile legale.

III. Concluzii

Conform Declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024, SMA s-a angajat să difuzeze buletinul de știri la ora 17:00. În urma controlului pentru perioada 20-29 septembrie 2024, s-a constatat că SMA a difuzat buletinul informativ la ora 18:00. Monitorizarea perioadei 30 septembrie – 06 octombrie arată că serviciul media audiovizual a rectificat abaterea, prin asigurarea difuzării buletinului de știri la ora 17:00, conform Declarației.

De asemenea, serviciul de televiziune „Cinema 1” a difuzat un subiect cu caracter electoral, intitulat „Maia Sandu despre vânzarea pământurilor în caz de integrare UE”, pe data de 30.09.2024, în afara rubricii speciale „Electorală 2024”. Prin urmare, sunt relevante prevederile pct. 38 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137/2023, potrivit căreia: „În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală – 20_”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final.”.

Potrivit prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral nr. 325 din 08.12.2022: „În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”.

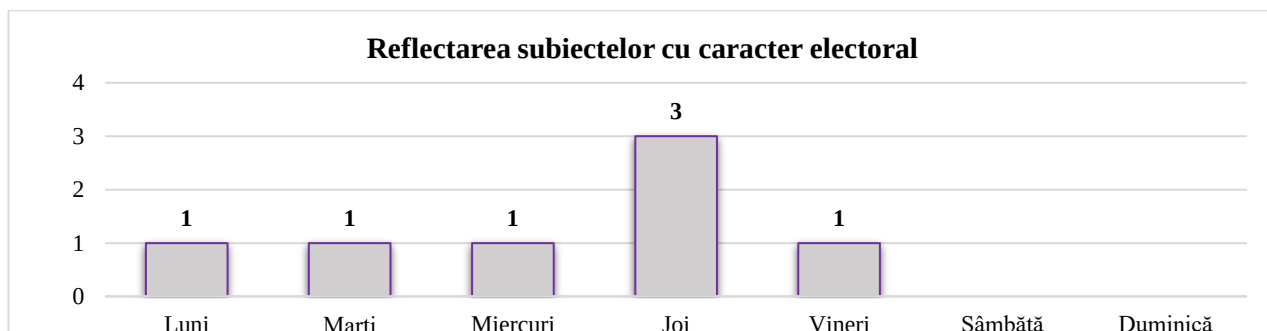
12. „N4”

I. Program de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

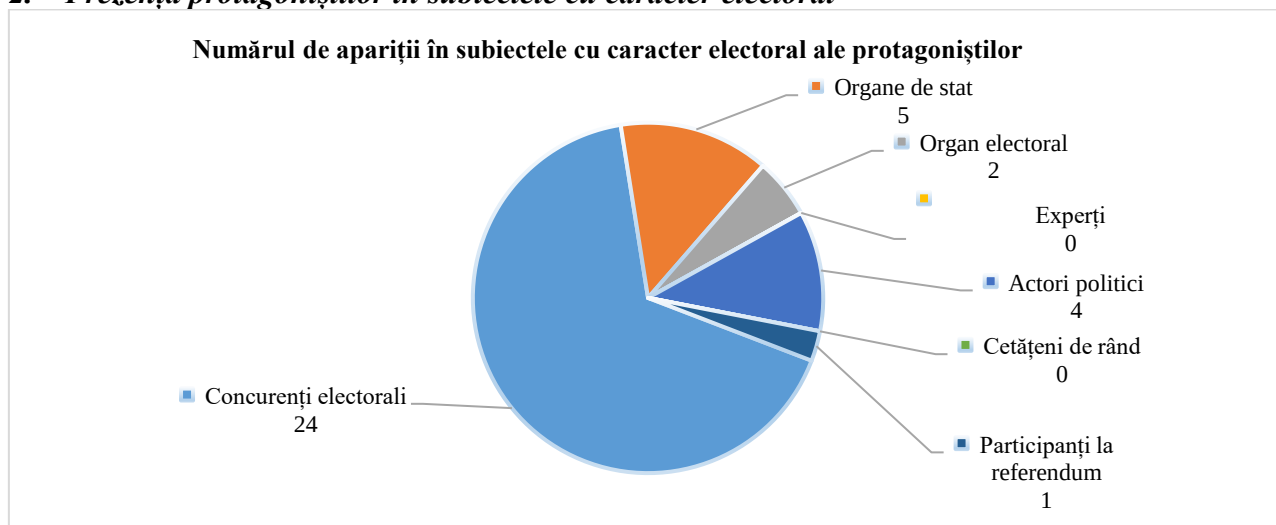
În perioada de control, serviciul media audiovizual „N4” a difuzat, în programul de știri și actualități „Obiectiv”, de la ora 21:00, 7 subiecte cu caracter electoral.

Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 19 min. 44 sec., ceea ce constituie 16% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„N4” a avut o repartitie uniformă a subiectelor cu caracter electoral, cu excepția zilei de joi, 03 octombrie, când a difuzat 3 subiecte, în celelalte zile difuzând câte unul.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

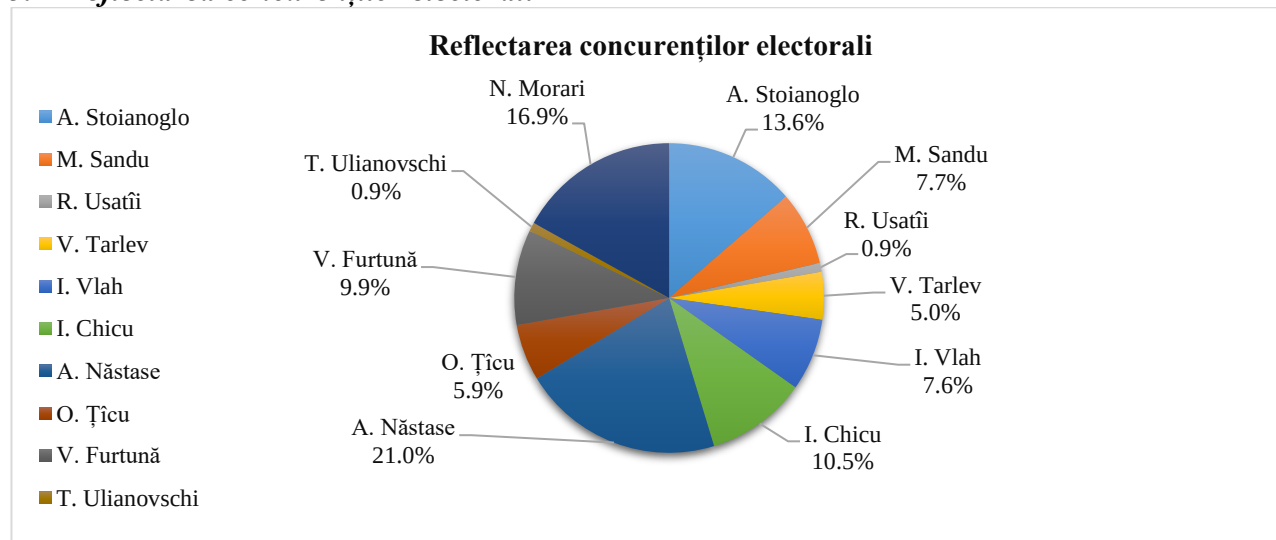

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 5 categorii de protagoniști: concurenți electorali, participanți la referendum, organe de stat, actori politici și organe electorale.

De cele mai multe apariții au beneficiat concurenții electorali (24 de ori), urmați de organele de stat: Președinția, Inspectoratul General al Poliției și Procuratura Anticorupție (de 5 ori) și actorii politici: PAS, I, Șor, CUB, (de 4 ori), iar cele mai puține apariții le-a avut organul electoral CEC (de 2 ori) și participantul la referendum PSDE (1 dată).

Totodată, cetățeni de rând și experți nu au fost reflectați.

3. Reflectarea concurenților electorali

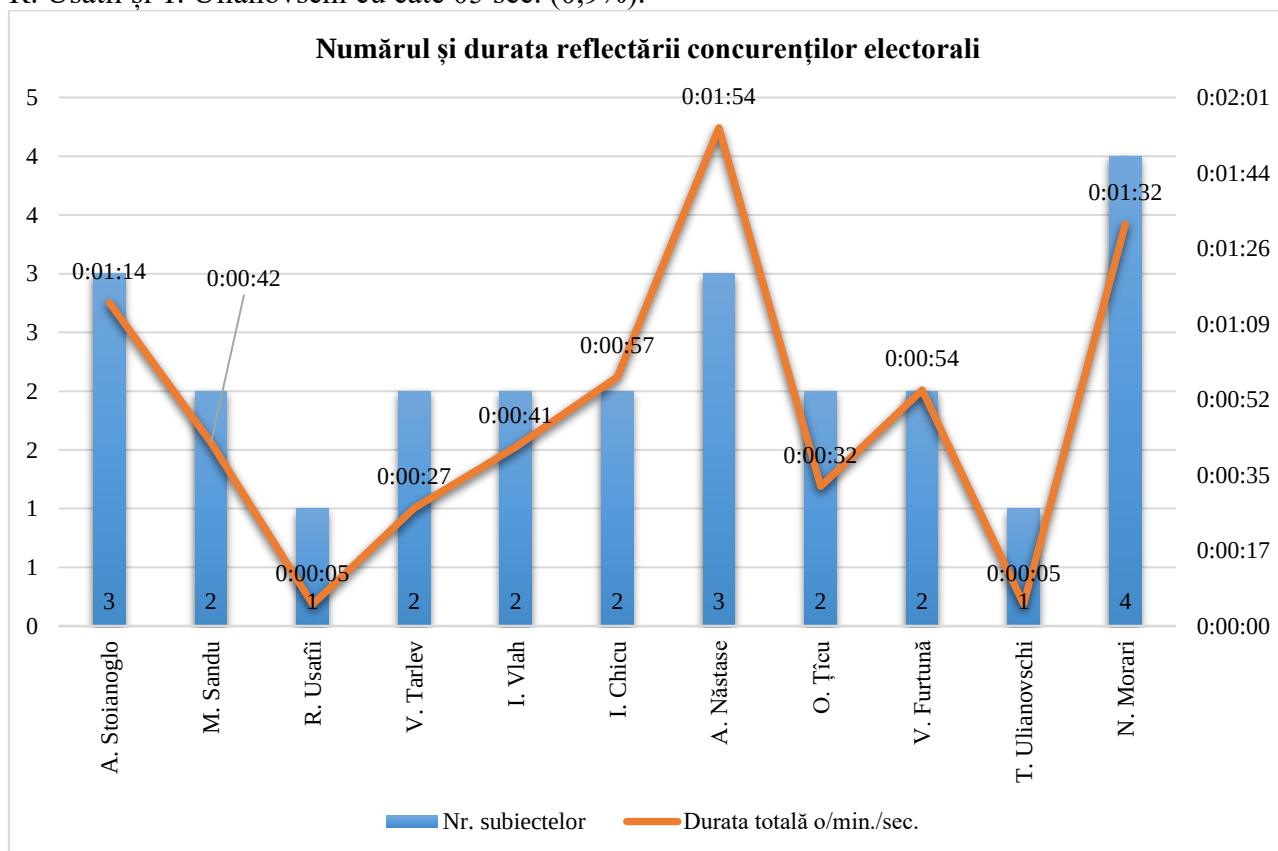
În perioada de raport, „N4” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp concurenților electorali, după cum urmează:

Nume concurent electoral	Nr. de subiecte	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	3	00:01:14
M. Sandu	2	00:00:42
R. Usafii	1	00:00:05
V. Tarlev	2	00:00:27
I. Vlah	2	00:00:41
I. Chicu	2	00:00:57
A. Năstase	3	00:01:54
O. Țicu	2	00:00:32
V. Furtună	2	00:00:54
T. Ulianovschi	1	00:00:05
N. Morari	4	00:01:32

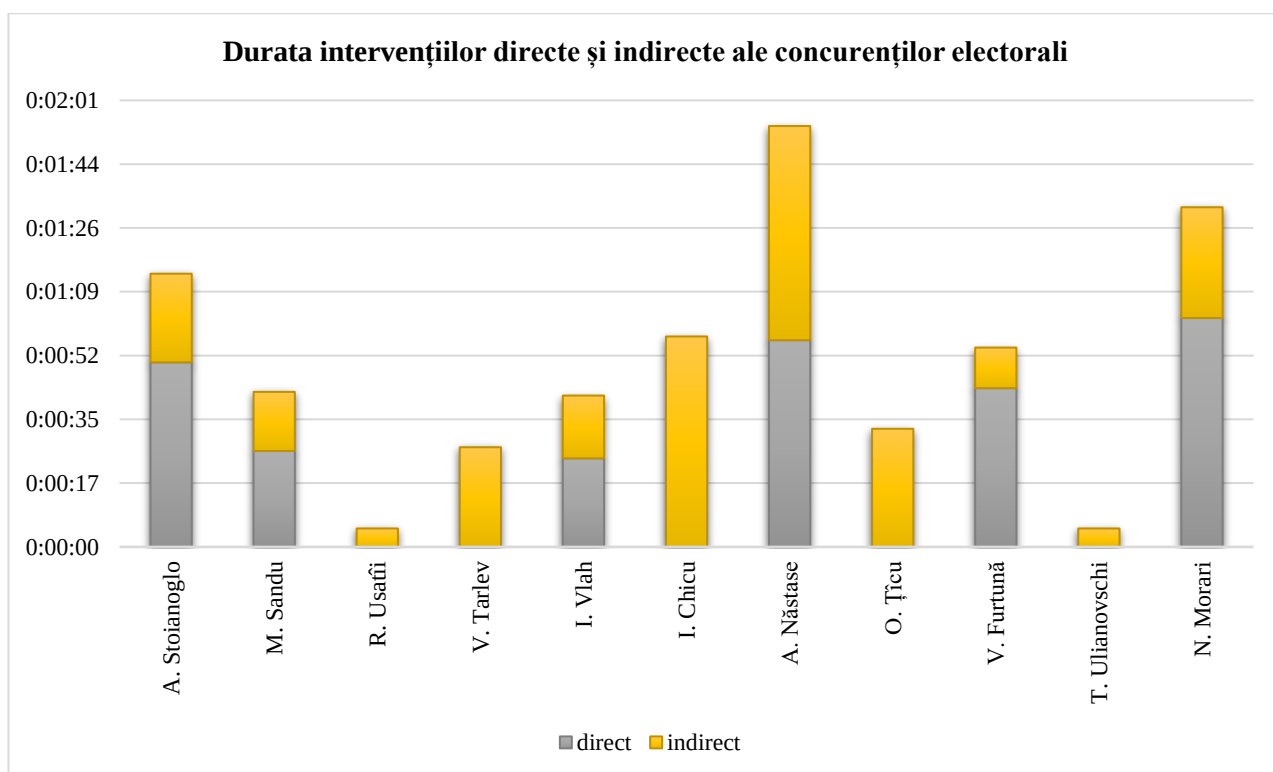
TOTAL

0:09:03

În perioada de control, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 09 min. 03 sec. Totodată, se atestă că „N4” a reflectat neproportional, ca durată, concurenții electorali. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat A. Năstase cu 01 min. 54 sec. (21,0%), urmat de N. Morari cu 01 min. 32 sec. (16,9%) și A. Stoianoglo cu 01 min. 14 sec. (13,6%), iar cel mai puțin au fost reflectați R. Usafii și T. Ulianovschi cu câte 05 sec. (0,9%).

În perioada de raport, N. Morari a fost reflectată în cele mai multe subiecte - 4, cu o durată de 01 min. 32, urmată de A. Năstase și A. Stoianoglo, reflectați în câte 3 subiecte, cu o durată de 01 min. 54 sec. și 01 min. 14 sec., iar de cel mai puțin timp de reflectare (05 sec.) și de cel mai mic număr de apariții au beneficiat R. Usafii și T. Ulianovschi, fiind vizați în câte un subiect.

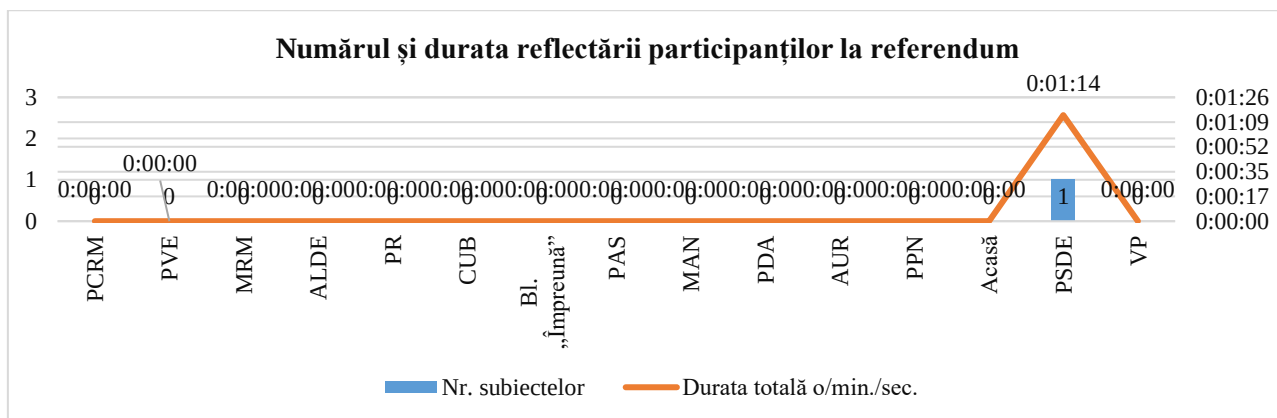
Majoritatea concurenților electorali au beneficiat de apariții atât directe, cât și indirecte, cu excepția concurenților R. Usatfi, V. Tarlev, I. Chicu, O. Ticu și T. Ulianovschi care au avut doar apariții indirecte.

4. *Reflectarea participanților la referendum*

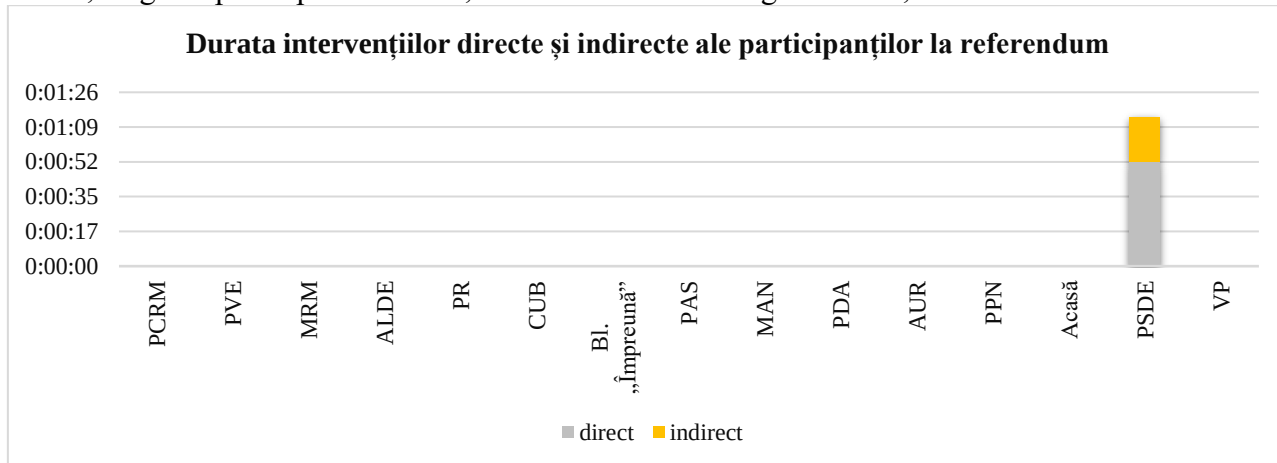
În perioada de raport, „N4” a reflectat un participant la referendum din cei 15 înregistrați de CEC. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp participanților la referendum, după cum urmează:

Participant la referendum	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
PVE	-	-
MRM	-	-
ALDE	-	-
PR	-	-
CUB	-	-
Bl. „Împreună”	-	-
PAS	-	-
MAN	-	-
PDA	-	-
AUR	-	-
PPN	-	-
Acasă	-	-
PSDE	1	00:01:14
VP	-	-
Total		01:14

În perioada de control, volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 01 min. 14 sec. Singurul participant reflectat, PSDE, a fost mediatizat într-un subiect.

PSDE, singurul participant reflectat, a fost vizat într-un singur subiect, cu durata de 01 min. 14 sec.

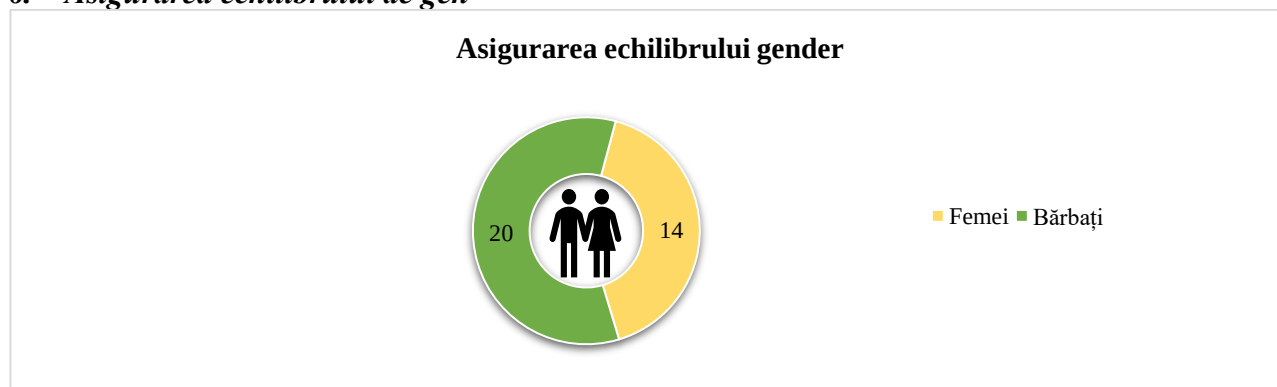

PSDE a fost reflectat în mod direct și indirect.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

În perioada de raport, „N4” a reflectat un subiect electoral conflictual, fiind prezentat echilibrat.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul gender atestă prezența a 20 de bărbați și a 14 femei.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele abordate de „N4” au fost relevante și au vizat procesul electoral: promisiunile concurenților electorali, tirajul buletinelor de vot și dezvăluiri în legătură cu finanțarea ilegală a partidelor și coruperea masivă a alegătorilor.

8. *Atitudine autor*

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali/participanții la referendum reflectați.

9. Accesibilitate

„N4” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de raport s-a atestat că, la data de 03 octombrie, serviciul media audiovizual de televiziune „N4” nu a inclus un subiect în rubrica „Electorala-2024”. În cadrul subiectului, cu titlul „*Peste 15 mii de dolari pentru coruperea alegătorilor*”, au fost prezentate declarațiile Șefului Inspectoratului General al Poliției, Viorel Cernăuțeanu și ale șefei Procuraturii Anticorupție, Veronica Drăgălin, referitoare la finanțarea ilegală a partidelor politice și la coruperea masivă a alegătorilor, în contextul scrutinelor electorale.

II. Emisiuni de promovare electorală

În perioada 27 septembrie – 04 octombrie 2024 „N4” a difuzat 3 emisiuni de promovare electorală, dintre care 2 au vizat alegerile prezidențiale, iar una – referendumul constituțional.

În perioada 20-26 septembrie „N4” nu a difuzat emisiuni de promovare electorală.

Rezultatele controlului pentru perioada 27 septembrie - 04 octombrie sunt prezentate, schematic, în tabel:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație SMA
N4	28.09	19.00	A. Stoianoglo	P	fără devieri
		19.05	R. Usatîi	P	fără devieri
	28.09	19.17	PCRM	R	fără devieri

Totodată, s-a atestat că pe data de 5 octombrie, după expirarea perioadei de 15 zile stabilite de art. 90 alin. (7) al Codului electoral, începând cu ora 19.00, „N4” a difuzat 8 emisiuni de promovare electorală, după cum urmează:

Rubrica: „Promovare electorală. Alegeri pentru funcția de președinte al Republicii Moldova”:

1. Natalia Morari (la final de emisiune apare nota: „Achitat din fondul electoral”)
2. Tudor Ulianoschi
3. Vasile Tarlev
4. Octavian Țicu
5. Irina Vlah

Emisiunile au fost delimitate printr-un calup de publicitate comercială, după care urmează rubrica „Promovare electorală. Referendum constituțional”:

1. PAS
2. PSD
3. ALDE

III. Dezbateri electorale

În perioada de referință, „N4” a difuzat 2 dezbateri electorale pentru candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova și 2 dezbateri electorale pentru referendumul republican constituțional. Dat fiind faptul că, în perioada de raportare, programe de dezbateri electorale au fost organizate și difuzate exclusiv în cadrul serviciului de televiziune „N4”, analiza conținutului acestora va fi prezentat în următorul raport.

IV. Concluzii

Analiza comparată a perioadelor de control 20-29 septembrie și 30 septembrie-06 octombrie a atestat că:

- „N4” a difuzat în perioada de raportare de două ori mai puține știri decât în cea anterioară. Astfel, dacă în prima perioadă au fost difuzate 14 subiecte cu caracter electoral, volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral fiind de 33 min. 07 sec., în perioada a doua – 7 subiecte cu caracter electoral, cu volumul total de 19 min. 44 sec.;
- concurentul electoral T. Ulianovschi a fost cel mai puțin reflectat atât în prima perioadă, cât și în cea de-a doua (5 sec.), în ambele cazuri fiind doar menționat;
- în prima perioadă SMA a reflectat 3 participanți la referendumul republican constituțional (câte 5 sec. fiecare), iar în perioada a doua a reflectat un participant, timp de 1 min. și 14 sec;

În contextul celor constatate, în raport cu activitatea serviciului de televiziune „N4”, consemnăm relevanța pct. 38 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media care prevede: „În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală 20_”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final”. De asemenea, rezultatele controlului au atestat că SMA a difuzat 8 emisiuni de promovare electorală care nu se încadrează în perioada indicată la art. 90 alin. (7) al Codului electoral și pct. 40 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media.

Potrivit art. 90 alin. (1) din Codul electoral nr. 325 din 08.12.2022: „În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”

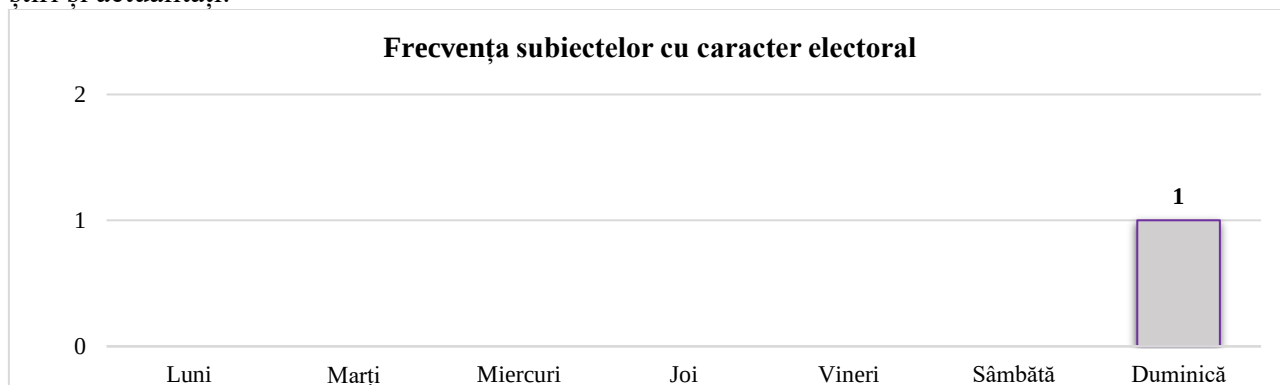
Potrivit art. 90 alin. (7) din Codul electoral nr. 325 din 08.12.2022: „În campania electorală pentru alegerile parlamentare, prezidențiale și pentru referendumurile republicane, furnizorii naționali de servicii media care vor reflecta campania electorală, a căror listă este actualizată și adusă la cunoștința publică de către Consiliul Audiovizualului, acordă partidelor politice, blocurilor electorale și candidaților independenți înregistrați în calitate de concurenți electorali sau participanți la referendum timp de antenă gratuit, câte 5 minute la serviciile de televiziune și câte 10 minute la serviciile de radiodifuziune sonoră, în scopul expunerii programelor electorale și al informării alegătorilor. Acești timp de antenă se acordă în mod integral în primele 15 zile de la începerea campaniei electorale și nu pot fi utilizați în scopul difuzării publicității electorale.”

13. „SOR-TV”

I. Programe de știri și actualități

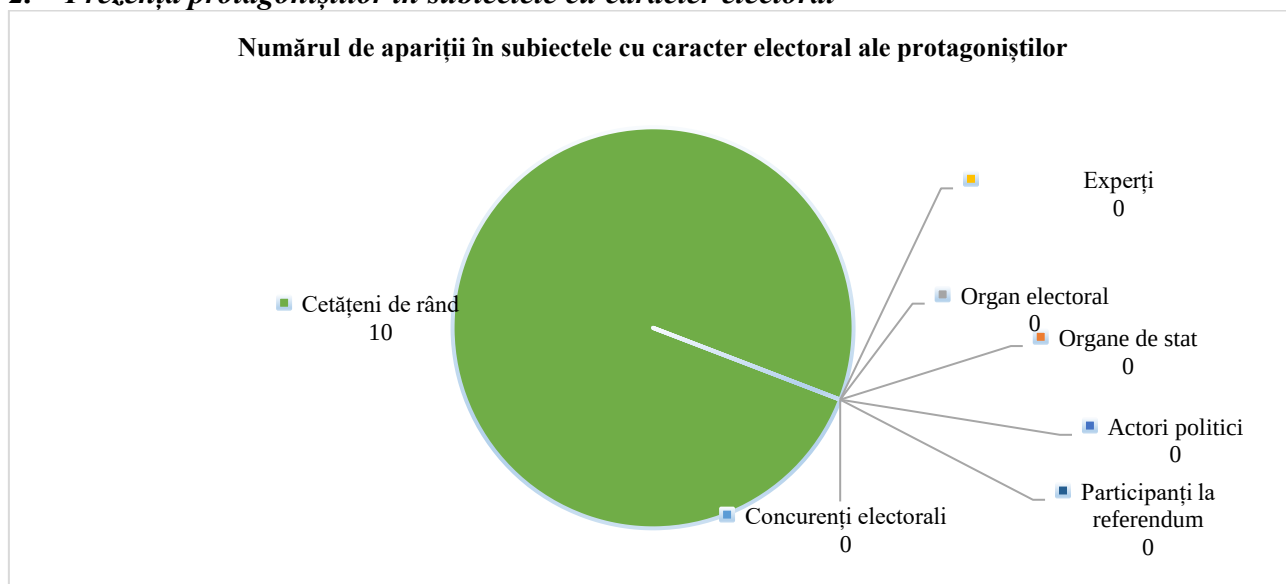
1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, serviciul media audiovizual „SOR-TV” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știri”, de la ora 17:00, un subiect cu caracter electoral. Volumul total alocat acestuia a fost de 03 min. 29 sec., ceea ce constituie 17% din durata totală a programului de știri și actualități.

„SOR-TV” a difuzat un subiect cu caracter electoral, în ziua de duminică, data de 06.10.2024.

2. *Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral*

În cadrul subiectului cu caracter electoral a fost reflectată doar categoria „cetățeni de rând”, având 10 apariții. Alte categorii de protagoniști nu au fost reflectate.

3. *Reflectarea concurenților electorali*

În perioada de raport, „SOR-TV” nu a reflectat activitatea concurenților electorali.

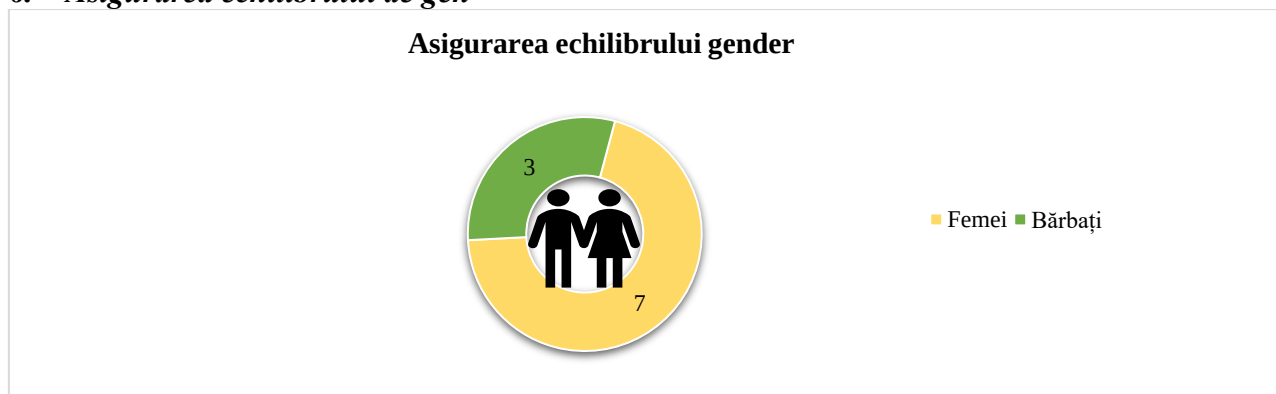
4. *Reflectarea participanților la referendum*

În perioada de raport, „SOR-TV” nu a reflectat activitatea participanților la referendum.

5. *Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual*

„SOR TV” nu a difuzat subiecte cu caracter conflictual.

6. *Asigurarea echilibrului de gen*

Raportul de gen atestă prezența a 7 femei și 3 bărbați.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectul abordat de „SOR-TV” a fost relevant și a vizat procesul electoral, fiind difuzat un reportaj despre opinia locuitorilor din satul Cârnațeni, vizavi de alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024.

8. *Atitudine autor*

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de protagoniști.

9. Accesibilitate

SMA nu respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin lipsa titrării pentru persoanele cu dizabilități în programele de știri și actualități cu conținut electoral.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

În perioada de raport, „SOR-TV”, în cadrul programului de știri și actualități de la ora 17:00, difuzat la data de 06.10.2024, nu a inclus în rubrica „Electorală 2024” subiectul despre așteptările locuitorilor din satul Cârnațeni privind alegerile prezidențiale.

II. Concluzii

Este de specificat faptul că, în perioada de raport, „SOR-TV” a avut un singur subiect electoral, care a fost difuzat în programul de știri și actualități la ora 17:00 pe data de 06.10.2024 (duminică), dar acesta nu a fost inclus în rubrica specială „Electorală 2024”, fiind relevante prevederile pct. 38 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137/2023: „În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală – 20_”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final.”.

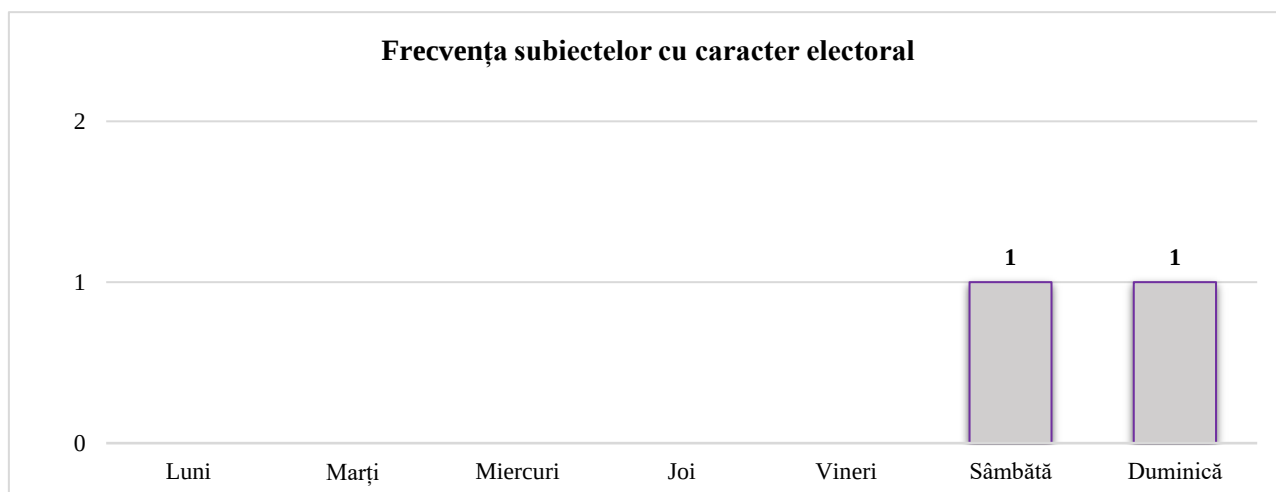
Potrivit prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral nr. 325 din 08.12.2022: „În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”.

14. „Drochia TV”

I. Program de știri și actualități

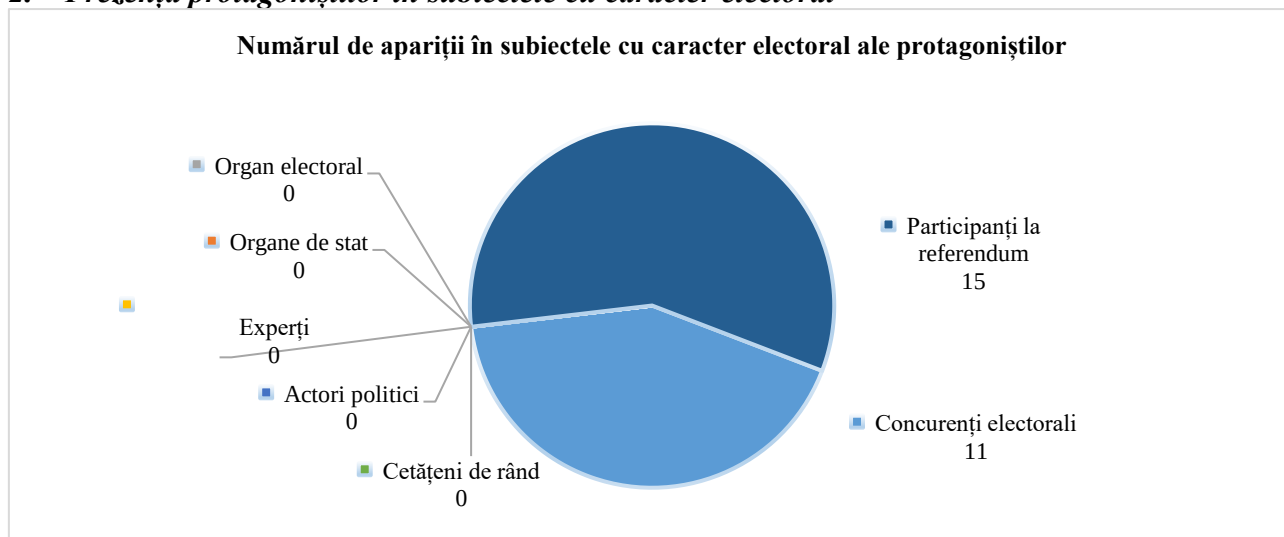
1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada de control, serviciul media audiovizual „Drochia TV” a difuzat, în programul de știri și actualități „Sinteza electorală săptămânală”, de la ora 19:30, 2 subiecte cu caracter electoral. Acest program de știri și actualități este difuzat în ziua de sâmbătă și retransmis în reluare în ziua următoare. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 12 min. 52 sec., ceea ce constituie 100% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„Drochia TV” s-a angajat să reflecte programele de știri și actualități în fiecare zi de sâmbătă, cu reluări în ziua de duminică, respectiv, la data de 05 octombrie, au fost prezentate 2 subiecte cu caracter electoral.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

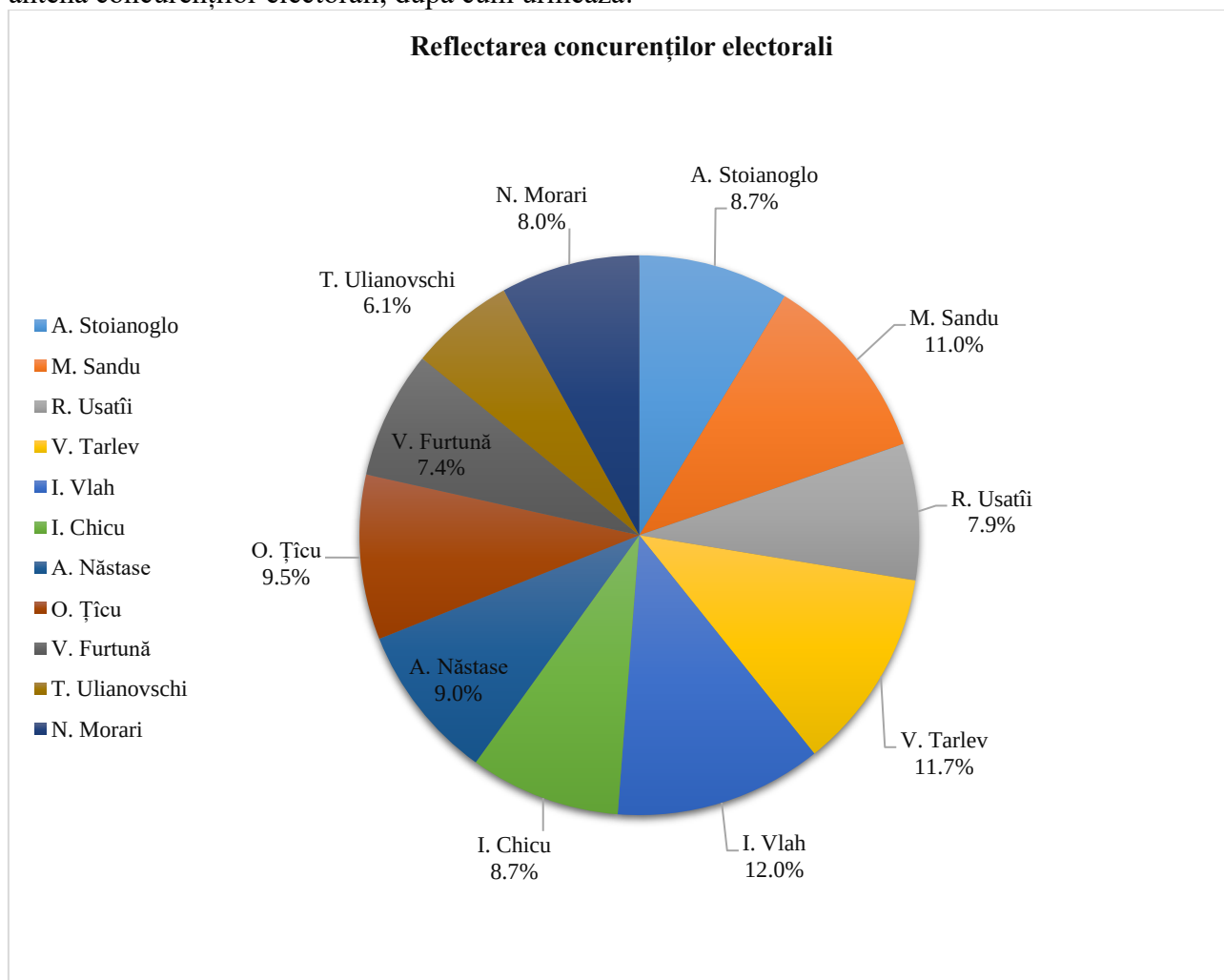

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 2 categorii de protagoniști: participanți la referendum și concurenți electorali.

Cetățeni de rând, actori politici, organe de stat, experți și organele electorale nu au fost reflectați.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „Drochia TV” a reflectat 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. Astfel, în cadrul programului de știri și actualități „Sinteza electorală săptămânală”, SMA a acordat timp de antenă concurenților electorali, după cum urmează:

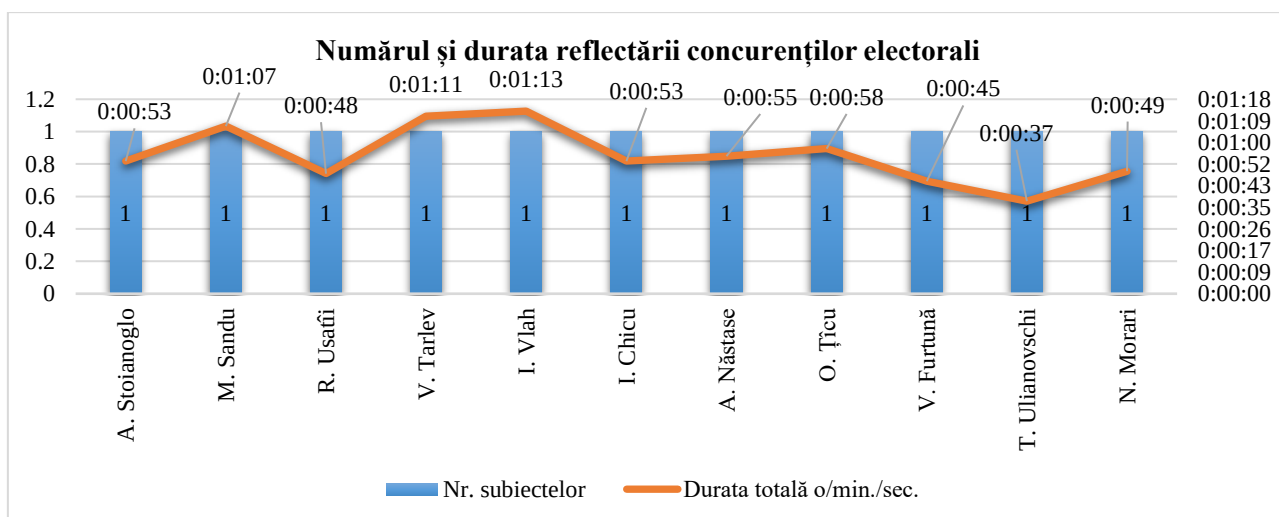

Nume concurent electoral	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	1	0:00:53
M. Sandu	1	0:01:07
R. Usafii	1	0:00:48
V. Tarlev	1	0:01:11
I. Vlah	1	0:01:13
I. Chicu	1	0:00:53
A. Năstase	1	0:00:55
O. Țicu	1	0:00:58
V. Furtună	1	0:00:45
T. Ulianoschi	1	0:00:37
N. Morari	1	0:00:49

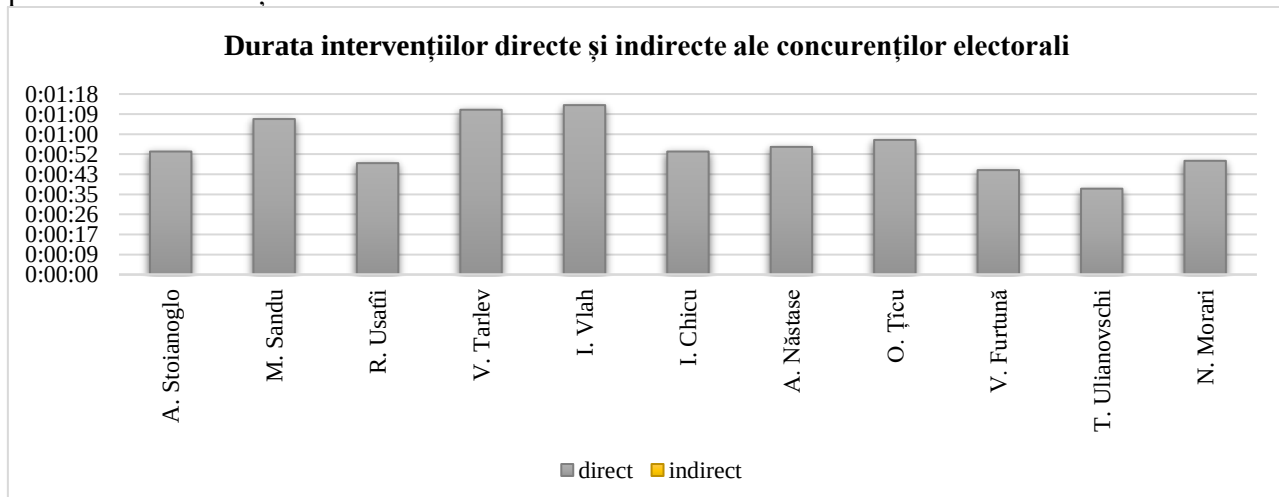
TOTAL

0:10:09

În perioada de control, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 10 min. 09 sec. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat I. Vlah cu 1 min. 13 sec. (12%) urmată de V. Tarlev cu 1 min. 11 sec. (11,7%). TV Drochia a reflectat echilibrat concurenții electorali.

Fiecare concurent electoral a fost menționat într-un singur subiect cu oferirea timpului pentru prezentarea activităților electorale.

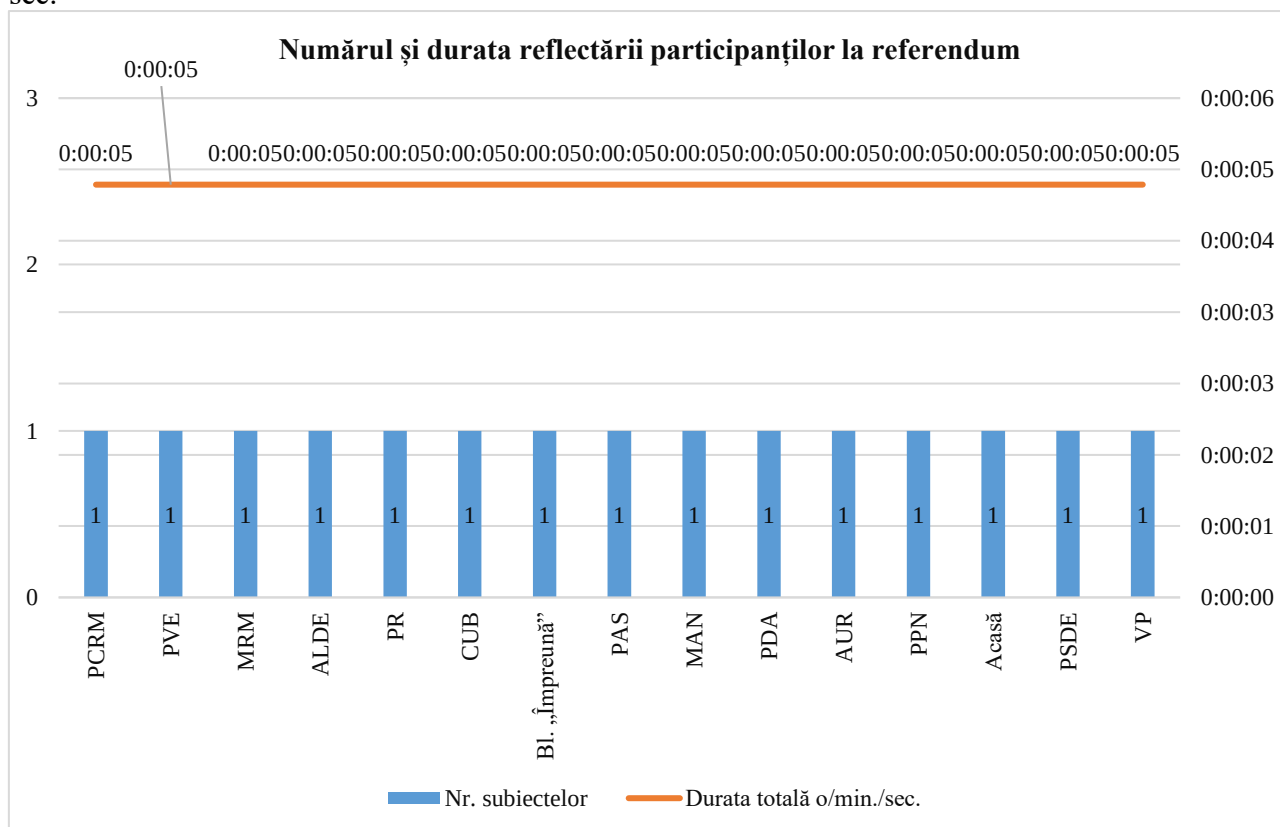
Cei 11 concurenți electorali au avut doar intervenții directe.

4. Reflectarea participanților la referendum

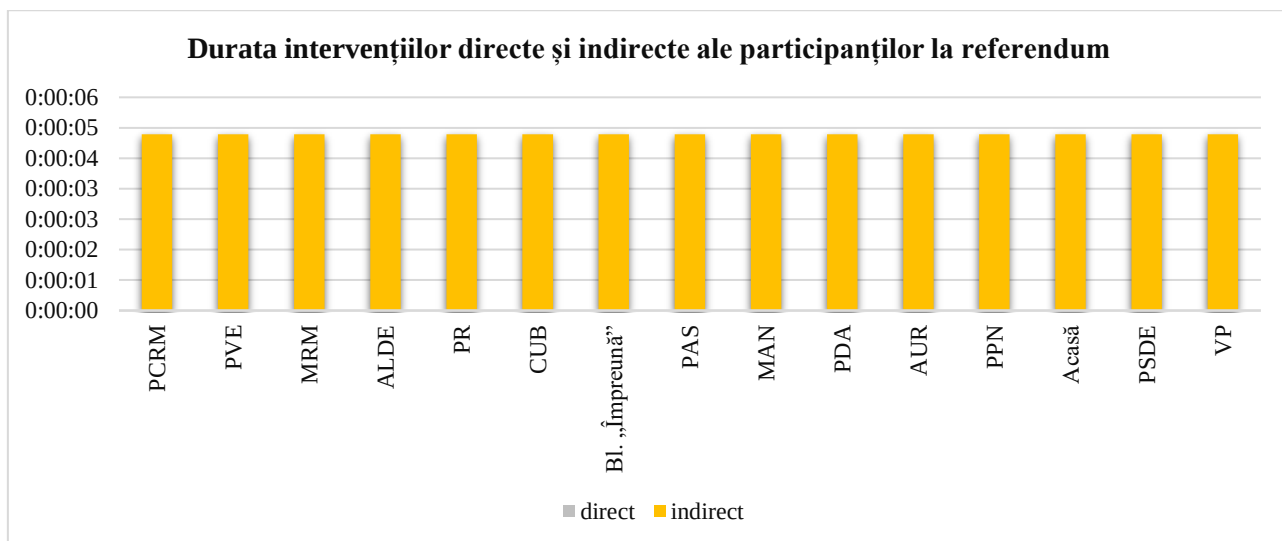
În perioada de raport, „Drochia TV” a reflectat toți participanții la referendum înregistrați de CEC. Astfel în cadrul programului de știri și actualități „Sinteza electorală săptămânală”, SMA a acordat timp egal participanților la referendum, după cum urmează:

Participant la referendum	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
PCRM	1	0:00:05
PVE	1	0:00:05
MRM	1	0:00:05
ALDE	1	0:00:05
PR	1	0:00:05
CUB	1	0:00:05
Bl. „Împreună”	1	0:00:05
PAS	1	0:00:05
MAN	1	0:00:05
PDA	1	0:00:05
AUR	1	0:00:05
PPN	1	0:00:05
Acasă	1	0:00:05
PSDE	1	0:00:05
VP	1	0:00:05
total		0:01:15

În perioada de control, volumul total de timp oferit participanților la referendum a fost de 01 min. 15 sec.

Toți participanții la referendum au fost menționați într-un singur subiect.

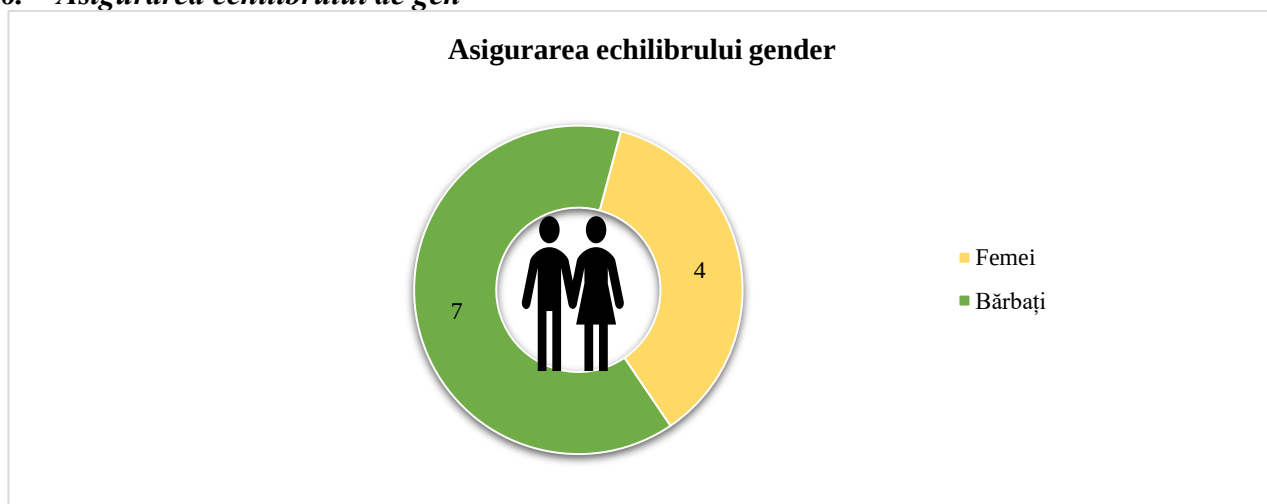

Toți participanții la referendum au fost reflectați doar indirect.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, „Drochia TV” nu a reflectat niciun subiect electoral conflictual.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 7 bărbați și a 4 femei.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele electorale abordate de „Drochia TV” au fost relevante deoarece au vizat concurenții electorali și participanții la referendum.

8. Atitudine autor

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali și participanții la referendum reflectați.

9. Accesibilitate

„Drochia TV” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

Toate subiectele electorale difuzate de către serviciul media audiovizual de televiziune „Drochia TV” au fost incluse în rubrica „Electorală-2024”.

II. Concluzii

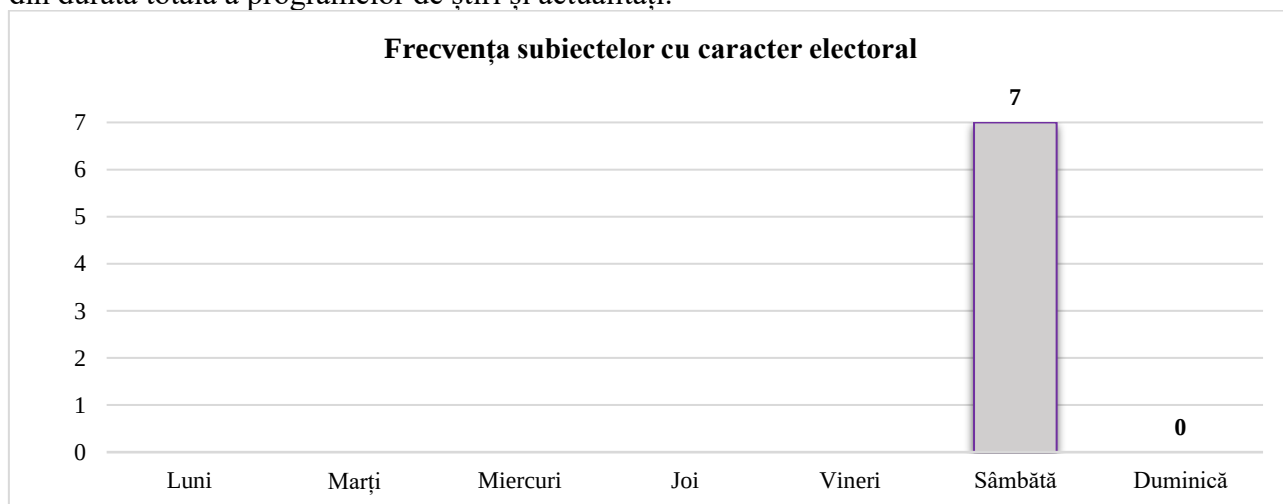
Menționăm că, în comparație cu perioada de control precedentă, în perioada 30.09-06.10 „Drochia TV” a difuzat subiecte electorale mai detaliate, oferindu-le concurenților electorali un timp mai mare de reflectare. Dacă în perioada precedentă concurenții au fost menționați indirect cu câte 5 sec. fiecare, în perioada 30-06 octombrie 2024 concurenții electorali au fost reflectați numai direct.

15. „Media TV”

I. Programe de știri și actualități

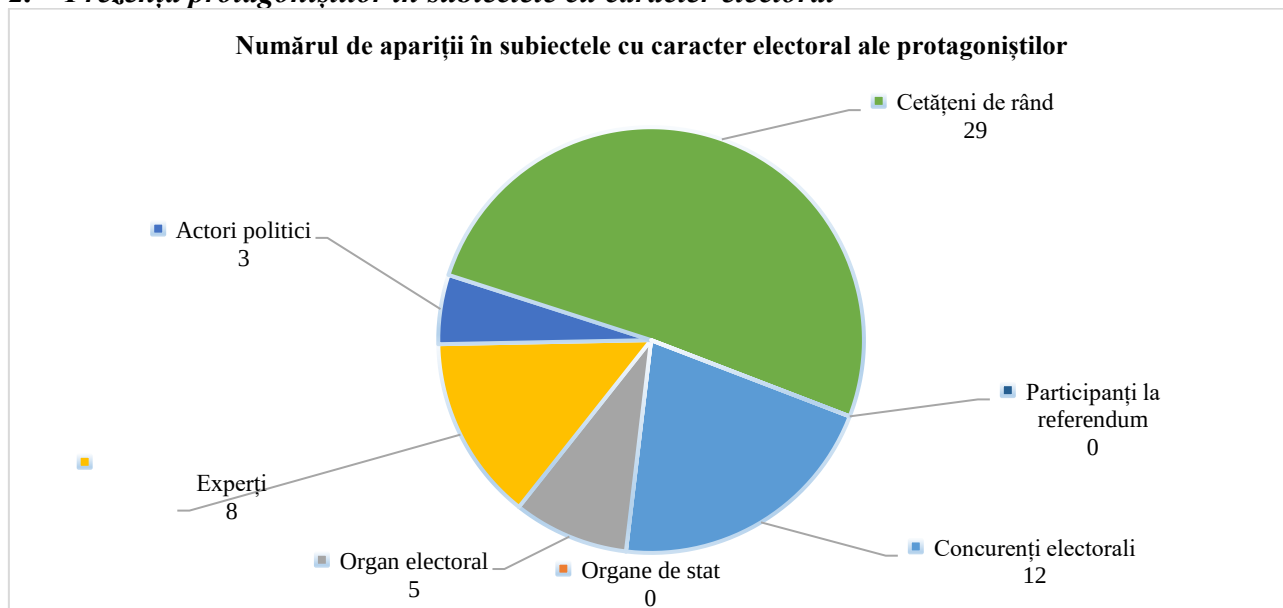
1. *Reflectarea campaniei electorale*

În perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, serviciul media audiovizual „Media TV” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știri Media TV”, de la ora 18:00, 7 de subiecte cu caracter electoral. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 22 min. 02 sec., ceea ce constituie 1% din durata totală a programelor de știri și actualități.

„Media TV” a avut o repartitie neuniformă a subiectelor cu caracter electoral difuzate. Toate subiectele cu caracter electoral au fost difuzate pe data de 05.10.2024 (sâmbăta). În ziua de duminică, SMA nu a difuzat subiecte electorale în cadrul programelor de știri, deși s-a angajat să o facă.

2. *Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral*

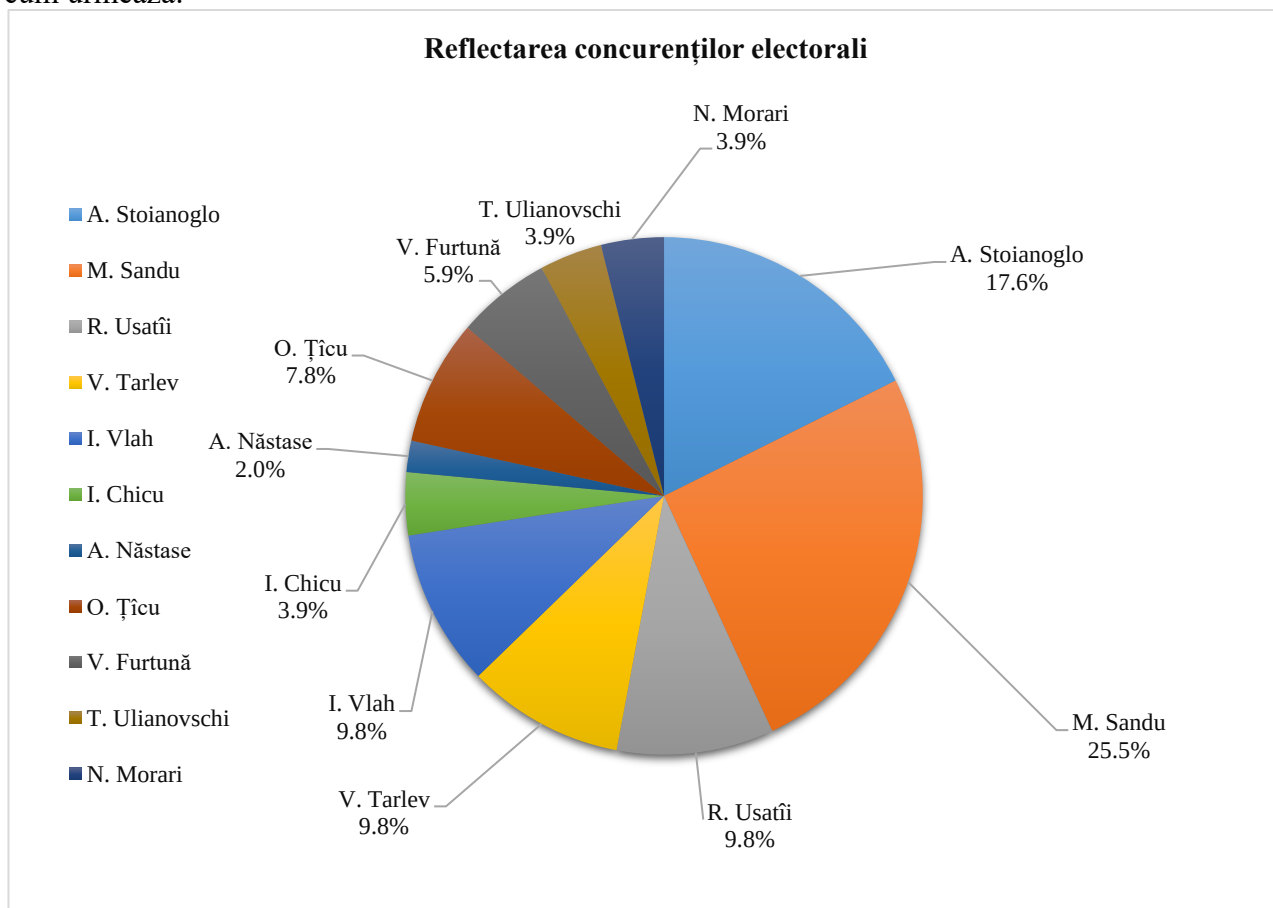
În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 6 categorii de protagoniști, preponderent, cetățeni de rând (29 de ori), concurenți electorali (12 ori), experți – 8 (Promo-Lex, Newsmaker.md, Agora.md, Diez.md, Ziarul de Gardă, Anatol Țăranu, Alex Cozer și CICDE), organul electoral – 5 (CEC) și actori politici – 3 (Ilan Șor, Igor Dodon și Vladimir Voronin).

Nu au avut apariții protagoniștii din categoriile „organe de stat” și „participanți la referendum”.

De cele mai multe apariții au beneficiat cetățenii de rând. Cele mai puține apariții le-au avut actorii politici.

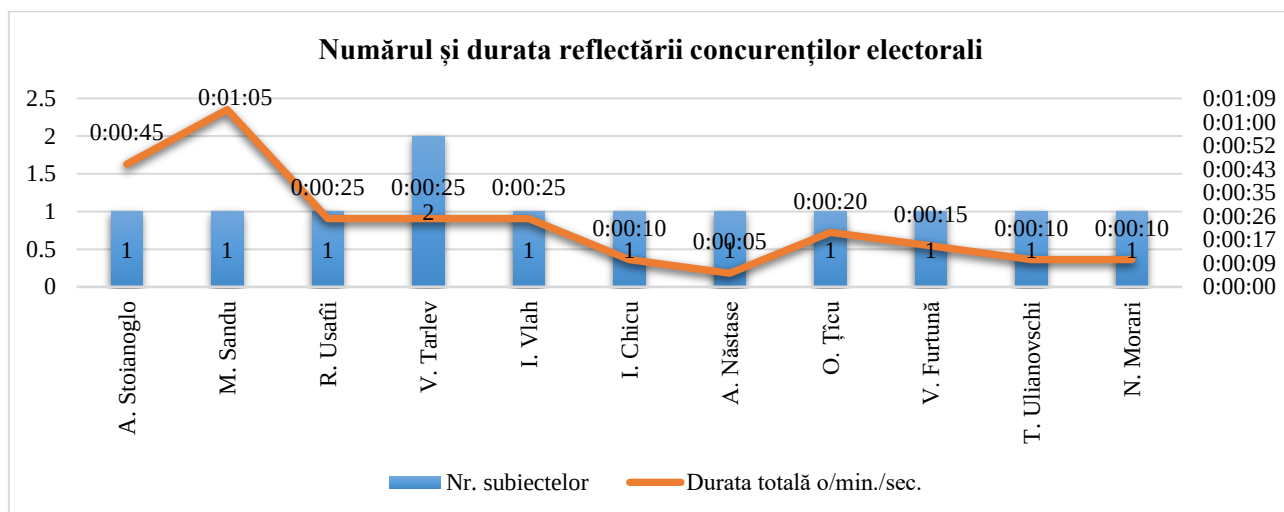
3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „Media TV” a reflectat activitatea a 11 concurenți electorali înregistrați de CEC. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp concurenților electorali, după cum urmează:

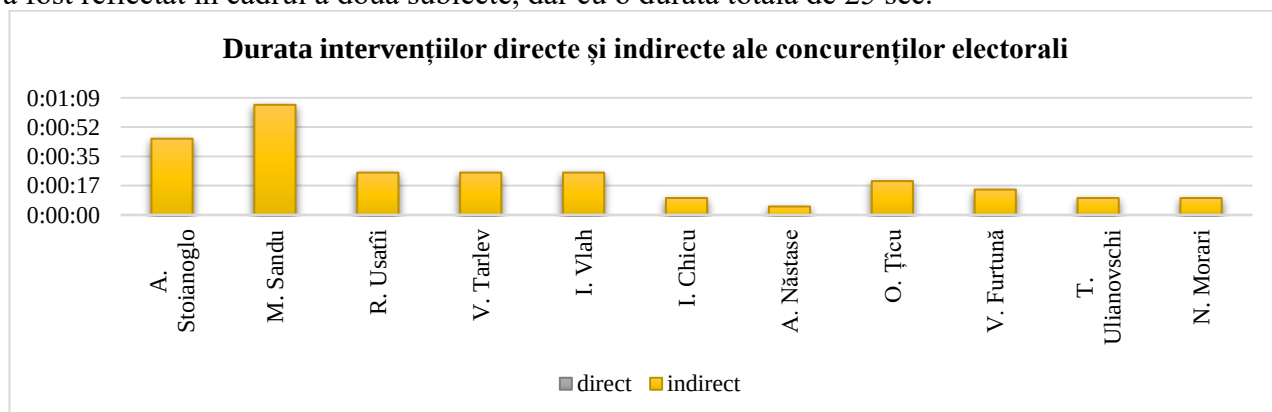

Nume concurent electoral	Nr. de subiecte	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	1	0:00:45
M. Sandu	1	0:01:05
R. Usatîi	1	0:00:25
V. Tarlev	2	0:00:25
I. Vlah	1	0:00:25
I. Chicu	1	0:00:10
A. Năstase	1	0:00:05
O. Țicu	1	0:00:20
V. Furtună	1	0:00:15
T. Ulianoschi	1	0:00:10
N. Morari	1	0:00:10
TOTAL		00:04:15

În perioada de control, volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 04 min. 15 sec. Totodată, se atestă că „Media TV” a reflectat proporțional ca durată, concurenții electorali. De cel mai mult timp de reflectare a beneficiat M. Sandu cu 01 min. 05 sec. (25,5%), urmată de A. Stoianoglo cu 45 sec. (17,6%), iar cel mai puțin a fost reflectat A. Năstase cu 05 sec. (2%).

Toți concurenții electorali au fost doar nominalizați. La fel, concurenții electorali, cu excepția lui V. Tarlev, au fost reflectați în câte un subiect. Cea mai mare durată de reflectare a avut-o M. Sandu cu 01 min. 05 sec. Cea mai mică durată de reflectare a avut-o A. Năstase cu 05 sec. Concurentul V. Tarlev a fost reflectat în cadrul a două subiecte, dar cu o durată totală de 25 sec.

Toți concurenții electorali au beneficiat doar de apariții indirecte.

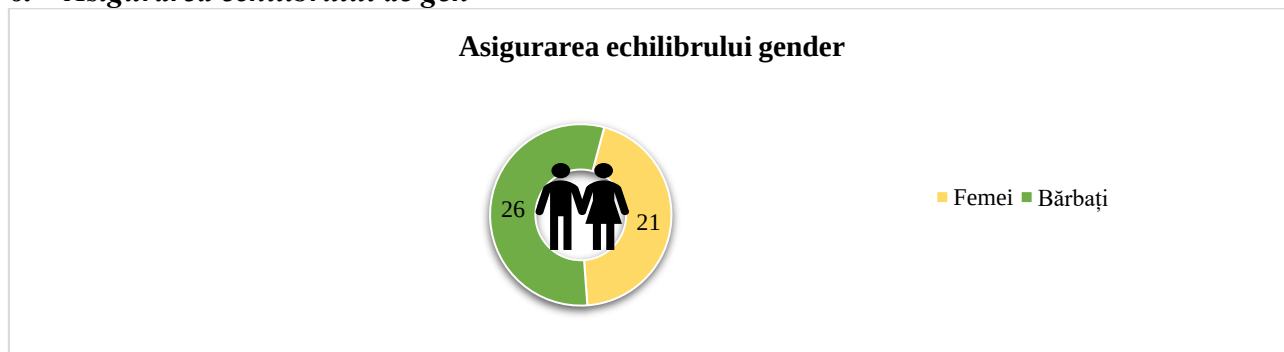
4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, „Media TV” nu a reflectat participanți la referendum.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, „Media TV” nu a reflectat subiecte electorale cu caracter conflictual.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 26 de bărbați și 21 de femei.

7. *Relevanța temelor abordate*

Subiectele electorale abordate de „Media TV” au fost relevante și au vizat procesul electoral: reflectarea opiniei alegătorilor în vox-populi și sondaje de opinii și informații generale de la CEC privind tehnica votării. De asemenea, „Media TV” a pus accent pe evenimente regionale importante pentru procesul electoral din raionul Cimișlia, ca de exemplu instruirea membrilor BESV din raion sau difuzarea unui vox-populi printre locuitorii orașului Cimișlia pentru a observa care sunt opiniile cetățenilor față de alegerile prezidențiale și referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024.

8. *Atitudine autor*

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali/participanții la referendum reflectați.

9. *Accesibilitate*

SMA a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate.

10. *Conformitatea cerințelor legale. Generic*

În perioada de raport, în programul de știri și actualități de la 18:00 din data de 05.10.2024, în cadrul serviciului de televiziune „Media TV” au fost difuzate rezultatele unui sondaj de opinii privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, elaborat de compania „CBS-AXA”, fiind omise următoarele informații: cine a comandat sondajul, metodologia și perioada efectuării sondajului, geografia, eșantionul și marja de eroare.

De asemenea, este de menționat faptul că, potrivit declarației privind reflectarea alegerilor, „Media TV” s-a angajat să difuzeze subiecte electorale în programele de știri și actualități sâmbăta și duminica, la ora 18:00. Rezultatele controlului au atestat că „Media TV” nu a difuzat subiecte electorale în programele de știri și actualități din data de 06.10.2024 (duminică), omisiunea constituind o încălcare a Declarației privind reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024, aprobată de CA.

II. Concluzii

Este de specificat faptul că în comparație cu perioada de control precedentă, 20-29.09.2024, în care au fost difuzate 38 de subiecte cu caracter electoral, în perioada de raportare „Media TV” a difuzat difuzate 7 subiecte electorale, acestea fiind concentrate doar în ziua de sâmbătă (05.10.2024) a săptămânii.

La capitolul reflectării concurenților electorali, în săptămâna curentă au fost doar nominalizați concurenții pentru alegerile prezidențiale, fără să fie mediatizate evenimente electorale. Timpul acordat concurenților s-a acumulat, preponderent, din vox-populi în care localnicii din orașul Cimișlia au relevat despre sursele din care se informează pentru alegerile prezidențiale din 20 octombrie.

În cazul reflectării participanților la referendumul republican constituțional, comparativ cu săptămâna precedentă, SMA nu a oferit timp de reflectare participanților la referendum, dar a organizat un sondaj de opinii în rândul locuitorilor orașului Cimișlia pentru a afla ce vector de dezvoltare externă preferă cetățenii de rând.

La compartimentul relevanței temelor abordate, putem specifica că în perioada de raport „Media TV” a acordat atenție subiectelor electorale de importanță regională pentru raionul Cimișlia, fiind mediatizată și opinia oamenilor din or. Cimișlia cu privire la oportunitatea desfășurării scrutinului prezidențial și a referendumului republican constituțional în aceeași zi.

În perioada de control, „Media TV”, a difuzat un sondaj de opinii privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, elaborat de compania „CBS-AXA”, prezentând incomplet datele sondajului, fiind omise următoarele informații: cine a comandat sondajul, metodologia și perioada efectuării sondajului, geografia, eșantionul și marja de eroare, în acest context fiind relevante prevederile pct. 48 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1137/2023, care statuează următoarele: „În perioada electorală FSM, în cazul în care reflectă rezultatele sondajelor de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor, prezintă suplimentar în mod obligator următoarea informație: 1) cine a comandat, cine a realizat și, dacă se cunoaște, cine a plătit sondajul; 2) metodologia utilizată și perioada în care a fost efectuat sondajul; 3) geografia sondajului, dimensiunea eșantionului (numărul de respondenți) și marja de eroare; 4) autorizarea sau lipsa autorizării sondajului de către CEC.”.

Totodată, este de menționat că, potrivit declarației privind reflectarea alegerilor aprobate de CA, „Media TV” s-a angajat să difuzeze subiecte electorale în programele de știri și actualități sâmbătă și duminică, la ora 18:00. Rezultatele controlului au atestat că „Media TV” nu a difuzat subiecte electorale în programele de știri și actualități pe 06.10.2024 (duminică), fiind relevante prevederile pct. 28 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor: „FSM reflectă alegerile în conformitate cu declarația privind politica editorială după aprobarea acesteia de către CA și după publicarea ei pe pagina web oficială a CA. Declarațiile se plasează, în termen de 24 de ore de la aprobare, pe pagina web oficială a CA.”.

Potrivit art. 90 alin. (1) din Codul electoral nr. 325 din 08.12.2022: „În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”.

16. „Axial TV”

Serviciul media audiovizual „Axial TV”, s-a angajat inițial, prin Declarația privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor, să difuzeze programe de știri și actualități cu caracter electoral (rubrici / grupaje informative, evidențiate cu genericul „Electorală 2024”).

În rezultatul controlului s-a constatat că în perioada de raport, serviciul media audiovizual „Axial TV” nu a difuzat programe de știri și actualități cu caracter electoral.

De asemenea, în rezultatul controlului, s-a constatat că serviciul media audiovizual „Axial TV”, în perioada de raport: 20 septembrie – 04 octombrie 2024, a difuzat, cumulativ, 2 emisiuni de promovare electorală, dintre care o emisiune de promovare electorală a vizat alegerile prezidențiale, iar o emisiune s-a referit la referendumul constituțional.

FSM	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație FSM
Axial TV	03.10	10.02.	PVE	R	fără devieri
	27.09	10.02.	A. Stoianoglo	P	fără devieri

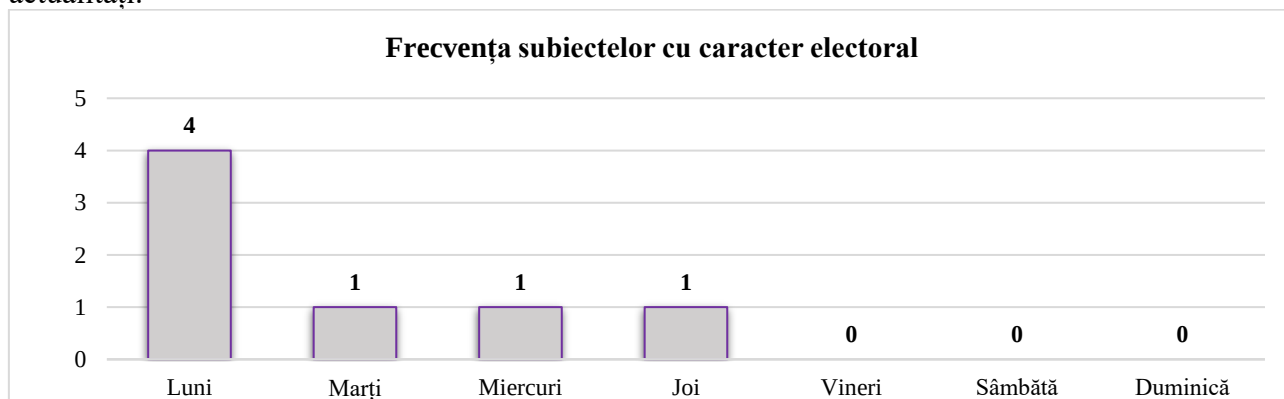
În cadrul ședinței CA din data de 04 octombrie 2024, membrii Consiliului au luat act de Notificarea cu privire la renunțarea la reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024, recepționată din partea furnizorului de servicii media „HONESTAS” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual „Axial TV”.

17. „TV Elita”

I. Program de știri și actualități

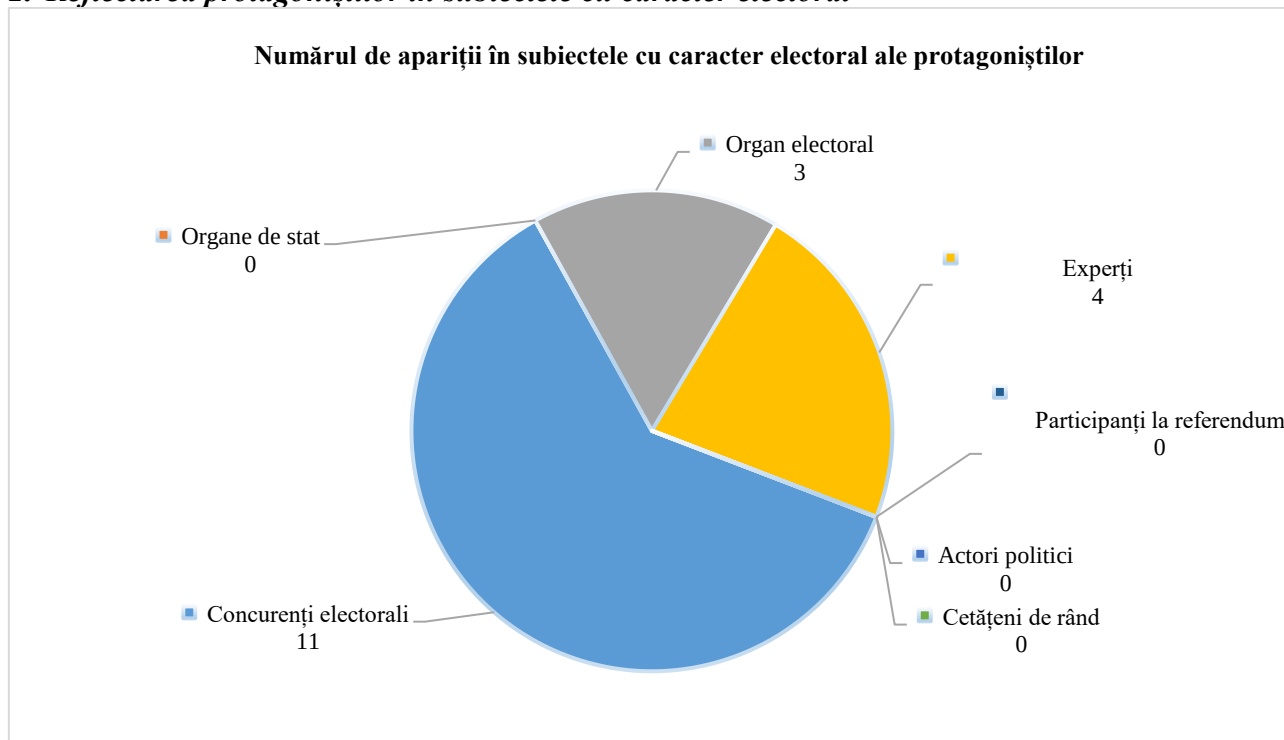
1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, „TV Elita” a difuzat, în programele de știri și actualități, 7 subiecte cu caracter electoral. Este de menționat că, toate știrile au fost în reluare, fiind difuzate în perioada anterioară 20-29 septembrie 2024. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 06 min. 52 sec., ceea ce constituie 3 % din durata totală a programelor de știri și actualități.

„TV Elita” a difuzat subiecte cu caracter electoral în 4 zile. SMA a avut o distribuție inegală a știrilor electorale difuzate în săptămâna respectivă. Cele mai multe subiecte cu caracter electoral au fost difuzate la data de 30 septembrie 2024.

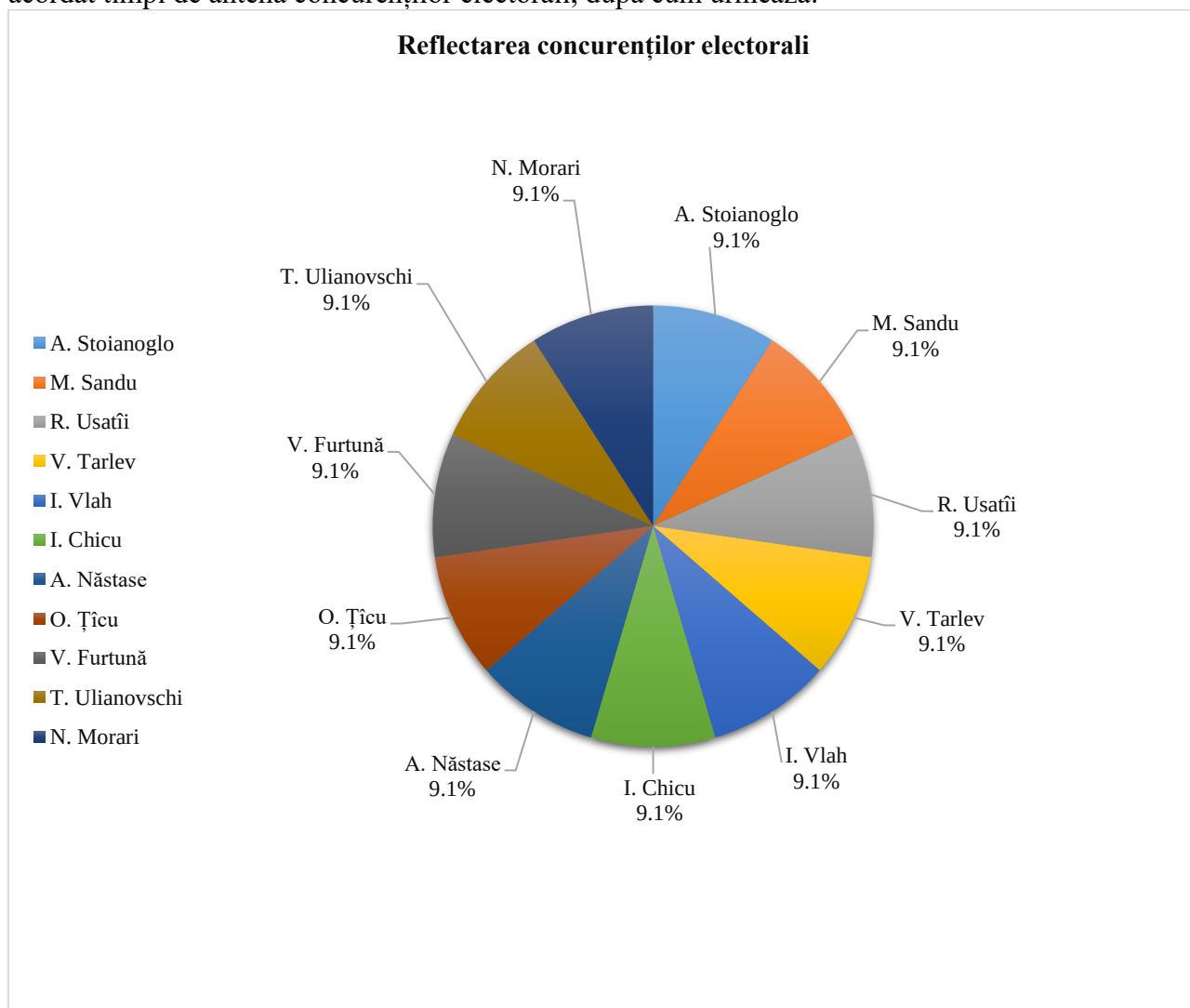
2. Reflectarea protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 3 categorii de protagoniști din 7. Astfel, cele mai multe prezențe în cadrul subiectelor cu caracter electoral le-au revenit concurenților electorali – 11 apariții, urmați de experți - cu 4 mențiuni și organul electoral (CEC) – cu 3 mențiuni. Totodată, organele de stat, actorii politici, participanții la referendum și cetățenii de rând nu s-au regăsit în buletinele de știri difuzate de „TV Elita”.

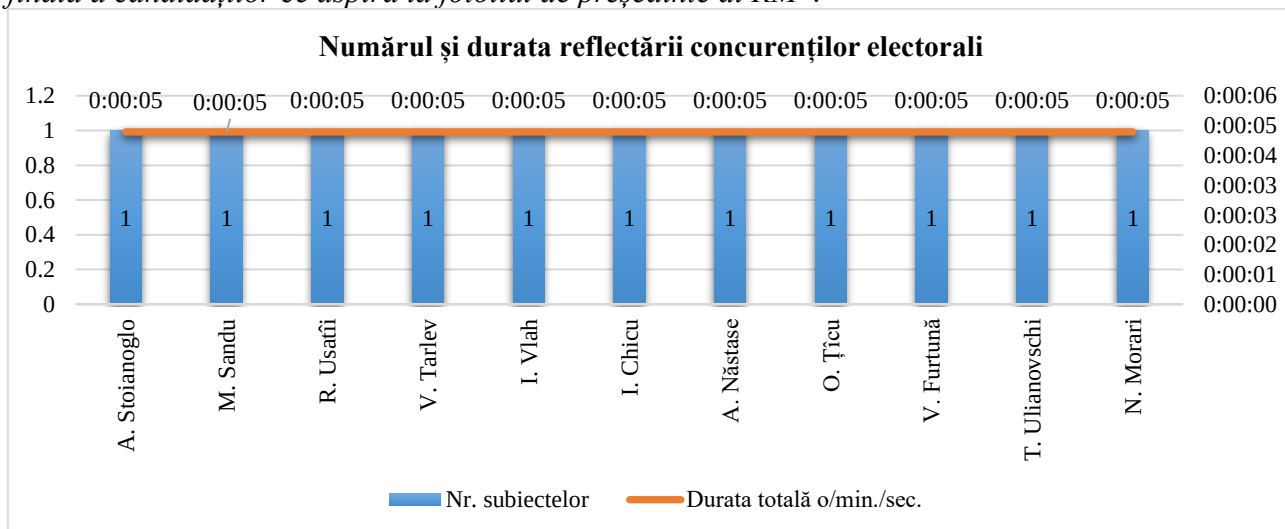
3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „TV Elita” a reflectat 11 concurenți electorali, iar timpii de antenă oferii acestora au fost repartizați echitabil. În fapt, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp de antenă concurenților electorali, după cum urmează:

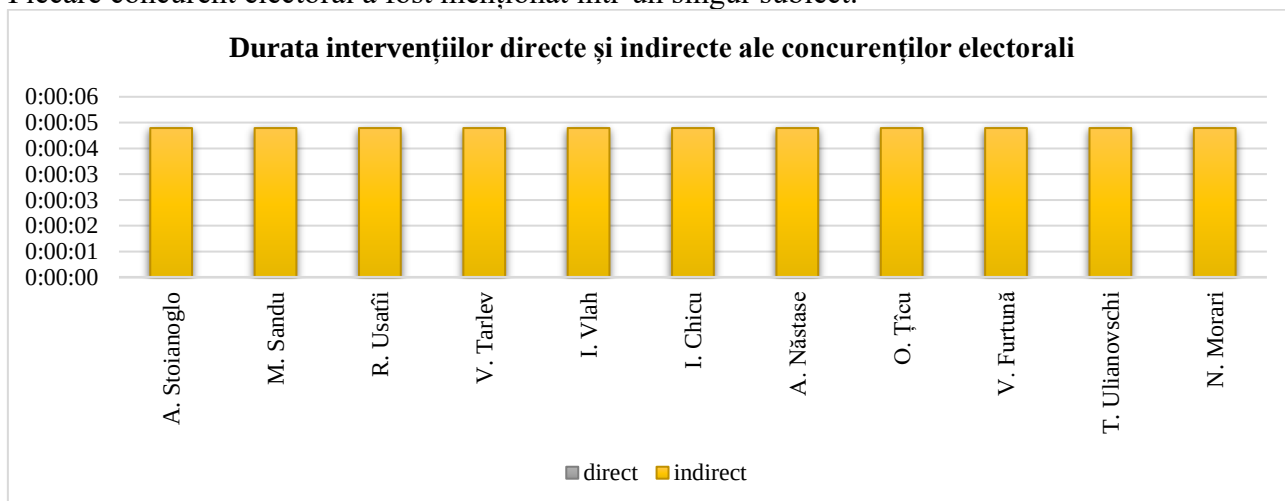

Nume concurent electoral	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	1	0:00:05
M. Sandu	1	0:00:05
R. Usatfi	1	0:00:05
V. Tarlev	1	0:00:05
I. Vlah	1	0:00:05
I. Chicu	1	0:00:05
A. Năstase	1	0:00:05
O. Țicu	1	0:00:05
V. Furtună	1	0:00:05
T. Ulianoschi	1	0:00:05
N. Morari	1	0:00:05
TOTAL		0:00:55

Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 55 sec.. Este de menționat că, toți concurenții electorali au fost menționați în cadrul unui singur subiect cu caracter electoral „*Lista finală a candidaților ce aspiră la fotoliul de președinte al RM*”.

Fiecare concurent electoral a fost menționat într-un singur subiect.

Cei 11 concurenți electorali au avut doar intervenții indirecte.

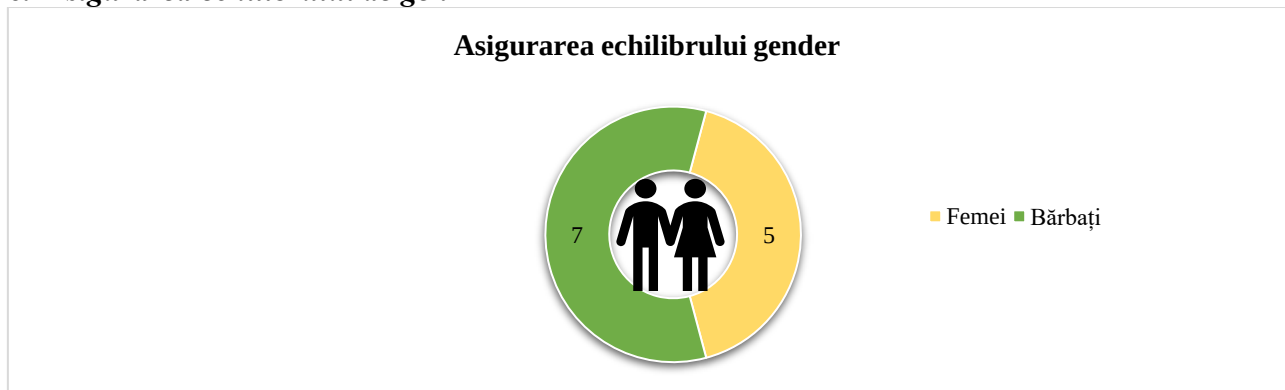
4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, „TV Elita” nu a reflectat participanții la referendum în cadrul buletinelor informative difuzate.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

Știrile difuzate de „TV Elita” au avut caracter neconflictual.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 5 femei și 7 bărbați.

7. Relevanța temelor abordate

Toate subiectele cu caracter electoral difuzate de „TV Elita” în perioada de raport au fost relevante și au vizat procesul electoral.

8. Atitudine autor

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali.

9. Accesibilitate

SMA a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin titrarea sincron a buletinelor de știri de la ora 21:00.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

Este de menționat că, în 4 cazuri, ora de difuzare a buletinului informativ la „TV Elita” nu a corespuns cu ora indicată în declarație, fiind atestate devieri a orei de difuzare de până la 19 minute.

Totodată, s-a constatat difuzarea unui subiect cu caracter electoral cu titlul *„Consiliul European s-a declarat îngrijorat de amestecul Rusiei în alegerile prezidențiale și Referendumului din RM”*. (difuzat în reluare în următoarele zile), dar care nu a fost încadrat în rubrica „Electorală 2024”.

II. Concluzii

În perioada de raport, „TV Elita” nu a oferit acces concurenților electorali și participanților la referendum în știrile cu caracter electoral, reflectând campania doar din perspectiva procesului electoral. Este de menționat că subiectele electorale, difuzate în perioada actuală, sunt știri care au fost difuzate în perioada anterioară.

Concurenții electorali au fost doar nominalizați într-un singur subiect, iar participanții la referendum nu au fost reflectați în buletine informative, situație constatată și în săptămâna anterioară controlului.

În raport cu activitatea serviciului „TV Elita” sunt aplicabile prevederile pct. 28 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1137 din 28.07.2023, dat fiind faptul că ora de difuzare a buletinului informativ în zilele de 30 septembrie, 1,3,4 și 6 octombrie nu a corespuns cu cea indicată în declarație, fiind astfel atestată o deviere a orei de difuzare de până la 19 minute.

Totodată, fiind consemnată neincluderea subiectului cu caracter electoral în rubrica „Electorală 20__” (difuzat în reluare de 3 ori), se constată relevanța prevederilor pct. 38 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media care prevede: *„În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală 20__”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final”*.

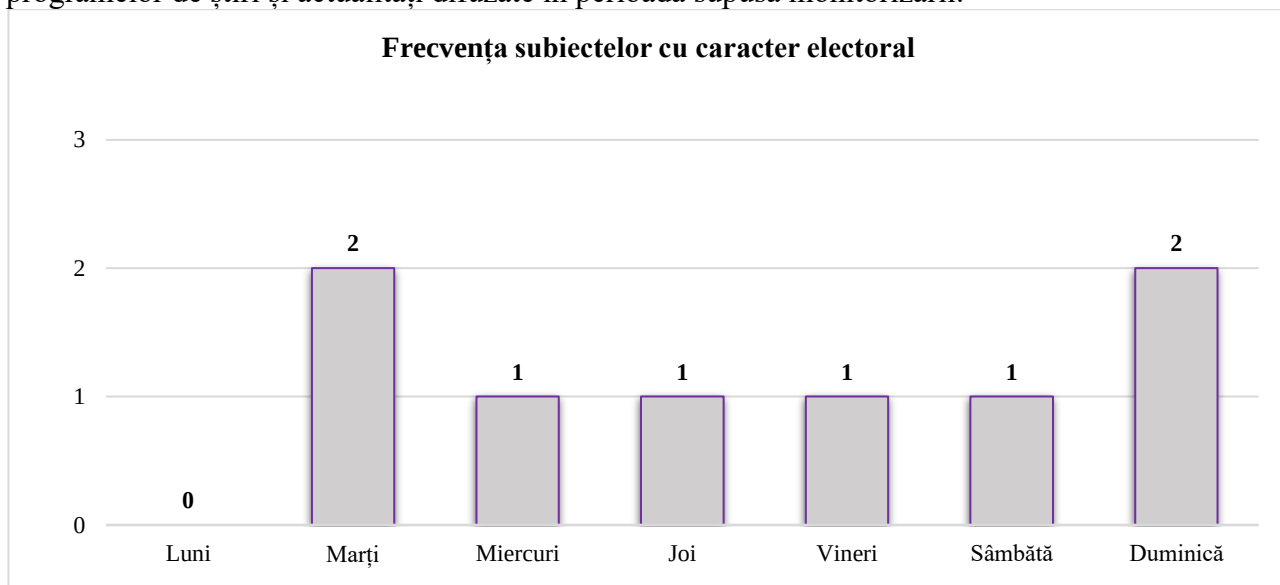
Potrivit prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral nr. 325 din 08.12.2022, care statuează următoarele: *„În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”*

18. „Studio-L”

I. Program de știri și actualități

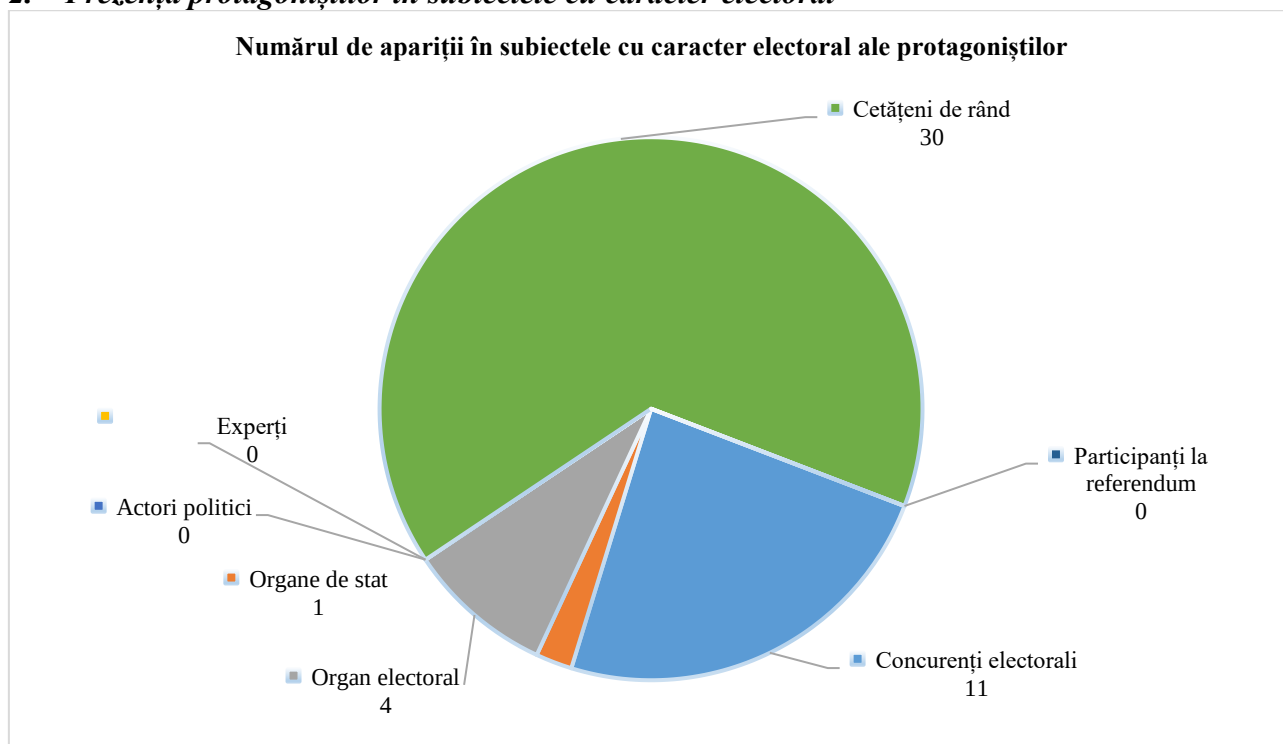
1. *Reflectarea campaniei electorale*

În perioada de control, serviciul media „Studio-L” a difuzat, în programul de știri și actualități „Știri”, de la ora 19:05, 8 subiecte cu caracter electoral, dintre care 3 în reluare. Volumul total alocat subiectelor cu caracter electoral a fost de 31 min. 22 sec., ceea ce constituie 11% din durata totală a programelor de știri și actualități difuzate în perioada supusă monitorizării.

„Studio-L” a difuzat știri cu caracter electoral în 6 zile din 7. Cele mai multe subiecte au fost difuzate în ziua de 01 și 06 octombrie.

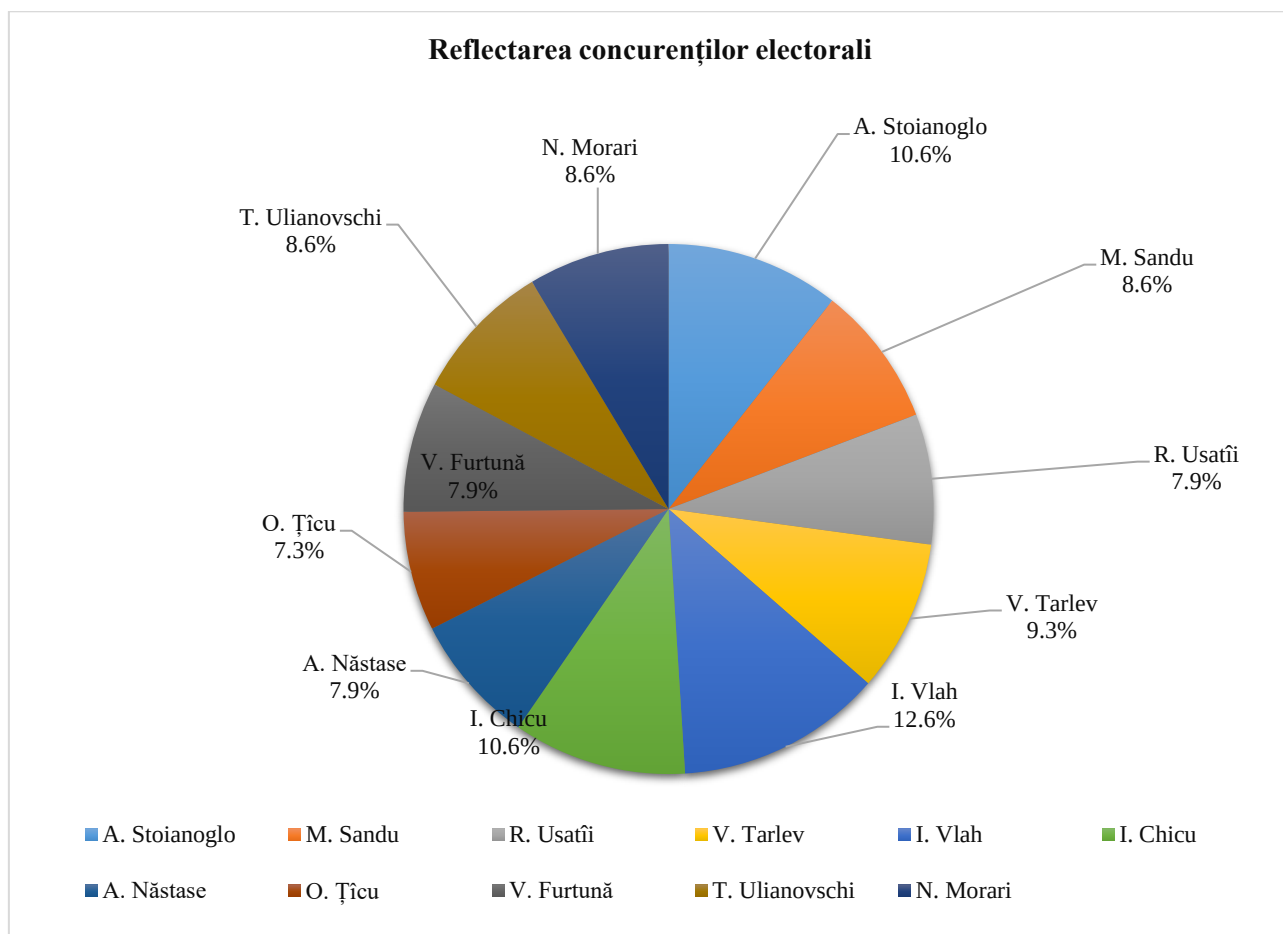
2. *Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral*

În cadrul subiectelor cu caracter electoral au fost reflectate 4 categorii de protagoniști: concurenți electorali, un organ electoral, organe de stat și cetățeni de rând. Actori politici, experți și participanți la referendum nu au fost reflectați.

3. Reflectarea concurenților electorali

În perioada de raport, „Studio-L” a reflectat 11 concurenți electorali, iar timpii de antenă oferiți acestora au fost repartizați echitabil. Astfel, în cadrul programelor de știri și actualități, SMA a acordat timp de antenă concurenților electorali, după cum urmează:

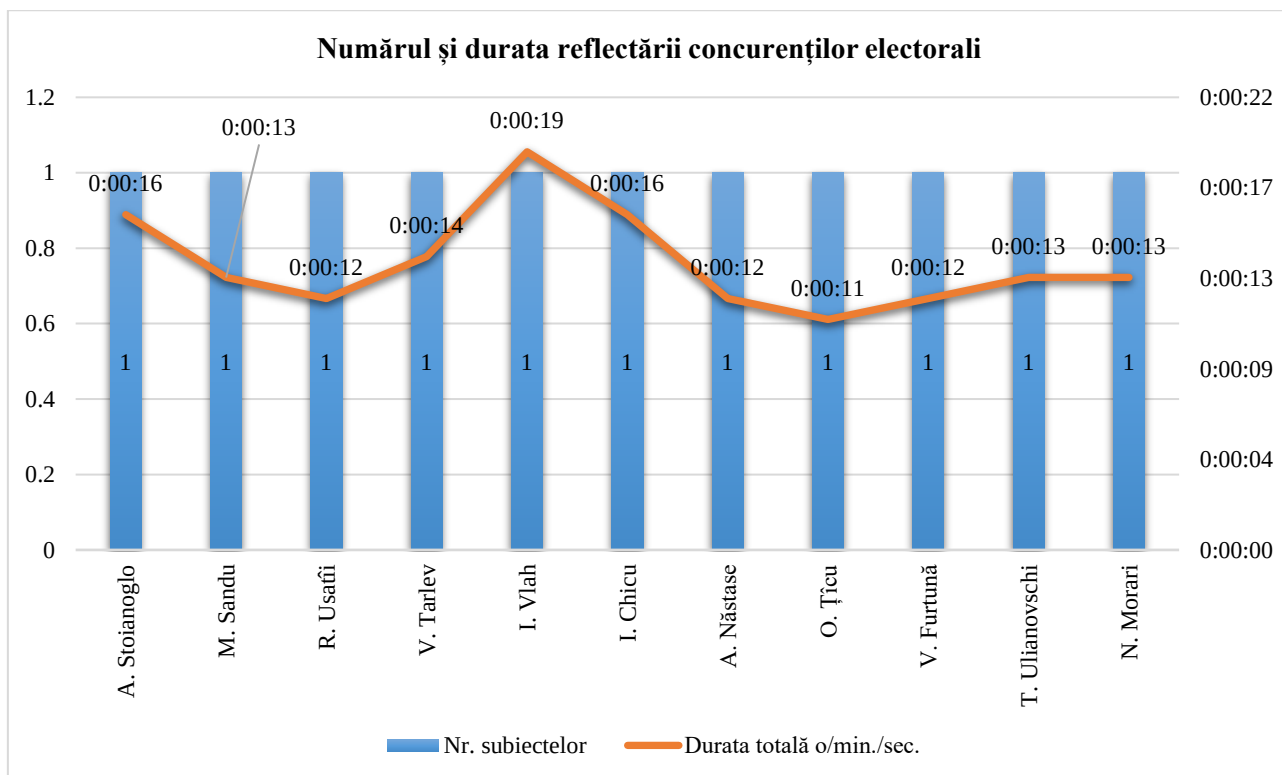

Nume concurent electoral	Nr. subiectelor	Durata totală o/min./sec.
A. Stoianoglo	1	0:00:16
M. Sandu	1	0:00:13
R. Usatîi	1	0:00:12
V. Tarlev	1	0:00:14
I. Vlah	1	0:00:19
I. Chicu	1	0:00:16
A. Năstase	1	0:00:12
O. Țicu	1	0:00:11
V. Furtună	1	0:00:12
T. Ulianoschi	1	0:00:13
N. Morari	1	0:00:13

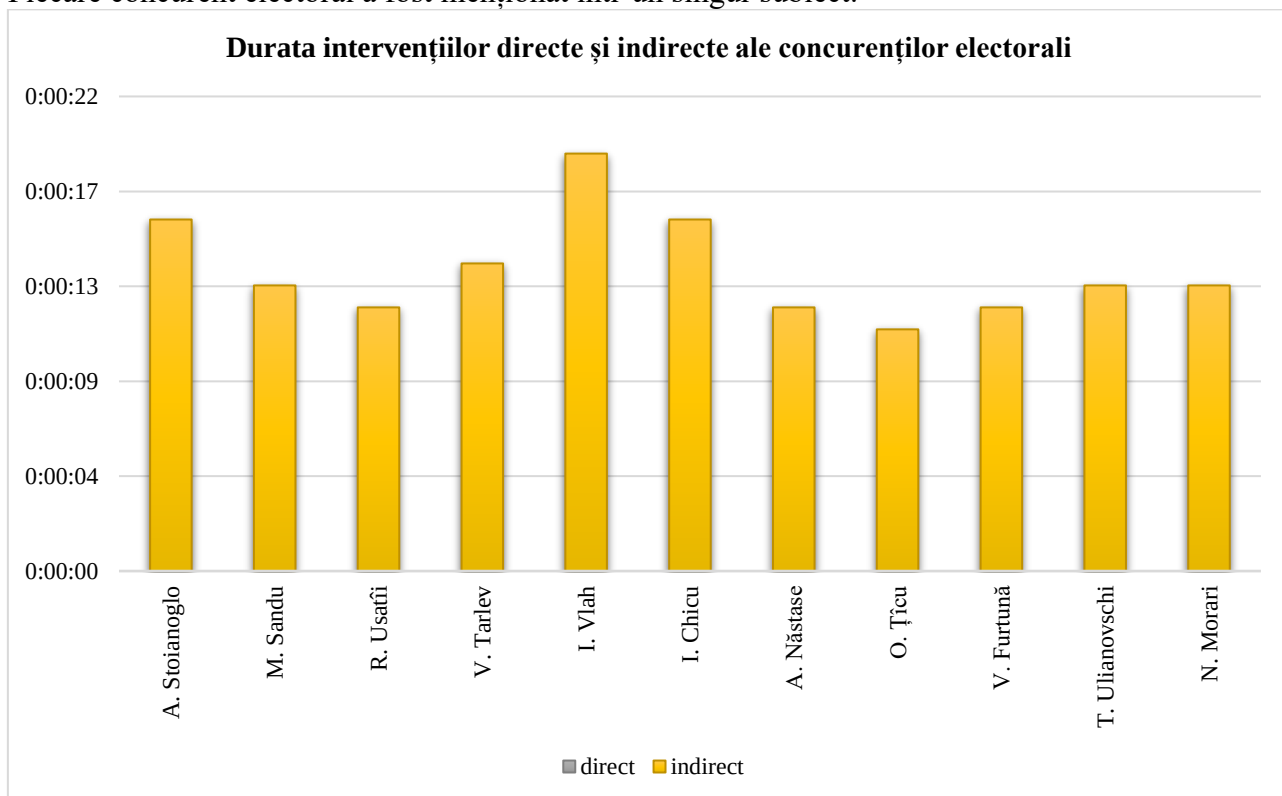
TOTAL

02:31

Volumul total de timp oferit concurenților electorali a fost de 02 min. 31 sec. Este de menționat că, toți concurenții electorali au avut timp de reflectare prin prisma expunerii programelor de campanie electorală.

Fiecare concurent electoral a fost menționat într-un singur subiect.

Cei 11 concurenți electorali au avut doar intervenții indirecte.

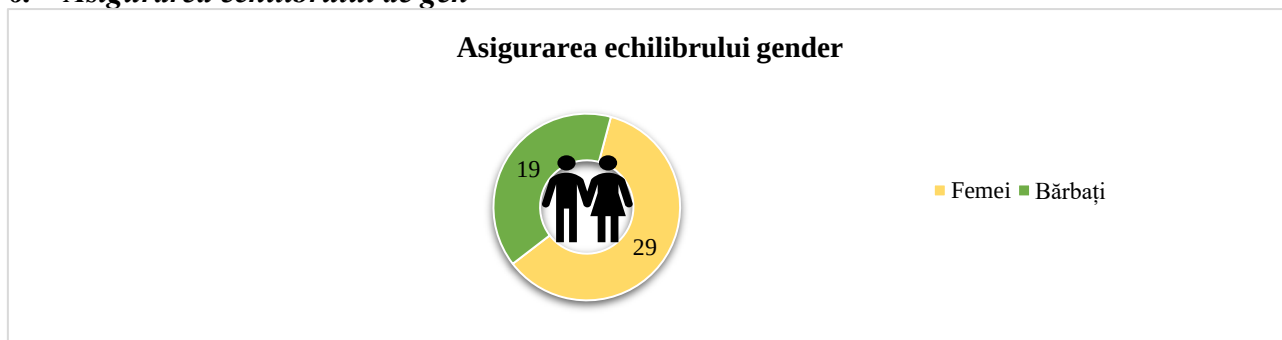
4. Reflectarea participanților la referendum

În perioada de raport, „Studio-L” nu a reflectat niciun participant la referendum.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, „Studio-L” nu a reflectat niciun subiect electoral conflictual.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Raportul gender atestă prezența a 19 bărbați și a 29 femei.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele abordate de „Studio-L” au fost relevante deoarece au vizat concurenții electorali, Vox populi referitor la opțiunea aleasă pentru referendum, informații de la CEC.

8. Atitudine autor

SMA a manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali reflectați.

9. Accesibilitate

„Studio-L” a respectat rigorile cu privire la asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de văz sau auz, prin rularea titrelor care au corespuns cu esența conținutului și imaginilor difuzate în subiectul de la data de 01.10.24.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

Niciunul din subiectele electorale difuzate de către serviciul media audiovizual de televiziune „Studio-L” nu a fost inclus în rubrica „Electorală-2024”, dată fiind lipsa acesteia.

II. Concluzii

În perioada 30.09-06.10, serviciul media „Studio-L” a reflectat concurenții electorali, omițând reflectarea participanților la referendum. În raport cu perioada precedentă de control a crescut numărul subiectelor electorale în buletinele de știri, de la 3 la 5. Se păstrează tendința difuzării în reluare a subiectelor electorale, ceea ce se reflectă în ponderea ca durată și apariții a concurenților electorali.

Subiectele electorale nu au fost incluse de SMA în rubrica specială „Electorală 2024”. În acest context sunt relevante prevederile pct. 38 din Regulamentul CEC, potrivit cărora: „În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală – 20_”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final”.

Conform art. 90 alin. (1) din Codul electoral: „În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală”.

19. „R Live TV”

În perioada de raport, serviciul media audiovizual „R Live TV” nu a difuzat programe de știri și actualități și nici dezbateri electorale.

Potrivit declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor din 20 octombrie 2024, „R Live TV” în perioada/campania electorală s-a angajat să difuzeze emisiuni de informare electorală, programe de promovare electorală, dezbateri electorale și publicitate electorală.

EMISIUNE DE PROMOVARE ELECTORALĂ

În perioada 20-26 septembrie 2024, „R Live TV” a difuzat o emisiune de promovare electorală pentru concurentul electoral A. Stoianoglo, inclusă în rubrica „*Emisiune de promovare electorală. Promovare prezidențiale.*” (26.09.2024, ora 21:01).

În perioada 27 septembrie – 04 octombrie 2024, „R Live TV” a difuzat 4 emisiuni de promovare electorală pentru alegerile prezidențiale și 2 pentru referendumul constituțional, după cum urmează:

SMA	Data	Ora	Concurenții	Prezidențiale/ Referendum	Prestație SMA
R Live TV	30.09	21:01	R. Usatîi	P	fără devieri
	02.10	21:00	T. Ulianovschi	P	fără devieri
		21:09	V. Tarlev	P	fără devieri
	03.10	21:00	I. Vlah	P	fără devieri
	30.09	21:06	PVE	R	fără devieri
	02.10	21:05	ALDE	R	fără devieri

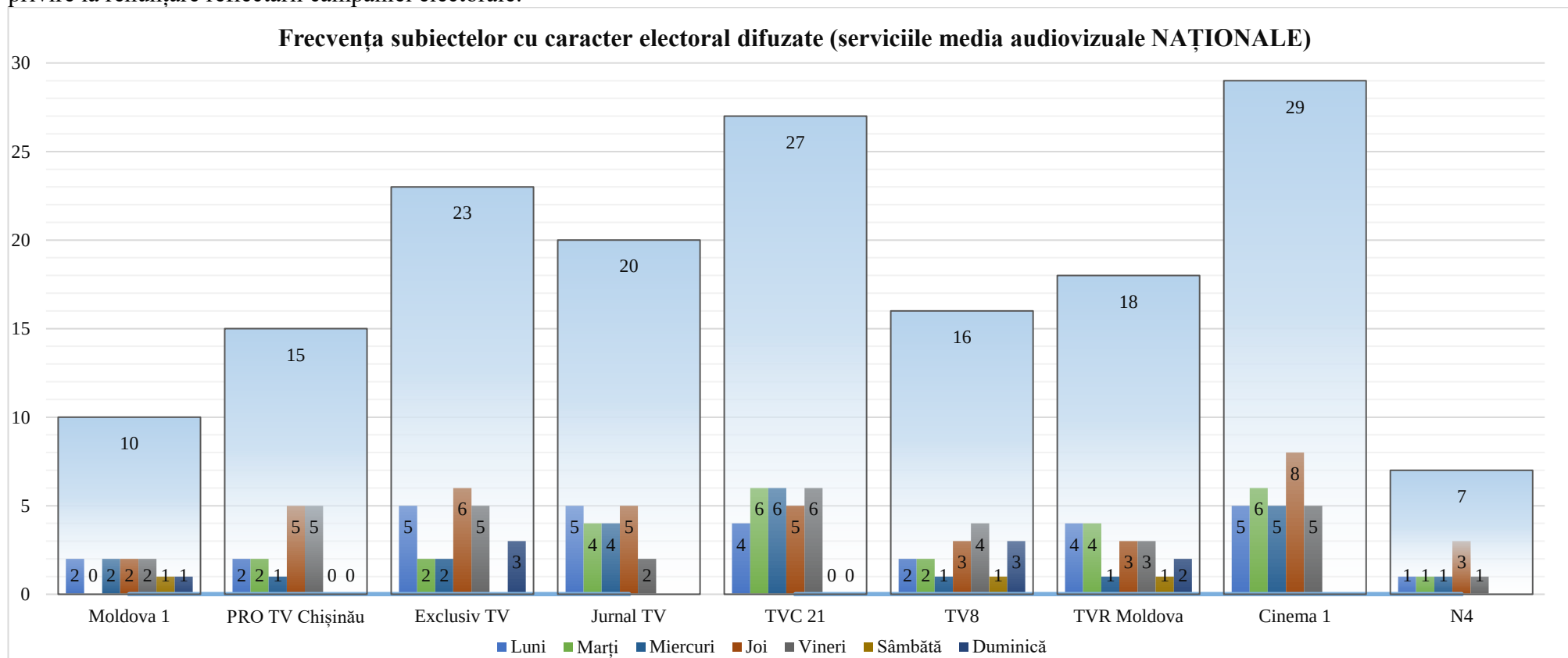
SINTEZA PRIVIND MODUL DE REFLECTARE A ALEGERILOR PREZIDENȚIALE ȘI A REFERENDUMULUI REPUBLICAN CONSTITUȚIONAL DIN 20 OCTOMBRIE 2024

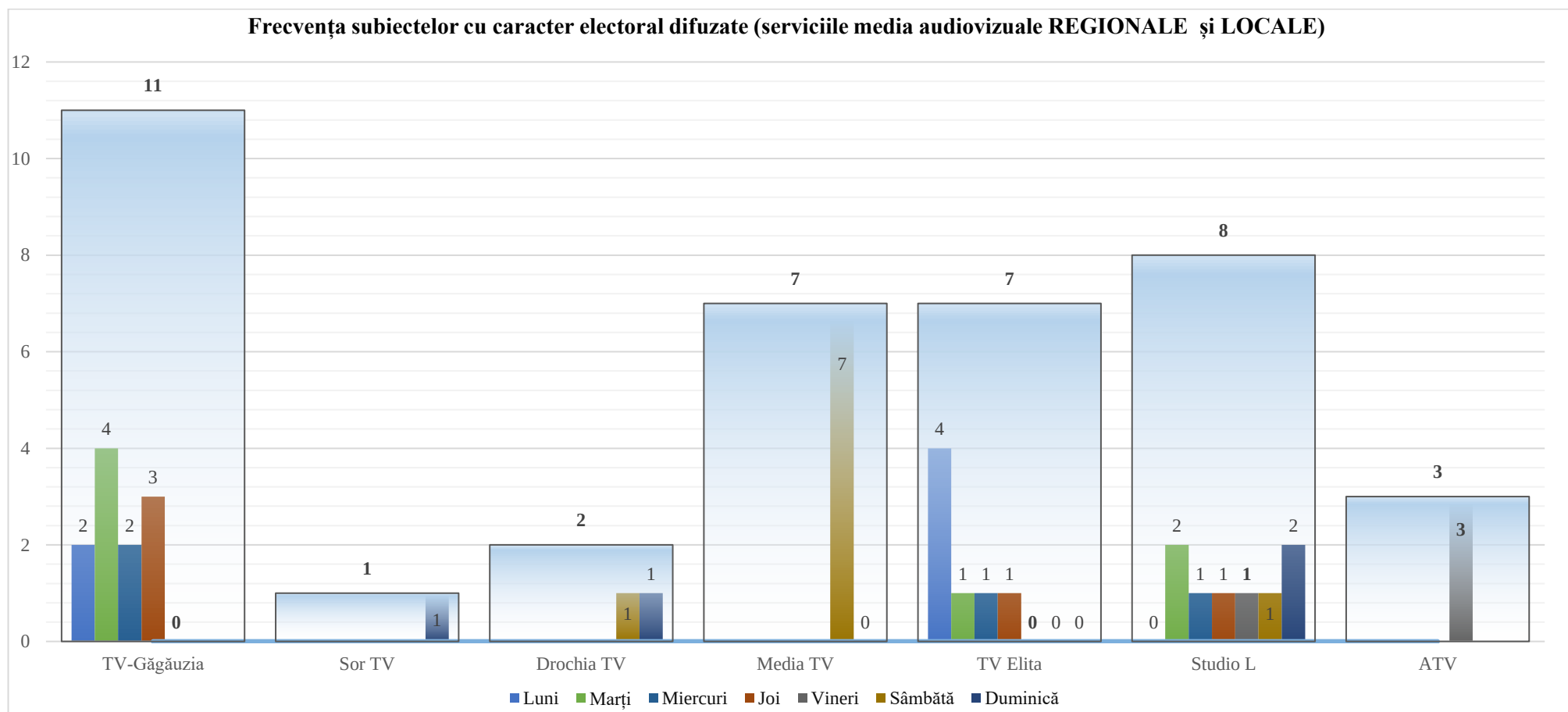
I. Programele de știri și actualități

1. Reflectarea campaniei electorale

În perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, au fost supuse controlului 19 servicii media audiovizuale (în continuare – *SMA*), care au difuzat, în programele de știri și actualități, **204** subiecte cu caracter electoral, cu 166 de subiecte mai puțin decât în perioada anterioară, sau de 1,8 ori mai puține subiecte difuzate. Totodată este de menționat că, perioada actuală de monitorizare a fost mai scurtă (7 zile față de 10 zile). Volumul total alocat materialelor electorale difuzate de SMA monitorizate a fost de **07 ore 44 minute 31 secunde**, ceea ce constituie aproximativ **11 %** din durata totală a buletinelor informative difuzate. În perioada anterioară, volumul total de timp alocat subiectelor electorale a constituit 11 ore 00 minute 29 secunde.

Este de menționat că, „R Live TV” și „Canal Regional” au declarat că nu vor difuza programe de știri și actualități. Ca urmare a controlului, s-a atestat că aceste 2 SMA nu au avut buletine informative. Cu referire la „Axial TV” este de menționat că, la 04 octombrie 2024, SMA a depus la CA o notificarea cu privire la renunțare reflectării campaniei electorale.

Toate SMA au difuzat subiecte cu caracter electoral în perioada de raport. Excepție este „Axial TV” care nu a difuzat buletine informative. Cele mai multe materiale electorale au fost difuzate de „Cinema 1” – 29 de subiecte (14,2 %), urmat de „TVC 21” cu 27 de subiecte (13,2 %). Cele mai puține subiecte electorale au fost difuzate de „ATV” – 3 subiecte (1,5 %), „Drochia TV” – 2 subiecte (1 %) și „SOR-TV” – 1 subiect (0,5 %).

Cel mai mare spațiu subiectelor cu caracter electoral a fost alocat de „Exclusiv TV” – **01 oră 12 min. 09 sec.**, ceea ce reprezintă o pondere de **15,5 %** din durata totală a subiectelor electorale difuzate de toate SMA supuse controlului. În perioada anterioară, „PRO TV Chișinău” a acordat cel mai mare spațiu subiectelor cu caracter electorale, 1 oră 24 minute și 29 secunde.

7 SMA au avut o repartitie uniformă a subiectelor electorale difuzate în fiecare zi a săptămânii, acestea fiind următoarele: „Moldova 1”, „Exclusiv TV”, „Jurnal TV”, „TV8”, „TVR Moldova”, „Cinema 1” și „N4”.

9 SMA au repartizat neuniform știrile electorale. Acestea sunt: „TV-Găgăuzia”, „PRO TV Chișinău”, „TVC 21”, „SOR-TV”, „Drochia TV”, „Media TV”, „TV Elita”, „Studio-L” și „ATV”.

2 SMA - „TV8”, „TVR Moldova”, au difuzat subiecte cu caracter electoral în toate cele 7 zile monitorizate.

3 SMA au difuzat știri electorale în 6 zile. Acestea sunt: „Moldova 1”, „Exclusiv TV” și „Studio-L”.

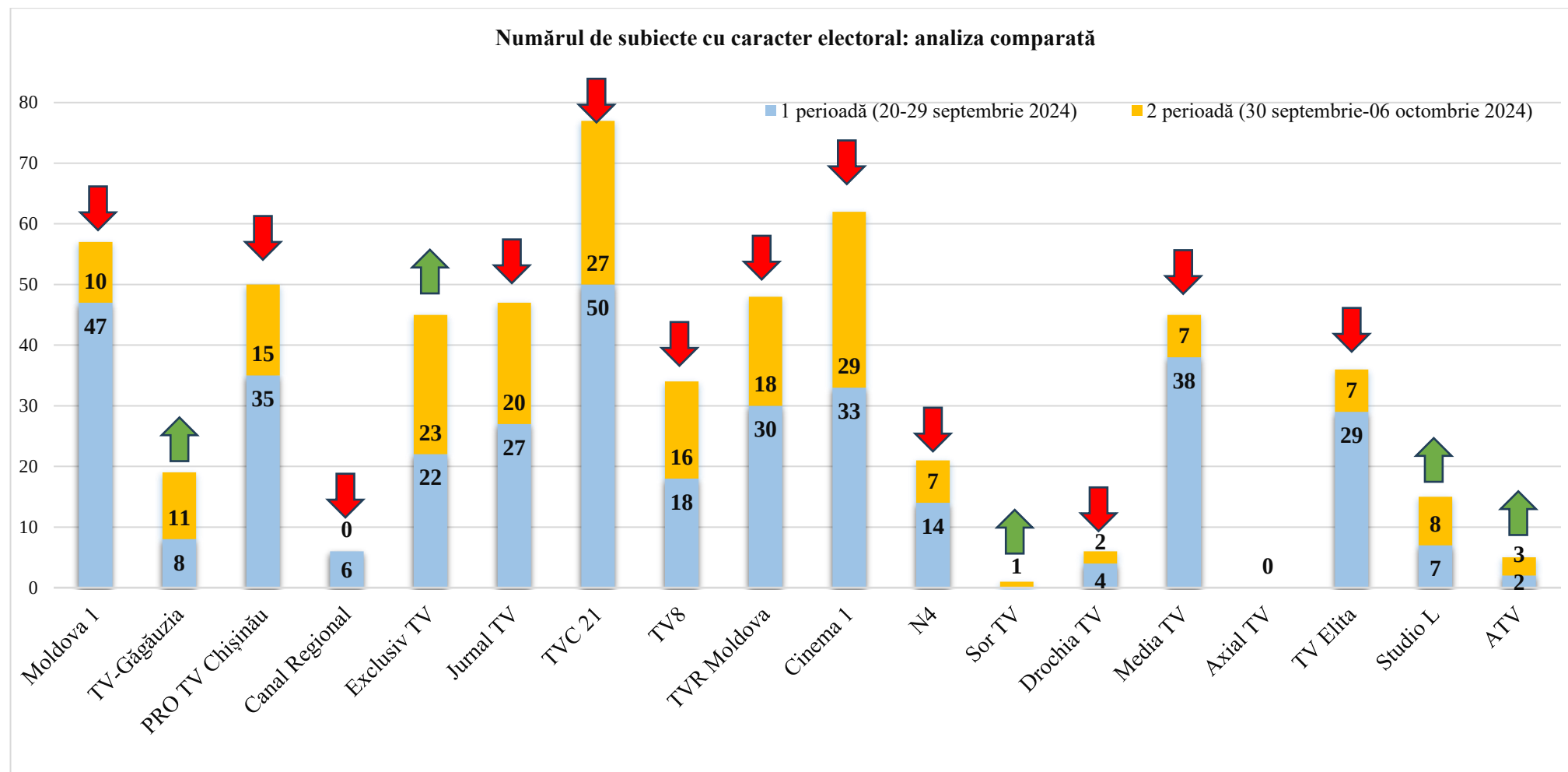
5 SMA au reflectat campania difuzând știri cu caracter electoral în 5 zile. Acestea sunt: „PRO TV Chișinău”, „Jurnal TV”, „TVC 21”, „Cinema 1” și „N4”.

2 SMA – „TV-Găgăuzia” și „TV Elita” au prezentat materiale electorale în 4 zile.

1 SMA, și anume „Drochia TV” a reflectat campanie electorală în 2 zile.

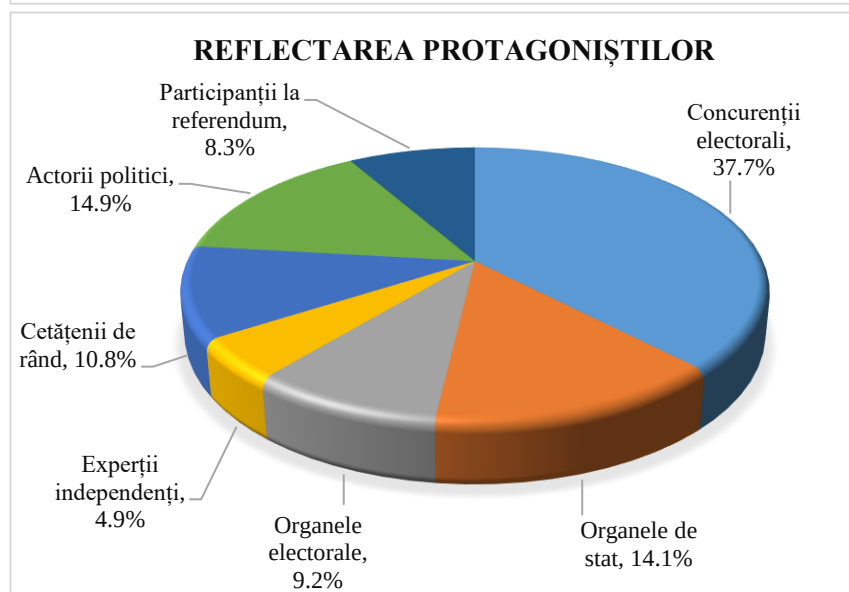
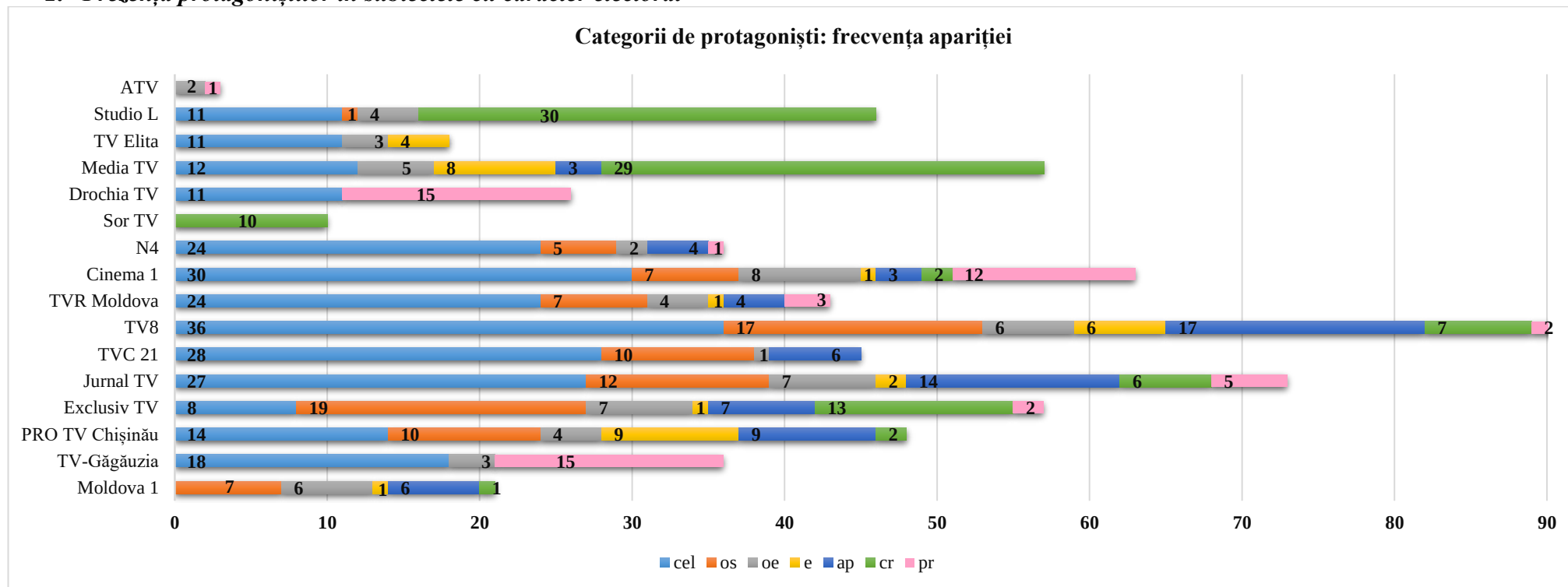
3 SMA, inclusiv „SOR-TV”, „Media TV” și „ATV” au informat publicul difuzând subiecte electorale într-o singură zi.

În perioada 30 septembrie – 04 octombrie, „Axial TV” nu a difuzat buletine informative, situație atestată și în perioada anterioară.

Analiza comparată a numărului de subiecte cu caracter electoral difuzate în cele 2 perioade de monitorizare, ne indică faptul că în cazul a 12 SMA s-a evidențiat o tendință de scădere a numărului de știri și reportaje cu tematică electorală, în timp ce la alte 5 SMA s-a observat o creștere a acestora.

2. Prezența protagoniștilor în subiectele cu caracter electoral

Protagoniștii cu cele mai multe prezențe în subiectele cu caracter electoral au fost concurenții electorali – 37,7 %, urmați de actorii politici – 14,9 %. Cele mai puține apariții le-au revenit participanților la referendum – 8,3% și experților – 4,9%. În perioada anterioară, concurenții electorali au avut o pondere de 40,6 %, iar participanții la referendum – de 5,5 %.

4 SMA au asigurat într-o anumită măsură pluralismul și diversitatea opiniilor în știri, mediatizând toate cele 7 categorii de protagoniști. Acestea sunt: „Exclusiv TV”, „Jurnal TV”, „TV8” și „Cinema 1”.

1 SMA, și anume „TVR Moldova”, a reflectat 6 categorii de protagoniști.

În cazul a 3 SMA - „Moldova 1”, „N4” și „Media TV” s-a constatat prezența a 5 categorii de protagoniști în buletinele informative.

4 categorii de protagoniști au fost prezenți în știrile difuzate de „TVC 21” și „Studio-L”, iar „TV-Găgăuzia” și „TV Elita” au asigurat prezența a 3 categorii de protagoniști.

La polul opus se află 2 SMA care au asigurat prezența a 2 categorii de protagoniști, și anume „Drochia TV” (concurenții electorali și participanții la referendum) și „ATV” (organele electorale și participanții la referendum).

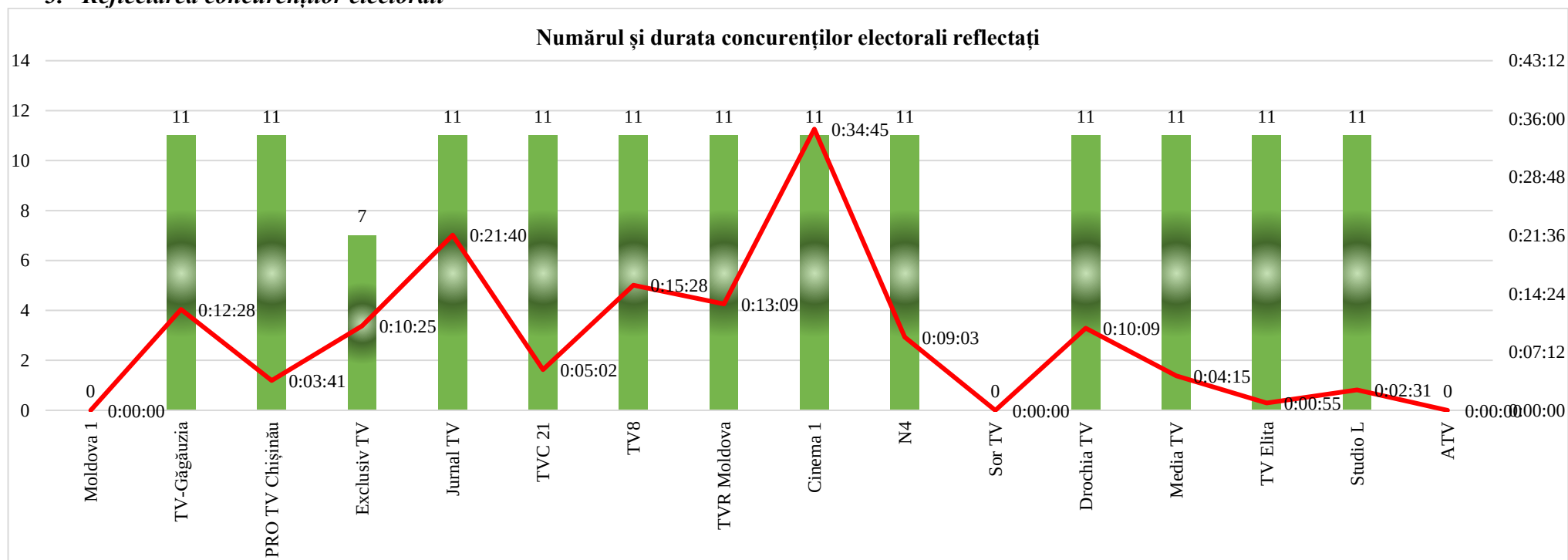
Cele mai multe mențiuni ale concurenților electorali au fost prezentate de „TV8” (36 de apariții), urmat de „Cinema 1” (30 de apariții), iar cele mai puține apariții ale concurenților electorali s-au atestat la „Exclusiv TV” (8 apariții).

3 SMA, inclusiv „Moldova 1”, „SOR-TV” și „ATV” nu au avut ca protagoniști concurenții electorali.

Participanții la referendum au acumulat cele mai multe prezențe la „TV-Găgăuzia” și „Drochia TV”, fiecare SMA cu câte 15 apariții, iar cele mai puține apariții au fost înregistrate la „N4” și „ATV” – fiecare cu câte 1 apariție a participanților la referendum în știri.

7 SMA nu au avut ca protagoniști participanții la referendum. Aceste SMA sunt: „Moldova 1”, „PRO TV Chișinău”, „TVC 21”, „Media TV”, „TV Elita” și „Studio-L”.

3. Reflectarea concurenților electorali

12 SMA au reflectat toți cei 11 concurenții electorali înscrși în cursa electorală. Aceste SMA sunt: „TV-Găgăuzia”, „PRO TV Chișinău”, „Jurnal TV”, „TVC 21”, „TV8”, „TVR Moldova”, „Cinema 1”, „N4”, „Drochia TV”, „Media TV”, „TV Elita” și „Studio-L”. „Exclusiv TV” a reflectat activitatea a 7 concurenți electorali, iar 3 SMA - „Moldova 1”, „SOR-TV” și „ARV” nu au mediatizat niciun concurent electoral.

Toate SMA au reflectat activitățile de campanie ale concurenților electorali, cu prezența directă sau indirectă a acestora, cu excepția „TV Elita” care doar a menționat concurenții electorali.

Ca durată, „Cinema 1” a alocat cel mai mult timp de reflectare a concurenților electorali - 34 minute 45 secunde, urmat de „Jurnal TV” – cu 21 minute 40 secunde, iar cel mai puțin timp a fost acordat de „TV Elita” – aproximativ 1 minut. În perioada anterioară, „PRO TV Chișinău” a fost cel care a alocat cel mai mare spațiu concurenților electorali – 35 minute 00 secunde, iar în perioada actuală, „PRO TV Chișinău” a alocat 03 minute 41 secunde, aproximativ de 10 ori mai puțin.

Frecvența aparițiilor concurenților electorali în perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024

Concurenti electorali	Moldova 1	TV- Găgăuzia	PRO TV Chișinău	Exclusiv TV	Jurnal TV	TVC 21	TV8	TVR Moldova	Cinema 1	N4	Sor TV	Drochia TV	Media TV	TV Elita	Studio L	ATV
A. Stoianoglo	-	1	1	1	2	3	5	3	2	3	-	1	1	1	1	-
M. Sandu	-	1	2	1	2	6	4	3	5	2	-	1	1	1	1	-
R. Usatîi	-	1	1	-	2	1	4	2	2	1	-	1	1	1	1	-
V. Tarlev	-	1	1	1	4	3	2	3	2	2	-	1	2	1	1	-
I. Vlah	-	2	1	1	2	1	4	3	3	2	-	1	1	1	1	-
I. Chicu	-	2	2	-	2	1	2	2	2	2	-	1	1	1	1	-
A. Năstase	-	2	1	-	2	3	2	2	3	3	-	1	1	1	1	-
O. Țicu	-	2	1	1	2	3	3	1	3	2	-	1	1	1	1	-
V. Furtună	-	2	2	2	5	3	5	2	2	2	-	1	1	1	1	-
T. Ulianovschi	-	2	1	1	2	3	3	2	3	1	-	1	1	1	1	-
N. Morari	-	2	1	-	2	1	2	1	3	4	-	1	1	1	1	-

Cu referire la prezența concurenților electorali în calitate de protagoniști în știri este de menționat că, concurenții electorali au acumulat în total **254** de prezențe în cadrul subiectelor cu caracter electoral difuzate în buletinele informative de SMA supuse controlului, cu 244 mai puține prezențe decât în perioada anterioară. Ca frecvență, cei mai reflectați concurenți electorali în perioada de raport a fost M. Sandu – cu 11,8% și V. Furtună – cu 11,4 %, fiind urmate de A. Stoianoglo – 9,8 %. Cel mai puțin a fost reflectat R. Usatîi – cu 7,1 %.

Cu referire la durata reflectării concurenților electorali în cadrul programelor informative, aceasta a fost repartizată pe SMA după cum urmează în tabelul de mai jos:

Durata totală a reflectării concurenților electorali în perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, [oră:minute:secunde]

Concurenți electorali	Moldova 1	TV-Găgăuzia	PRO TV Chișinău	Exclusiv TV	Jurnal TV	TVC 21	TV8	TVR Moldova	Cinema 1	N4	Sor TV	Drochia TV	Media TV	TV Elita	Studio L	ATV
A. Stoianoglo	-	0:00:05	0:00:15	0:01:42	0:01:25	0:00:32	0:04:23	0:01:54	0:03:43	0:01:14	-	0:00:53	0:00:45	0:00:05	0:00:16	-
M. Sandu	-	0:00:05	0:00:30	0:01:18	0:01:34	0:01:02	0:01:16	0:01:28	0:09:37	0:00:42	-	0:01:07	0:01:05	0:00:05	0:00:13	-
R. Usatîi	-	0:00:05	0:00:33	-	0:01:00	0:00:05	0:01:08	0:00:43	0:01:47	0:00:05	-	0:00:48	0:00:25	0:00:05	0:00:12	-
V. Tarlev	-	0:00:05	0:00:20	0:01:14	0:02:27	0:00:57	0:00:15	0:00:51	0:01:52	0:00:27	-	0:01:11	0:00:25	0:00:05	0:00:14	-
I. Vlah	-	0:01:47	0:00:08	0:01:57	0:02:31	0:00:05	0:02:18	0:01:34	0:02:39	0:00:41	-	0:01:13	0:00:25	0:00:05	0:00:19	-
I. Chicu	-	0:01:47	0:00:20	-	0:00:57	0:00:05	0:00:10	0:00:54	0:01:29	0:00:57	-	0:00:53	0:00:10	0:00:05	0:00:16	-
A. Năstase	-	0:01:44	0:00:14	-	0:01:06	0:00:33	0:00:10	0:01:29	0:03:29	0:01:54	-	0:00:55	0:00:05	0:00:05	0:00:12	-
O. Țicu	-	0:01:42	0:00:15	0:01:30	0:02:57	0:00:31	0:00:48	0:00:35	0:03:11	0:00:32	-	0:00:58	0:00:20	0:00:05	0:00:11	-
V. Furtună	-	0:01:40	0:00:30	0:00:39	0:04:08	0:00:32	0:04:00	0:01:47	0:01:05	0:00:54	-	0:00:45	0:00:15	0:00:05	0:00:12	-
T. Ulianovschi	-	0:01:45	0:00:21	0:02:05	0:02:37	0:00:35	0:00:50	0:01:26	0:02:56	0:00:05	-	0:00:37	0:00:10	0:00:05	0:00:13	-
N. Morari	-	0:01:43	0:00:15	-	0:00:58	0:00:05	0:00:10	0:00:28	0:02:57	0:01:32	-	0:00:49	0:00:10	0:00:05	0:00:13	-

În fapt, în perioada de control, volumul total de timp oferit celor 11 concurenți electorali înscrși în cursa pentru alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024 a fost de **02 ore 23 minute 31 secunde**, ceea ce reprezintă o pondere de **30,9 %**, din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate. În perioada anterioară, volumul de timp oferit concurenților electorali a fost de 03 ore 26 minute și 08 secunde, sau 31,2 %.

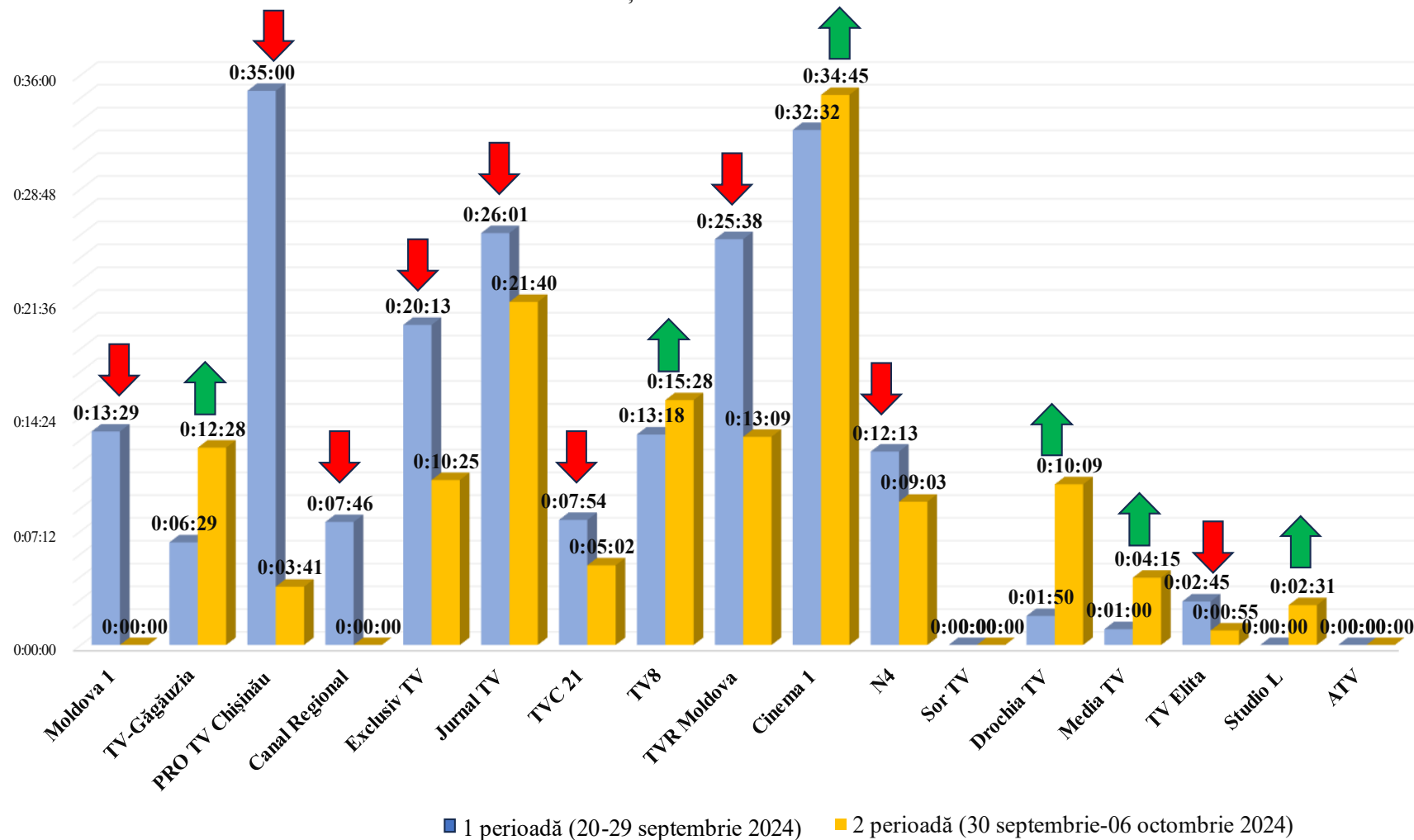
Ca durată de reflectare, cel mai mediatizat concurent electoral a fost M. Sandu cu o durată cumulată de 20 minute 02 secunde (14 %), urmată de A. Stoianoglo – cu 26 minute 21 secunde (12,8%). Concurentul electoral cu cel mai mic timp de reflectare a fost R. Usatîi – cu 06 minute 56 secunde (4,8%), aproximativ de 3 ori mai puțin decât cel mai reflectat concurent electoral.

„Cinema 1” a reflectat cel mai mult concurenții electorali, alocând un timp de 34 de minute și 45 de secunde (24,2 %). În perioada anterioară, „PRO TV Chișinău” a fost cel care a alocat concurenților electorali cel mai mare timp – 35 minute.

Un dezechilibru se atestă în cazul a 6 SMA – „Exclusiv TV”, „Jurnal TV”, „TVC 21”, „TV8”, „Cinema 1”, „N4”. Astfel s-a constatat că în ceea ce privește timpul acordat concurenților electorali, aceștia nu au beneficiat de aceeași mediatizare în cadrul celor 6 SMA, în condițiile în care unii concurenți electorali au avut la dispoziție un interval de timp mai mare de reflectare decât alții. Exemplificăm:

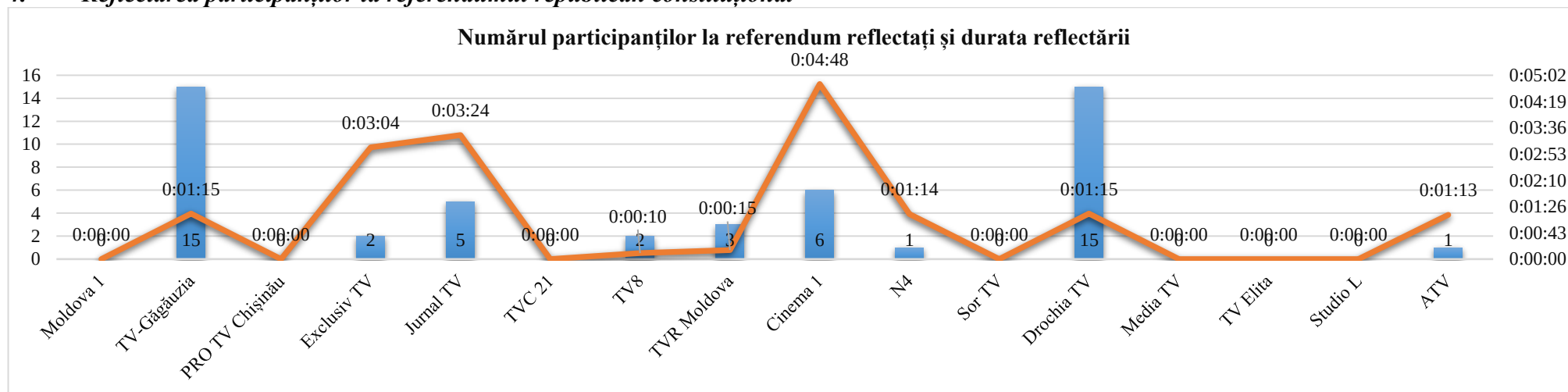
- „Exclusiv TV” (T. Ulianovschi – 02 min. 05 sec., iar V. Furtună – 35 secunde);
- „Jurnal TV” (V. Furtună – 04 min. 08 sec., iar N. Morari – 58 sec.);
- „TVC 21” (M. Sandu – 01 min. 02 sec., iar R. Usatîi, I. Chicu, I. Vlah și N. Morari – fiecare cu câte 5 sec., fiind doar nominalizați în cadrul unui subiect);
- „TV8” (A. Stoianoglo – 04 min. 23 sec., iar I. Chicu, A. Năstase și N. Morari – fiecare cu câte 10 sec., fiind doar nominalizați);
- „Cinema 1” (M. Sandu – 09 min. 37 sec., urmată de A. Stoianoglo – 03 min. 43 sec., iar V. Furtună – cu 01 min. 05 secunde);
- „N4” (A. Năstase – 01 min. 54 sec., urmată de A. Stoianoglo – cu 01 min. 14 sec., iar R. Usatîi și T. Ulianovschi – fiecare cu câte 5 sec.).

Concurenți electorali: durata reflectării

Analiza comparată a volumului de timp alocat concurenților electorali în cele 2 perioade de monitorizare, ne indică faptul că în cazul a 9 SMA s-a evidențiat o tendință de scădere a timpului alocat concurenților electorali, în timp ce la alte 6 SMA s-a observat o creștere.

4. Reflectarea participanților la referendumul republican constituțional

În perioada de raport, 9 SMA au reflectat participanții la referendum în cadrul știrilor cu caracter electoral difuzate.

2 SMA, „TV-Găgăuzia” și „Drochia TV” au menționat, în cadrul subiectelor cu caracter electoral, pe toți cei 15 participanți la referendum înregistrați. „N4” și „ATV” au reflectat un singur participant la referendum.

Ca durată, „Cinema 1” a alocat cel mai mare timp de reflectare participanților la referendum – 04 minute 48 secunde, iar cel mai puțin timp a fost alocat de „TVR Moldova” și „TV8” – cu câte 10-15 secunde de reflectare, participanții la referendum fiind nominalizați de cele 2 SMA.

7 SMA nu au mediatizat niciun participant la referendum. SMA sunt: „Moldova 1”, „PRO TV Chișinău”, „TVC 21”, „SOR-TV”, „Media TV”, „TV Elita” și „Studio-L”.

Frecvența aparițiilor participanților la referendum în perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024

Participanți la referendum	Moldova 1	TV-Găgăuzia	PRO TV Chișinău	Exclusiv TV	Jurnal TV	TVC 21	TV8	TVR Moldova	Cinema 1	N4	Sor TV	Drochia TV	Media TV	TV Elita	Studio L	ATV
PCRM	-	1	-	-	-	-	1	1	2	-	-	1	-	-	-	-
PVE	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
MRM	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
ALDE	-	1	-	1	1	-	-	-	4	-	-	1	-	-	-	-
PR	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-
CUB	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Bl. „Împreună”	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
PAS	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-
MAN	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-

PDA	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
AUR	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
PPN	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Acasă	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
PSDE	-	1	-	1	1	-	-	-	2	1	-	1	-	-	-	1
VP	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-

Participanții la referendum au fost vizați în programele informative de știri și actualități acumulând un număr total de 56 de apariții.

Cei mai mediatizați participanți la referendum au fost ALDE și PSDE – fiecare cu câte 8 apariții (14,3 %), urmați de PCRM – cu câte 6 apariții (10,7 %). Cele mai puține apariții le-au avut CUB. Bl. „Împreună”, PDA, NOI, Acasă și VP – fiecare cu câte 2 apariții (3,6 %).

Cele mai multe apariții (4) ale unui participant la referendum au fost atestate la „Cinema 1”.

2 SMA, „TV-Găgăuzia” și „Drochia TV” au reflectat toți cei 15 participanți la referendum.

7 SMA nu au mediatizat niciun participant la referendum. SMA sunt: „Moldova 1”, „PRO TV Chișinău”, „TVC 21”, „SOR-TV”, „Media TV”, „TV Elita” și „Studio-L”.

Cu referire la durata reflectării participanților la referendum în cadrul programelor informative, datele pe fiecare sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Durata totală a reflectării participanților la referendum în perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, [oră:minute:secunde]

Participanți la referendum	Moldova 1	TV- Găgăuzia	PRO TV Chișinău	Exclusiv TV	Jurnal TV	TVC 21	TV8	TVR Moldova	Cinema 1	N4	Sor TV	Drochia TV	Media TV	TV Elita	Studio L	ATV
PCRM	-	0:00:05	-	-	-	-	0:00:05	0:00:05	0:00:10	-	-	0:00:05	-	-	-	-
PVE	-	0:00:05	-	-	0:00:27	-	-	-	0:01:14	-	-	0:00:05	-	-	-	-
MRM	-	0:00:05	-	0:00:00	0:00:28	-	-	-	-	-	-	0:00:05	-	-	-	-
ALDE	-	0:00:05	-	0:01:20	0:01:10	-	-	-	0:01:26	-	-	0:00:05	-	-	-	-
PR	-	0:00:05	-	-	-	-	0:00:05	-	0:00:10	-	-	0:00:05	-	-	-	-
CUB	-	0:00:05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0:00:05	-	-	-	-
Bl. „Împreună”	-	0:00:05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0:00:05	-	-	-	-
PAS	-	0:00:05	-	-	-	-	-	0:00:05	0:00:19	-	-	0:00:05	-	-	-	-
MAN	-	0:00:05	-	-	-	-	-	0:00:05	-	-	-	0:00:05	-	-	-	-
PDA	-	0:00:05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0:00:05	-	-	-	-
AUR	-	0:00:05	-	-	0:00:22	-	-	-	-	-	-	0:00:05	-	-	-	-
PPN	-	0:00:05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0:00:05	-	-	-	-
Acasă	-	0:00:05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0:00:05	-	-	-	-
PSDE	-	0:00:05	-	0:01:44	0:00:57	-	-	0:00:00	0:01:29	0:01:14	-	0:00:05	-	-	-	0:01:13
VP	-	0:00:05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0:00:05	-	-	-	-

Volumul total de timp oferit participanților la referendum, în perioadă supusă controlului, de către SMA monitorizate a fost de **16 minute și 28 secunde**, ceea ce constituie **3,5 %** din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate de către SMA monitorizate. Comparativ cu perioada anterioară, participanții la referendum au fost reflectați timp de 12 minute 18 secunde, sau 1,9 % din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate în perioada anterioară.

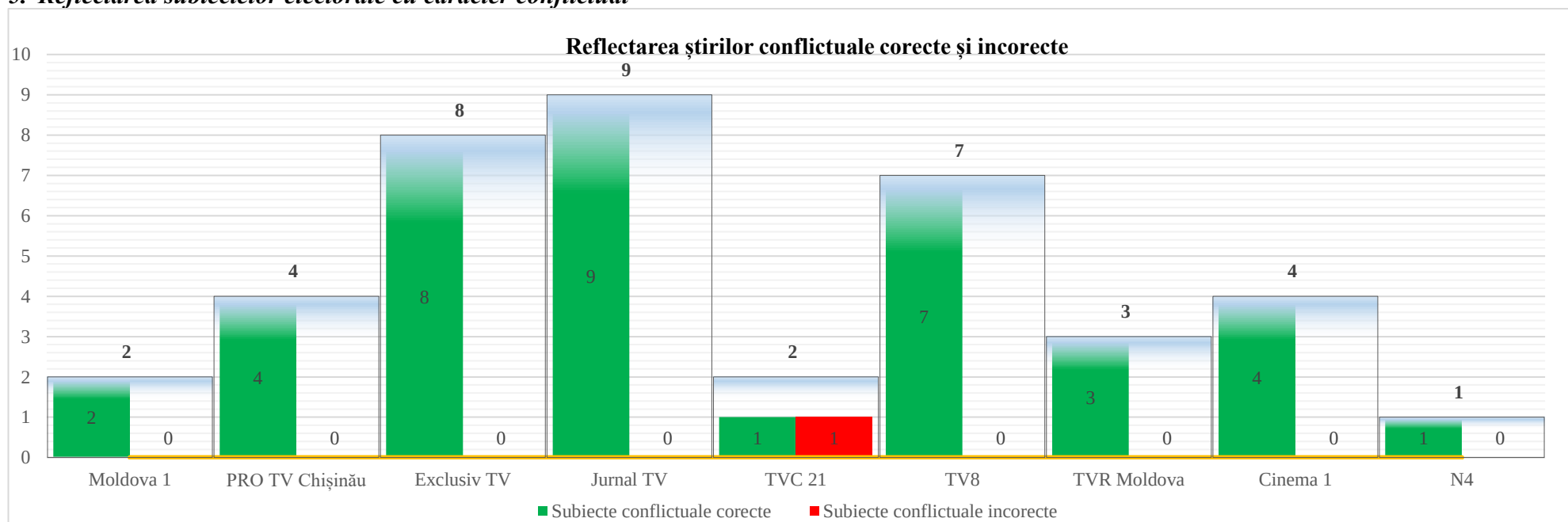
Ca durată de reflectare, cel mai mediatizat participant la referendum a fost PSDE – cu 06 minute și 46 secunde, urmat de ALDE – cu 04 min. 06 sec. Cel mai puțin mediatizați au fost 6 participanți la referendum, inclusiv CUB, Bl. „Împreună”, „PDA, PPN, Acasă și VP – fiecare cu câte 10 secunde.

5 SMA au acordat timp participanților la referendum pentru expunerea activităților de campanie. Aceștia sunt: „Exclusiv TV”, „Jurnal TV”, „Cinema 1”, „N4” și „ATV”.

4 SMA doar au nominalizat participanții la referendum în cadrul buletinelor informative. Aceștia sunt: „TV-Găgăuzia”, „TV8”, „TVR Moldova” și „Drochia TV”.

7 SMA nu au reflectat niciun participant la referendum. SMA sunt: „Moldova 1”, „PRO TV Chișinău”, „TVC 21”, „SOR-TV”, „Media TV”, „TV Elita” și „Studio-L”.

5. Reflectarea subiectelor electorale cu caracter conflictual

În perioada de raport, 9 SMA supuse controlului au difuzat, cumulativ, 42 de subiecte cu caracter conflictual.

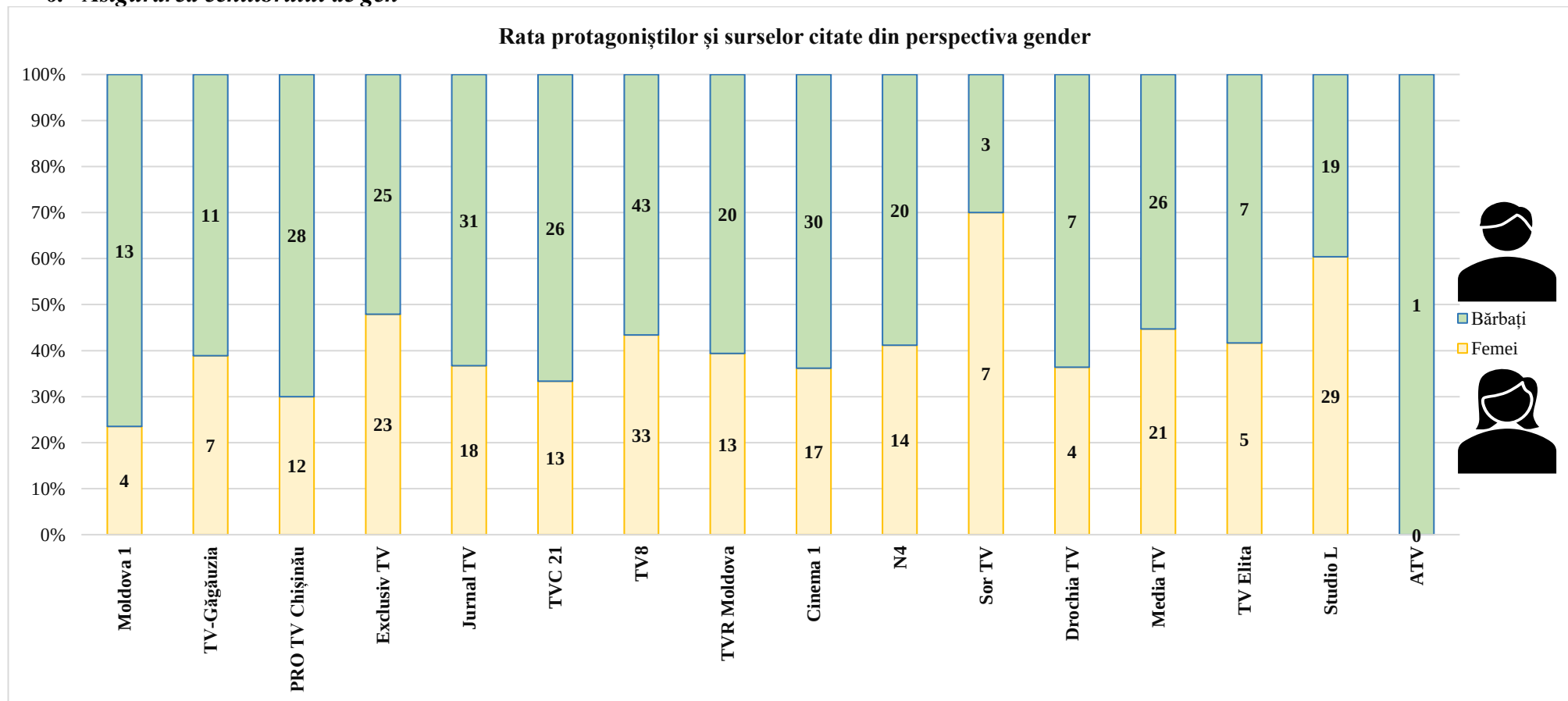
8 SMA au prezentat corect și echilibrat subiectele cu caracter conflictual, asigurând pluralismul relativ de surse și opinii. Acestea sunt: „Moldova 1”, „PRO TV Chișinău”, „Exclusiv TV”, „Jurnal TV”, „TV8”, „TVR Moldova”, „Cinema 1” și „N4”.

Totodată, 1 SMA, „TVC 21” a difuzat știri conflictuale dezechilibrate. Astfel, în perioada de raport, „TVC 21” a reflectat 2 subiecte electorale conflictuale. Unul dintre acestea nu a fost echilibrat cu poziția reprezentanților de la guvernare:

02.10.2024 (ora 19:59:59) – conținutul subiectului: „Andrei Năstase: *Procuratura este controlată de actuala guvernare, iar corupția este la cel mai înalt nivel*”.

Totodată, este de menționat că, 7 SMA – „TV-Găgăuzia”, „SOR-TV”, „Drochia TV”, „Media TV”, „TV Elita”, „Studio-L” și „ATV” - au difuzat doar subiecte neconfliktuale.

6. Asigurarea echilibrului de gen

Per ansamblu, subiectele electorale difuzate de SMA au fost ușor dezechilibrate din perspectiva de gen, majoritatea protagoniștilor/surselor citate fiind de sex masculin – 310 surse, celor de sex feminin revenindu-le – 220 de apariții. Datele prezentate indică o diferență de 90 de apariții în favoarea surselor masculine. Un echilibru relativ a fost atestat la 8 SMA, și anume, „TV-Găgăuzia”, „Exclusiv TV”, „TV8”, „TVR Moldova”, „N4”, „Media TV”, „TV Elita” și „Studio-L”.

„ATV” a avut doar un singur protagonist, iar în perioada anterioară, SMA a avut o singură protagonistă.

7. Relevanța temelor abordate

Subiectele abordate de SMA supuse controlului au fost relevante alegerilor și au vizat procesul electoral: reflectarea opiniei alegătorilor în vox-populi și sondaje de opinii, informații generale de la CEC privind tehnica votării, lansarea în campanie a concurenților electorali, oferirea promisiunilor electorale de către concurenți, coruperea alegătorilor și fraudarea alegerilor prezidențiale și referendumului republican constituțional, promovarea opțiunilor pentru referendum etc.

8. Atitudine autor

Toate SMA supuse controlului au manifestat atitudine nepărtinitoare față de concurenții electorali/participanți la referendumul constituțional republican, aceștia nefiind fie favorizați, fie defavorizați în subiectele de știri.

9. Accesibilitate

Toate SMA au asigurat accesul persoanelor cu dizabilități de văz și auz în cadrul buletinelor informative difuzate, prin titrare sincron, dar și prin limbaj mimico-gestual.

10. Conformitatea cerințelor legale. Generic

11 SMA au admis devieri la capitolul respectării declarației privind reflectarea alegerilor prezidențiale și referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024, depuse de furnizori și aprobate de CA.

1 SMA, „Axial TV” a declarat că va reflecta campania electorală în cadrul buletinelor de știri, dar ca urmare a controlului s-a atestat lipsa buletinelor informative. Totodată este de menționat că, la data de 4.10.2024 „Axial TV” a depus la CA o notificare cu privire la renunțare reflectării campaniei electorale. Respectiv, „Axial TV” a fost monitorizat în perioada 30 septembrie-04 octombrie 2024.

1 SMA – „TVC 21” nu a indicat principalul program de știri de la ora 19:55, de limbă rusă, în cadrul căruia mediatizează cele mai recente și relevante evenimente cu caracter electoral.

1 SMA – „TV Elita” nu a fost respectat, întotdeauna, ora programată de începere a buletinului de știri de la ora 21:00, înregistrându-se devieri de până la 19 minute, situație constatată și în perioada anterioară.

8 SMA au omis încadrarea a 20 de subiecte electorale relevante în rubrica „Electorala 2024”, printre care:

- „TVC 21” – 1 subiect;
- „TV8” – 1 subiect;
- „TVR Moldova” – 3 subiecte;
- „Cinema 1” – 1 subiect;
- „N4” – 1 subiect;
- „SOR-TV” – 1 subiect;
- „TV Elita” – 4 subiecte;
- „Studio-L” – 8 subiecte.

Totodată, este de menționat că rubrica „Electorala 2024” din edițiile programului de știri și actualități a „PRO TV Chișinău” din data de 01.10.2024, a fost evidențiată prin semnale acustice și vizuale doar la final.

1 SMA, „Media TV”, în cadrul programelor de știri și actualități, de la 18:00 din data de 05.10.2024 a difuzat un sondaj de opinii privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, elaborat de compania „CBS-AXA”, prezentând incomplet datele sondajului. Astfel, „Media TV” a omis: cine a comandat sondajul, metodologia și perioada efectuării sondajului, geografia, eșantionul și marja de eroare.

II. Emisiuni de promovare electorală

Potrivit legislației electorale, SMA naționale acordă partidelor politice, blocurilor electorale și candidaților independenți înregistrați în calitate de concurenți electorali sau participanți la referendum timp de antenă gratuit în primele 15 zile de la începerea campaniei electorale.

În perioada 20 septembrie – 04 octombrie 2024, au fost supuse controlului 12 SMA naționale care au difuzat, cumulativ, 77 de emisiuni de promovare electorală, dintre care 59 au vizat alegerile prezidențiale, iar 18 - referendumul constituțional.

În prima perioadă, 20-26 septembrie 2024, rezultatele controlului au atestat următoarele:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație SMA
TV8	26.09	06.00	A. Stoianoglo	P	fără devieri
Axial TV	-	-	-	-	-
TVR Moldova	-	-	-	-	-
Exclusiv TV	24.09	22.31.	R. Usatîi	P	fără devieri
TVC-21					
Moldova 1	26.09	13.45.	A. Stoianoglo	P	fără devieri
	26.09	13.50.	M. Sandu	P	fără devieri
	26.09	13.55.	R. Usatîi	P	fără devieri
R Live TV	26.09	21.01.	A. Stoianoglo	P	fără devieri
N4	-	-	-	-	-
Jurnal TV	-	-	-	-	-
Canal Regional	-	-	-	-	-
PRO TV	26.09	13.50.	A. Stoianoglo	P	fără devieri
Cinema 1	26.09	17.55.	A. Stoianoglo	P	fără devieri

În perioada 20-26 septembrie 2024, 6 din 12 SMA au difuzat 8 emisiuni de promovare electorală.

În cinci cazuri a fost vizat același concurent electoral – A. Stoianoglo; iar în două – R. Usatîi.

Prima emisiune de promovare electorală a fost difuzată în ziua de 24 septembrie, iar celelalte 7 din totalul de 8 - în ziua de 26 septembrie.

Toate emisiunile au vizat alegerile prezidențiale.

„Moldova 1” a difuzat emisiuni de promovare electorală pentru trei concurenți electorali – A. Stoianoglo, M. Sandu și R. Usatîi.

Un SMA – „TV8”, a difuzat emisiunea de promovare electorală în prime-time-ul de dimineață (ora 6.00.); două SMA – „Moldova 1” și „PRO TV Chișinău” – în afara prime-time-ului (ora 13.50.), iar celelalte – în prime-time-ul de seară (după ora 17.00).

Emisiunile de promovare electorală au fost difuzate în cadrul următoarelor rubrici:

R Live TV: „Emisiune de promovare electorală. Promovare prezidențiale.”;

PRO TV Chișinău: „Emisiune de promovare electorală”;

Cinema 1: „Emisiune de promovare electorală”;

TV8: „Emisiune de promovare electorală”;

Moldova 1: „Mesaj de promovare electorală”;

Exclusiv TV: „Electorală-2024. Emisiune de promovare electorală”.

Atestăm situația, în care doar la „R Live TV” telespectatorul, prin intermediul rubricii, este orientat către o emisiune ce va viza alegerile prezidențiale. În celelalte cazuri, prin intermediul rubricii, nu este clar cărui tip de scrutin va fi dedicată emisiunea. Menționăm că Regulamentul de reflectare a alegerilor, în pct. 24¹, dispune: „În cazul în care perioadele electorale pentru orice tip de scrutin, inclusiv referendumuri, se suprapun în timp total sau parțial, FSM prevăd în declarații reflectarea alegerilor astfel, încât publicul țintă să poată distinge cu ușurință cărui tip de scrutin îi sunt dedicate programele cu caracter electoral”.

Furnizorul public național „Teleradio Moldova” a anunțat că a respins, pe 23 septembrie, emisiunea de promovare electorală prezentată spre difuzare de Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM).

În a doua perioadă de control, 27 septembrie – 04 octombrie 2024, rezultatele controlului au atestat următoarele:

SMA	Indicatori				
	data	ora	concurrent / participant ref	tip scrutin	prestație SMA
TV8	03.10	06.00	R. Usatîi	P	fără devieri
	04.10	06.42	V. Tarlev	P	fără devieri
		06.45	I. Vlah	P	fără devieri
		06.50	T. Ulianovschi	P	fără devieri
		06.55	O. Țicu	P	fără devieri
	30.09	06.00	PVE	R	fără devieri
Axial TV	03.10	10.02	PVE	R	fără devieri
	27.09	10.02	A. Stoianoglo	P	fără devieri
TVR Moldova	27.09	18.53	A. Stoianoglo	P	fără devieri
	02.10	18.52	R. Usatîi	P	fără devieri
	03.10	18.52	O. Țicu	P	fără devieri
	04.10	18.49	T. Ulianovschi	P	fără devieri
Exclusiv TV	02.10	22.35	O. Țicu	P	fără devieri
	03.10	17.30	V. Tarlev	P	fără devieri
		22.35	T. Ulianovschi	P	fără devieri
	04.10	22.36	A. Stoianoglo	P	fără devieri
	30.09	18.45	PAS	R	fără devieri
	01.10	18.45	PVE	R	fără devieri
	02.10	18.45	ALDE	R	fără devieri
TVC 21	01.10	19.30	A. Stoianoglo	P	fără devieri
		19.35	M. Sandu	P	fără devieri
		19.40	R. Usatîi	P	fără devieri
		19.45	N. Morari	P	fără devieri
		19.50.	V. Furtună	P	fără devieri
	02.10	19.37	O. Țicu	P	fără devieri
		19.42	V. Tarlev	P	fără devieri
		19.47	T. Ulianovschi	P	fără devieri
	03.10	19.42	I. Vlah	P	fără devieri
		19.47	A. Năstase	P	fără devieri
	02.10	19.32	PAS	R	fără devieri
	03.10	19.35.	ALDE	R	fără devieri
	03.10	19.37	PVE	R	fără devieri
Moldova 1	30.09	13.45	I. Vlah	P	fără devieri
	02.10	13.45	V. Furtună	P	fără devieri
	04.10	13.45	T. Ulianovschi	P	fără devieri
	01.10	13.43	PAS	R	fără devieri
	03.10	13.45	AUR	R	fără devieri
		13.48	PSDE	R	fără devieri
R Live TV	30.09	21.01	R. Usatîi	P	fără devieri
	02.10	21.00	T. Unianovschi	P	fără devieri
		21.09	V. Tarlev	P	fără devieri
	03.10	21.00	I. Vlah	P	fără devieri
	30.09.	21.06	PVE	R	fără devieri

	02.10	21.05	ALDE	R	fără devieri
N4	28.09	19.00	A. Stoianoglo	P	fără devieri
		19.05	R. Usatîi	P	fără devieri
	28.09	19.17	PCRM	R	fără devieri
Jurnal TV	03.10	15.35	O. Țicu	P	fără devieri
		15.40	T. Ulianovschi	P	fără devieri
		15.45	R. Usatîi	P	fără devieri
	04.10	15.33	V. Tarlev	P	fără devieri
		15.37	I. Vlah	P	fără devieri
		15.42	A. Stoianoglo	P	fără devieri
		17.30	V. Furtună	P	fără devieri
	04.10	20.58	ALDE	R	fără devieri
		21.22	PVE	R	fără devieri
Canal Regional	03.10	19.04	O. Țicu	P	fără devieri
		19.09	V. Tarlev	P	fără devieri
	04.10	18.36	T. Ulianovschi	P	fără devieri
PRO TV Chișinău	03.10	13.49	T. Ulianovschi	P	fără devieri
		13.54	N. Morari	P	fără devieri
	04.10	12.50	V. Furtună	P	fără devieri
		13.44	R. Usatîi	P	fără devieri
		13.49	I. Vlah	P	fără devieri
Cinema 1	30:09	17.55	R. Usatîi	P	fără devieri
	02.10	17.55	T. Ulianovschi	P	fără devieri
	03.10	17.57	V. Tarlev	P	fără devieri
	01.10	17.55	PVE	R	fără devieri
	04.10	17.58	PAS	R	fără devieri

În a doua perioadă, 27 septembrie – 4 octombrie 2024, toate cele 12 SMA monitorizate au difuzat emisiuni de promovare electorală. În perioada precedentă – 20-26 septembrie, doar 6 SMA au difuzat astfel de emisiuni.

Dacă în prima perioadă au fost difuzate 8 (15%) emisiuni de promovare electorală și toate vizând alegerile prezidențiale, atunci numărul acestora în perioada a doua a constituit 69, dintre care 51 au vizat alegerile prezidențiale, iar 18 – referendumul constituțional.

Peste 70 % (49) din numărul total de emisiuni de promovare electorală au fost difuzate în ultimele 3 zile ale perioadei permise de lege, ceea ce indică asupra unei informări neuniforme a electoratului prin intermediul acestei categorii de emisiuni.

În cazul în care toți cei 11 concurenți la funcția de președinte al Republicii Moldova ar fi făcut uz de dreptul la timp de antenă pentru promovare electorală la cele 12 televiziuni monitorizate, numărul emisiunilor ar fi fost de 132. În fapt au fost 59 de emisiuni, adică nici 45 %. În cazul celor 15 participanți la referendum, numărul de emisiuni putea fi de 180. În realitate a fost de 18, adică 10 % din numărul posibil. În plus, în cazul a 3 participanți la referendum, emisiunile au avut o durată între 2 și 3 minute, din cele 5 prevăzute de Codul electoral.

Toate emisiunile au fost difuzate în perioada și în orele permise de legislația electorală.

Doar 2 SMA din 12 – „R Live TV” (în prima perioadă) și „N4”, au plasat emisiunile de promovare electorală însoțite de rubrici care să indice clar cărui tip de scrutin sunt dedicate respectivele emisiuni. „TVR Moldova”, de exemplu, a folosit în acest scop rubrica „*Electorala – 2024*” care, de fapt, este prevăzută de legislație pentru programele de știri și actualități, iar „Jurnal TV” a utilizat rubrica „*Mesaj de informare electorală*”, care poate crea confuzie în rândul telespectatorilor, de rând cu cele cinci categorii de programe electorale care există și cea de informare electorală. „TVC-21”, la rubrica „*Emisiune de promovare electorală*”, în zilele de 2 și 3 octombrie, a difuzat 5 și, respectiv, 4 emisiuni

care au vizat și concurenți electorali, și participanți la referendum, deși emisiunile urmau să fie plasate separat.

În aceeași manieră a procedat și „R Live TV”, în a doua perioadă, care, la aceeași rubrică – „*Emisiune de promovare electorală*”, în zilele de 30 septembrie și de 2 octombrie, a difuzat, una după alta, emisiuni ce vizau și alegerile prezidențiale, și referendumul constituțional.

De menționat că o parte dintre emisiunile difuzate (R. Usatîi, O. Țicu, PAS), n-au fost pe deplin de promovare a programelor electorale, ci mai mult de publicitate electorală.

În emisiunea care a vizat-o pe concurența electorală V. Furtună, au fost reținute cuvintele: „*Promit să interzic propaganda LGBT*” și „*Vechea putere vrea război*”, care, de fapt, transmit mesaje similare cu unele narațiuni străine. Faptul că o parte dintre televiziuni au acceptat și au difuzat necondiționat respectivele emisiuni reliefează reflexul încă puternic al SMA de a lăsa responsabilitatea pentru conținutul emisiunilor pe seama concurenților electorali sau a participanților la referendum. Legislația electorală dispune însă răspunderea SMA pentru difuzarea oricăror conținuturi, inclusiv ale celor cu caracter electoral.

Consemnăm faptul că în ziua de 5 octombrie, începând cu ora 19.00, „N4” a difuzat 8 emisiuni de promovare electorală, după cum urmează:

Rubrica: „*Promovare electorală. Alegeri pentru funcția de președinte al Republicii Moldova*” -

1. Natalia Morari (la final de emisiune apare nota: „*Achitat din fondul electoral*”)
2. Tudor Ulianoschi
3. Vasile Tarlev
4. Octavian Țicu
5. Irina Vlah

Urmează un calup de publicitate comercială, după care Rubrica „*Promovare electorală. Referendum constituțional*”:

1. PAS
2. PSD
3. ALDE

Concluzii:

- În perioada 20 septembrie – 4 octombrie 2024, cele 12 televiziuni monitorizate au difuzat cumulativ 77 de emisiuni de promovare electorală, dintre care 59 au vizat alegerile prezidențiale, iar 18 - referendumul constituțional.
- În perioada 20-26 septembrie, au fost difuzate 8 emisiuni de promovare electorală, toate au vizat alegerile prezidențiale, iar în perioada a doua, 27 septembrie-04 octombrie, au fost difuzate 69 emisiuni, 51 au vizat alegerile prezidențiale și 18 – referendumul constituțional.
- Dacă în prima perioadă 7 din 8 emisiuni au fost difuzate într-o singură zi, apoi în perioada a doua peste 70 % din emisiuni au fost difuzate în ultimele 3 zile permise de lege.
- 10 SMA din 12 au demonstrat lipsă de preocupare pentru a orienta telespectatorul, prin intermediul rubricii, cărui tip de scrutin sunt dedicate emisiunile de promovare electorală.
- 2 SMA – „R Live TV” și „TVC 21” – nu au difuzat în mod separat emisiunile de promovare pentru prezidențiale și pentru referendum.
- Majoritatea SMA nu au dat dovadă de exigența necesară când au acceptat să difuzeze emisiuni ale căror conținut nu întruneau cerința legală de a promova programele electorale ale concurenților/participanților la referendum.

II. Dezbateri electorale

Conform Declarațiilor privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024 aprobate de CA, 10 SMA din 19, au declarat că vor organiza dezbateri electorale. Astfel, „Moldova 1”, „TV-Găgăuzia”, „Canal Regional”, „Jurnal TV”, „TVC 21”, „N4” și „R Live TV” și-au asumat angajamentul de a organiza dezbateri electorale atât pentru Alegerile Prezidențiale, cât și pentru Referendumul republican constituțional, iar „Pro TV Chișinău”, „TV8”, „TVR Moldova” vor organiza dezbateri electorale doar pentru Alegerile Prezidențiale.

În perioada de raport, doar SMA „N4” a organizat dezbateri electorale (4 dezbateri), rezultatele monitorizării acestora urmând să fie incluse în următorul raport.

III. Concluzii

În concluzie menționăm următoarele:

- În perioada 30 septembrie – 06 octombrie 2024, toate SMA au difuzat subiecte cu caracter electoral, cu excepția „Axial TV” care nu a difuzat buletine informative. Comparativ cu perioada anterioară a controlului, numărul subiectelor electorale difuzate de toate serviciile media audiovizuale a scăzut, de la 370 la 204, ceea ce înseamnă de 1,8 ori mai puțin. Totodată este de menționat că, a doua perioadă de monitorizare a fost mai scurtă (7 zile față de 10 zile).
- În perioada de raport, serviciile media audiovizuale monitorizate au difuzat materiale electorale în volum total de 7 ore 44 minute 31 secunde, reprezentând aproximativ 11 % din durata totală a buletinelor informative, în scădere față de perioada precedentă când acest volum a fost de 11 ore 00 minute și 29 secunde și o pondere de 16 %.
- „Exclusiv TV” a alocat cel mai mare spațiu subiectelor cu caracter electoral – 15,5 % din durata totală a subiectelor cu caracter electoral difuzate în perioada de monitorizare. Cel mai mic spațiu subiectelor cu caracter electoral a fost alocat de 2 SMA, „SOR-TV” și „ATV”, fiecare cu câte 0,7 %. În perioada anterioară, cel mai mare spațiu subiectelor cu caracter electoral a fost alocat de „PRO TV Chișinău”, 1 oră 24 minute și 29 secunde sau 12,8 % din durata totală a subiectelor electorale difuzate, iar cel mai puțin spațiu a fost alocat de „ATV” – 01 minut și 25 secunde.
- 5 SMA au asigurat o anumită diversitate de opinii, mediatizând 6-7 categorii de protagoniști. Aceste SMA sunt: „Exclusiv TV”, „Jurnal TV”, „TV8”, „Cinema 1” și „TVR Moldova”. În calitate de protagoniști, concurenții electorali au beneficiat de o pondere de 37,7%, iar participanții la referendum au avut o reprezentare de 8,3%, sau aproximativ de 4,5 ori mai puțin decât concurenții electorali. În perioada anterioară, concurenții electorali au beneficiat de o acoperire de 40,6%, iar participanții la referendum au avut o prezență de 5,5%.
- SMA monitorizate, cu excepția „TV Elita”, au oferit o acoperire evenimentelor organizate de concurenții electorali. „TV Elita” s-a limitat la menționarea acestora.
- 3 SMA, precum „Moldova 1”, „SOR-TV” și „ATV” nu au avut ca protagoniști concurenții electorali. Ca și în perioada anterioară, „SOR-TV” și „ATV” au menținut aceeași abordare de a nu reflecta concurenții electorali în cadrul buletinelor informative.
- Cel mai mediatizat concurent electoral de către SMA monitorizate a fost M. Sandu (14 %), iar cel mai puțin reflectat concurent electoral a fost R. Usatii – (4,8%), aproximativ de 3 ori mai puțin decât cel mai reflectat concurent electoral. Totodată, în perioada anterioară, SMA au mediatizat cel mai mult concurentul electoral M. Sandu – (17,4 %), iar cel mai puțin a fost mediatizat O. Țicu (4 %).
- 9 SMA au reflectat participanții la referendum, dintre care 7 SMA au acordat timp participanților la referendum, cu prezența directă și indirectă. 2 SMA doar au nominalizat participanții la referendum în cadrul buletinelor de știri („TV-Găgăuzia” și „Drochia TV”).
- 7 SMA nu au avut ca protagoniști participanții la referendum. Aceste SMA sunt: „Moldova 1”, „PRO TV Chișinău”, „TVC 21”, „Media TV”, „TV Elita” și „Studio-L”. Totodată, 2 SMA, „TV Elita” și „Studio-L” continuă să nu reflecte activitatea participanților la referendum.
- Analiza comparativă a reflectării concurenților electorali și participanților la referendum evidențiază că concurenții electorali au beneficiat de o expunere mai mare, cu aproximativ 31% din timpul alocat subiectelor electorale, în timp ce participanții la referendum au avut o acoperire mai

redușă, reprezentând 3,5% din timpul alocat. Totodată, în perioada anterioară, concurenții electorali au avut o pondere de reflectare de 31,2 %, iar participanții la referendum - 1,9 %.

- 7 SMA au prezentat corect și echilibrat subiectele cu caracter conflictual, asigurând pluralismul relativ de surse și opinii. Acestea sunt: „Moldova 1”, „PRO TV Chișinău”, „Exclusiv TV”, „Jurnal TV”, „TV8”, „TVR Moldova”, „Cinema 1” și „N4”. Totodată, „TVC 21” a difuzat 1 subiect conflictual dezechilibrat. Este de menționat că, în perioada anterioară, „TVC 21” a difuzat 4 subiecte conflictuale fără a prezenta poziția părților acuzate în subiect.

- 8 SMA au asigurat un echilibru relativ de gen, între 40-60% („TV-Găgăuzia”, „Exclusiv TV”, „TV8”, „TVR Moldova”, „N4”, „Media TV”, „TV Elita” și „Studio-L”).

- 11 SMA au admis devieri de la declarație („Axial TV”, „TV8”, „SOR TV”, „Cinema 1”, „N4”, „TV Elita”, „PRO TV Chișinău”, „TVC 21”, „TVR Moldova”, „Media TV”, „Studio-L”). Mai exact, 8 SMA au omis încadrarea subiectelor electorale relevante în rubrica „Electorală 2024” („TVC 21”, „TV8”, „TVR Moldova”, „Cinema 1”, „N4”, „SOR-TV”, „TV Elita”, „Studio-L”), 1 SMA a avut înserat genericul „*Electorală 2024*” doar la sfârșit („PRO TV Chișinău”), iar 1 SMA („Media TV”) a difuzat un sondaj de opinie, prezentând incomplet datele acestuia.

- În perioada 20 septembrie – 4 octombrie 2024, cele 12 televiziuni cu acoperire națională care aveau obligația să ofere, la cerere, timp de antenă pentru emisiuni de promovare electorală, au difuzat cumulativ 77 de emisiuni de promovare electorală, dintre care 59 au vizat alegerile prezidențiale, iar 18 - referendumul constituțional.

- SMA monitorizate au avut o abordare diferită în raport cu emisiunile de promovare electorală. Mai exact, „TVR Moldova”, de exemplu, a folosit în acest scop rubrica „*Electorală – 2024*”, iar „Jurnal TV” a utilizat rubrica „*Mesaj de informare electorală*”. „TVC-21”, la rubrica „*Emisiune de promovare electorală*”, în zilele de 2 și 3 octombrie, a difuzat 5 și, respectiv, 4 emisiuni care au vizat și concurenți electorali, și participanți la referendum, deși emisiunile urmau să fie plasate separat. 2 SMA din 12 – „R Live TV” (în prima perioadă) și „N4”, au plasat emisiunile de promovare electorală însoțite de rubrici care să indice clar cărui tip de scrutin sunt dedicate respectivele emisiuni. De asemenea, „R Live TV” (în a doua perioadă) a difuzat una după alta emisiuni ce vizau și alegerile prezidențiale, și referendumul.

- SMA „N4”, a difuzat 8 emisiuni de promovare electorală, inclusiv 5 pentru alegerile prezidențiale și 3 pentru referendum, după depășirea termenului legal (5 octombrie 2024).

- 4 SMA, „PRO TV Chișinău”, „TVC 21”, „Jurnal TV” și „Moldova 1” au difuzat emisiuni de promovare electorală a unui concurent electoral, în care au fost identificate elemente ale conținuturilor interzise.

